

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**YÜKSEK
LİSANS
TEZİ**

**ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİNDE
ARAPÇA OKUMA BECERİSİ
ÇERÇEVESİNDE HATA
DÜZELTME STRATEJİLERİ VE ANALİZİ**

BUKET SARIKAYA

**YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ARAPÇA ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

EYLÜL 2018

**ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİNDE ARAPÇA OKUMA
BECERİSİ ÇERÇEVESİNDE HATA DÜZELTME STRATEJİLERİ VE
ANALİZİ**

Buket SARIKAYA

**YÜKSEK LİSANSTEZİ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ARAPÇA ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EYLÜL, 2018

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 2 yıl (24 ay) sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Buket
Soyadı : SARIKAYA
Bölümü : Arapça Öğretmenliği Bilim Dalı
İmza :
Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : İmam Hatip Liselerinde Arapça Okuma Becerisi Çerçevesinde Hata Düzeltme Stratejileri ve Analizi
İngilizce Adı : Error Correction Strategies and Analyses Within The Context of Arabic Reading Skills at Anatolian Imam Hatip High Schools

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Buket SARIKAYA

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Buket SARIKAYA tarafından hazırlanan " ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİNDE ARAPÇA OKUMA BECERİSİ ÇERÇEVESİNDE HATA DÜZELTME STRATEJİLERİ VE ANALİZİ" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Arapça Öğretmenliği Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Erdinç DOĞRU

Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Celal Turgut KOÇ

Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Üye : Doç. Dr. Murat ÖZCAN

Mütercimlik Tercümanlık Bölümü Arapça Mütercim Tercümanlık Anabilim Dalı,

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Tez Savunma Tarihi: 25/ 09/ 2018

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TESEKKÜR

Araştırma ve anket sürecinde desteğini esirgemeyen hem lisans sürecinde hem de yüksek lisans sürecimde hocam ve danışmanım olan Saygıdeğer Doç. Dr. Erdinç DOĞRU Hocama, tez konumu araştırırken desteğini esirgemeyen Saygıdeğer Prof. Dr. Musa YILDIZ, Saygıdeğer Prof. Dr. Mehmet Hakkı SUÇİN ve Saygıdeğer Yrd. Doç. Dr. Celal Turgut KOÇ Hocalarıma, Din Öğretimi Genel Müdürlüğünde çalışırken anketlerimi ve istatistiki bilgilerimi hazırlamamda bana yardımcı olan Din Öğretimi Genel Müdürlüğü Eğitim Uzmanı Saygıdeğer Mustafa KARAŞAHİN Beyefendi'ye, Gazi Üniversitesi Arapça Öğretmenliği Lisans Programından mezun olduktan sonra Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde görev yapan ve desteğini her zaman hissettiğim arkadaşım Öğretim görevlisi Emine BAĞMANCI'ya adını zikredemesem de yanımda hissettiğim herkese ve aileme çok teşekkür ederim.

ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİNDE ARAPÇA OKUMA BECERİSİ ÇERÇEVESİNDE HATA DÜZELTME STRATEJİLERİ VE ANALİZİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Buket SARIKAYA

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Eylül 2018

ÖZ

Bu araştırma Anadolu İmam Hatip Liselerinde görev yapan Arapça öğretmenlerinin sınıf içerisinde okuma becerisine yönelik hata düzeltme stratejilerini ne ölçüde kullandıklarını, öğrencilerin okuma hatalarını düzeltirken nasıl bir yol izlediklerini ve öğrencilerin hatalarını düzeltirken ne kadar başarılı olduklarını ölçmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, verilerin toplanmasında nitel ve nicel veri toplama yöntemleri birlikte kullanılarak yöntem çeşitlenmesine gidilmiştir. Çalışma deneysel bir çalışma olup Ankara ilindeki dokuz Anadolu İmam Hatip Lisesinin hem öğrencileri hem de öğretmenlerine anket uygulanmış ve anket sonuçları tablolara aktarılmıştır. Dil öğrenirken hata yapmadan doğruya ulaşmak oldukça zordur. Önemli olan dili en hatasız şekilde öğrenmeye çalışmak ve hataların en uygun şekilde düzeltilmesidir. Arapça dersi işlenirken en önemli sorunlardan biri dersin işleniş tekniğidir. Bu tezde; Arapça öğretmenleri ders işlerken öğrencilerin okuma hatalarını düzeltmede ne kadar başarılıdır, okuma hatalarını düzeltme teknikleri öğrenciler üzerinde ne kadar etkilidir ve Arapça dersi işlenirken hangi yöntemlerin izlenmesi ve neler yapılması gereklidir sorularına cevaplar aranmıştır.

Anahtar Kelimeler : hata düzeltme, Arapça okuma becerisi, sınıf içi geri dönüt
Sayfa Adedi : 121
Danışman : Doç. Dr. Erdiç DOĞRU

**ERROR CORRECTION STRATEGIES REGARDING ARABIC
READING SKILLS AT ANATOLIAN IMAM HATIP HIGH SCHOOLS
AND ANALYSES OF THEM
(Master Thesis)**

Buket SARIKAYA

**GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES**

September 2018

ABSTRACT

This study is conducted with the purpose of assessing to what degree teachers of Arabic at Anatolian İmam Hatip High Schools employ error correction strategies during reading practices of students in the classroom, what kind of methods they follow while correcting students' mistakes, and how successful they are at correcting students' mistakes. Both qualitative and quantitative methods of data collection are employed in this study for variegation. As an experimental research, the study includes a questionnaire carried out in nine Anatolian İmam Hatip High Schools in Ankara, on both teachers and students, the results of which were reflected onto the tables. While learning any language, it is quite difficult not to make any mistakes. What is important is to try to learn the language in the most flawless way and to correct the mistakes in the most efficient manner. One of the most important issues of teaching Arabic in the classroom is the techniques with which the classes are taught. In this thesis, answers to the questions such as; to what extend teachers of Arabic are successful at correcting students' reading mistakes, how effective these mistake correction techniques on students are, what methods must be followed, and what else must be done while teaching Arabic are sought.

Key word : Error correction, Arabic reading skills, Feedback in the classroom
Total Page Number : 121
Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Erdinç DOĞRU

İÇİNDEKİLER

TESEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5. Tanımlar/Terimler	3
BÖLÜM II.....	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
BÖLÜM III	7
YÖNTEM.....	7
3.1. Araştırmanın Modeli	7
3.2. Evren ve Örneklem	7
3.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması.....	8
3.4. Verilerin Analizi	8
BÖLÜM IV.....	9
DİL EDİNİMİ VE DİL ÖĞRENİMİ.....	9
4.1. Dil Edinimi.....	9
4.2. Ana Dili Edinimi.....	9
4.3. Ana Dili Edinimi ve Yabancı Dil Öğrenimi Arasındaki Genel Farklılıklar	10

4.4. İkinci Dil Öğrenimi	11
4.4.1. İkinci Dil.....	11
4.4.2. Yabancı Dil.....	11
4.5. Ana Dilin Yabancı Dil Öğrenimindeki Etkisi.....	11
4.6. Yabancı Dil Öğretiminde İletişimci Yaklaşım.....	12
BÖLÜM V	15
OKUMA	15
5.1. Okuma Nedir?	15
5.2. Okuma Stratejileri	18
5.3. Okuma Becerisini Geliştirmek İçin Yapılması Gerekenler	20
5.4. Okuma Becerisinin Engelleri	22
5.5. Anadilde ve Yabancı Dilde Okuma	23
BÖLÜM VI.....	25
HATA KAVRAMI VE KAPSAMI.....	25
6.1. Hata ve Yanlış Nedir?	25
6.1.1. Yabancı Dil Öğrenirken Yapılan Hata ve Yanlışların Sebepleri.....	26
6.1.2. Öğrencilerde Hata/ Yanlış Farkındalığı.....	26
6.2. Sınavların Hata Düzeltmedeki Önemi	27
6.3. Hata Düzeltirken İzlenmesi Gereken Stratejiler.....	29
6.4. Okuma Hataları	34
6.4.1. Okuma Hatalarını Giderme Yolları	36
6.5. Öğretmenin Hata Düzeltmedeki Yeri ve Önemi	37
BÖLÜM VII.....	41
UYGULAMA VE YORUMLAMA	41
7.1. Öğrenci Anket Yorumları	41
7.2. Kadın ve Erkek Öğrenciler Arası Hata Düzeltme Strateji Anket Sonuçları.....	55
7.3. Öğrencilerin Okul Bazında Değerlendirme Yorumları	63
7.4. Öğretmen Anketinin Yorumu	78
7.5. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Yorumlar	84
7.6. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Yorumlar	100
BÖLÜM VIII.....	111

SONUÇ VE TARTIŞMA	111
KAYNAKÇA.....	113
EKLER.....	117
EK-1. Öğrenci Anketi	118
EK-2. Öğretmen Anketi.....	120

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı.....	41
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı	41
Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	41
Tablo 4. Soru 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin “Öğretmeniniz Aşağıda Sunulan Ders Materyallerini Kullandığında Derse İlginiz Artar mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	42
Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	42
Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	44
Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	45
Tablo 8. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	47
Tablo 9. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	48
Tablo 10. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	51
Tablo 11. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	51
Tablo 12. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	52
Tablo 13. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	52
Tablo 14. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	53
Tablo 15. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	53
Tablo 16. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	54
Tablo 17. Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri	54
Tablo 18. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	55
Tablo 19. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	56

Tablo 20. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	59
Tablo 21. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	60
Tablo 22. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	60
Tablo 23. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	61
Tablo 24. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	61
Tablo 25. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	62
Tablo 26. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	62
Tablo 27. Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri.....	63
Tablo 28. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	63
Tablo 29. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	64
Tablo 30. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	65
Tablo 31. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	65
Tablo 32. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	66
Tablo 33. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	67
Tablo 34. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	67
Tablo 35. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	68
Tablo 36. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	69
Tablo 37. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	69
Tablo 38. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	70
Tablo 39. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	71
Tablo 40. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	71
Tablo 41. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	72
Tablo 42. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	73
Tablo 43. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	74
Tablo 44. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	75
Tablo 45. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	76
Tablo 46. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	77
Tablo 47. Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri	78
Tablo 48. Ankete Katılan Öğretmenlerin Okul Bazında Dağılımı.....	78
Tablo 49. Ankete Katılan Erkek ve Bayan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı	79
Tablo 50. Ankete Katılan Öğretmenlerin Hizmet Süreleri Dağılımı	79
Tablo 51. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülteler	79
Tablo 52. Ankete Katılan Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitime Katılıp Katılmadıklarına Dair Tablo	79
Tablo 53. Ankete katılan Öğretmenlerin Arapça Yayınları Takibi.....	79
Tablo 54. Öğretmenlerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri ...	80

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüzde İmam Hatip Liselerinde Arapça öğretmenliği yapan öğretmenler, öğrencilere yapısı ve yazı şekli Türkçeden farklı olan Arapçayı öğretirken bazı sorunlar yaşamaktadırlar. Bu sorunların süreç içerisinde telafi edilebilmesi ve öğrencinin, dili standart ölçülere uygun bir şekilde kullanabilmesi için geliştirilmiş bir takım hata düzeltme strateji ve teknikleri bulunmaktadır. Öğrenci hatalarını düzeltmenin rastgele yapılmaması gerektiği, belirli bir sistem dâhilinde yürütülmesi şart olan bir süreç olduğu artık genel kabul görmüş bir eğilimdir. Dolayısıyla hata düzeltme strateji ve tekniklerinin dil öğretiminde önemli bir yeri olduğu yadsınamaz. Kuramcılar hata düzeltme strateji ve teknikleri üzerinde çalışmaya devam etmektedirler. Söz konusu çalışmalardan haberdar olsun ya da olmasın bütün öğretmenlerin, öğrenciler tarafından yapılan hataları şu veya bu şekilde düzeltmeye çalıştıkları gözlemlenmektedir. İster ana dil ediniminde isterse yabancı dil öğreniminde olsun, bireyler çoğu dil bilgisel olan hatalar yapmaktadırlar. İkinci bir dil öğrenen her kim olursa olsun, bu dili ilk aşamada ana diliyle paralellikler kurmaya çalışarak öğrenir. Ana dilini konuşan ve yazan insanların bile hata yaptığı düşünüldüğünde hata yapmanın öğrenme süreci içinde kaçınılmaz olduğunu yadsıyamayız (Corder'dan aktaran Subaşı, 2010, s.9). Bu bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı, Arapça öğretiminde öğretmenlerin ve öğrencilerin hangi okuma hatalarını yaptıkları ve öğretmenler tarafından hangi hata düzeltme stratejilerinin kullanıldığını tespit etmektir.

1.1. Problem Durumu

Temel dil becerilerinden biri olan okuma becerisi, dil öğretiminin en temel unsurlarından biridir. Bu yüzden okuma hatalarını gidermeye yönelik strateji ve teknikler, okuma becerisini geliştirmek için oldukça önemlidir. Öğretmen, öğrencilere Arapça öğretirken yeni yürümeye başlayan bir çocuğun yürümeyi öğrenmesi anlayışıyla hareket etmelidir. Hiçbir çocuk düşüp kalkmadan yürümeyi öğrenemeyeceği gibi konuşmaya yeni başlayan çocuk da

ana dilini hatasız, doğru ve düzgün telaffuz ederek bir anda konuşmayı öğrenemez. Mutlaka bir alışma sürecinden geçecektir. Dil öğrenimi de böyledir. Öğrenci cümle kurmada hatalar yapacak, kelimeleri birbirine karıştıracak, hatta çok komik ifadeler söyleyecektir. Bu nedenle öğrencilerin ikinci bir dil öğrenirken sınıf içerisinde okuma hataları yapmaları doğal bir süreçtir. Bu sebeple öğretmenlerin, öğrencilerin Arapça öğrenme sürecinde yaptıkları okuma hatalarını düzeltirken bazı strateji ve teknikleri belirlemeleri önem arz etmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı İmam Hatip Liselerindeki sınıf içinde Arapça okuma hatalarını düzeltme strateji ve tekniklerini araştırmaktır. Ayrıca Arapça öğretilirken öğrencilerin okuma hatalarını düzeltmede hangi strateji ve teknikleri kullanması gerektiği üzerinde durulacaktır. Bu genel amaca yönelik olarak aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

Arapça öğretiminde:

- a) Öğretmenler Arapça öğretirken öğrencilerin yaptıkları okuma hatalarında hata düzeltme strateji ve teknikleri kullanıyorlar mı?
- b) Öğretmenler Arapça okumayı öğretirken hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerini kullanmaktadırlar?
- c) Öğretmenlere göre okuma becerisiyle ilgili hata düzeltme strateji ve tekniklerinin Arapça öğretimindeki önemi nedir?
- d) Öğretmenler okuma becerisiyle ilgili hata düzeltme strateji ve teknikleri ne kadar başarılıdır?
- e) Öğretmenlerin uyguladığı okuma becerisiyle ilgili hata düzeltme strateji ve teknikleri öğrencilerin Arapça öğrenme başarısında ne düzeyde etkilidir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, İmam Hatip Liselerinde görev yapan Arapça öğretmenlerinin sınıf içerisinde okuma becerisine yönelik hata düzeltme strateji ve tekniklerini ne ölçüde kullandıklarını, okuma hatalarını düzeltirken nasıl bir yol izlediklerini ve ne kadar başarılı olduklarını ölçmeyi hedeflemektedir.

İmam Hatip Lisesindeki öğrenciler hem ders yükünün ağırlığı sebebiyle hem de Arapçayı günlük olarak tekrar yapmadıkları için okuma hususunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Sınıfların kalabalık olmasından dolayı çoğu zaman dersler dil dersi mantığı ile işlenememektedir. Ayrıca öğretmenler yıllık plana göre ders işleme hedefiyle dersleri oldukça hızlı işlemekte

ve öğrencilerin okuma hataları üzerinde yeterince duramamaktadırlar. Öğrenciler, dil bilgisi yapısı ve yazılış şekli Türkçeden oldukça farklı olan bu dili öğrenirken başlangıçta yeterince tekrar yapmazlarsa ilerleyen yıllarda Arapça öğrenimi daha da zor bir hâl almakta ve çeşitli okuma hataları yapılmaktadır.

Yabancı dil öğretimi uygulamalarının başarısı; temel alınan ilkeler ve yöntemlerin sınıf içindeki kullanım koşullarına bağlıdır. Temel ilkeler; dil ve eğitim bilimcilerin çeşitli araştırmalar sonucu ulaştıkları bulgulara göre oluşturulmuş bir dizi önermeler. Yabancı dil öğretimindeki ilkelerden biri dört temel dil becerisini bir arada geliştirmektir. Bu beceriler; dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte yürütülmesi gerekmektedir (Demirel, 1990, s. 23).

Bu tezin önemi, öğrencilere Arapça öğretilirken sınıf içi okuma becerisine yönelik hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerinin kullanılması gerektiği hususu üzerinde durmasıdır. Yapılan bu çalışmanın genelde dil öğretimine, özelde okuma becerisinin gelişimine katkı sağlaması, İmam Hatip Liselerinde öğrencilere Arapça öğretilirken neler yapılması gerektiği üzerinde durulması çalışmanın önemini göstermektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

Anadolu İmam Hatip Liselerinde Arapça derslerinde okuma becerisi çerçevesinde kullanılan hata düzeltme strateji ve teknikleri ve 2016-2017 öğretim yılında adları aşağıda yazılı olan okullardaki öğrencilere ve öğretmenlere uygulanan okuma becerisiyle ilgili anketlerle sınırlıdır. Söz konusu anketler, Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi, Keçiören Anadolu İmam Hatip Lisesi, Mamak Anadolu İmam Hatip Lisesi, Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi, Beypazarı Anadolu İmam Hatip Lisesi, Çubuk Anadolu İmam Hatip Lisesi, Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi, Şereflikoçhisar Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Gölbaşı Anadolu İmam Hatip Liselerinde uygulanmıştır.

1.5. Tanımlar/Terimler

Hata: İstemeyerek veya bilmeyerek yapılan yanlış, kusur, yanılma, yanılğı demektir.

Yanlış: Bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymama durumu demektir.

Strateji: İzlem, önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için tutulan yol. Teknik, eylem birliği sağlama ve böylece maksada ulaşma, manevra yolu ile kullanma metodu demektir.

Anadil: Kişinin evinden ve çevresinden öğrendiği dil demektir.

İkinci dil: Etnik kökeni bulunduğu ülkeden farklı olan insanların kullandığı dil demektir.

Ayrıca ikinci dil terimi, bir kişinin anadilini öğrenmesinin ardından başka bir dili o dilin anadil olarak konuşulduğu bir ülkede öğrenmesi durumunda edindiği dil içinde kullanılmaktadır.

Yabancı dil: Öğrencilere, akademik, toplumsal ve meslekle ilgili gelişmelerine katkıda bulunmak amacıyla ana dili dışında öğretilen dil demektir. Yabancı dil, dil öğrencisinin sınıf dışında anadilinin konuşulduğu bir ortamda öğrendiği dildir. İkinci dil ise dil öğrencisinin sınıf dışında hedef dilin konuşulduğu bir ortamda öğrendiği dile denir. Yabancı dil ile ikinci dil arasındaki fark budur. Örneğin, Arapçayı Türkiye’de öğrenen bir yetişkin öğrencinin Arapçası yabancı dili iken, aynı dili bir Arap ülkesinde öğrenen yetişkinin Arapçası ikinci dili sayılmaktadır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Hatalar dil öğretimine farklı açılardan rehberlik eder. Öncelikle öğretmene öğrencinin ikinci dildeki ilerleme düzeyi hakkında bilgi vererek analiz yapma olanağı tanır. Dil araştırmacılarına dilin nasıl öğrenildiği konusunda ışık tutar. Son olarak, öğrenciye öğrendiği dilin doğasıyla ilgili rehberlik eder (Khodabandeh'ten aktaran Özgen, 2010, s. 3).

Hata tanımlanırken genellikle o dili konuşanlar tarafından hata olarak nitelendirilenler hata olarak kabul edilmektedir. Fakat bu kapsam oldukça dar ve yetersizdir. Dünyada yabancı dil öğretiminin büyük bir çoğunluğu ana dili, hedef dil olmayanlar tarafından yapılmakta ve bu da hatayı belirlemede olumsuz bir etken olmaktadır. Toplumsal dil bilim çalışmaları ise dili kültür içerisinde öğrenmenin önemini vurgulamaktadır (Allwright ve Bailey, 1991, s. 84). Şüphesiz dili kültür içinde öğrenmek oldukça önemlidir dolayısıyla okumanın bir kültür aktarımı olduğu düşünüldüğünde öneminin daha da arttığı görülmektedir.

Okuma, okuyucunun metni anlamaya uğraştığı, anladıklarını ve ön bilgilerini birleştirerek yeni anlamlar ortaya koymaya çalıştığı, uygun bir ortamda gerçekleşen, okuyucuyla yazar arasında bir görüş alış-verişidir (Akyol, 2007:15'ten aktaran Arslan, 2013, s. 251).

İnsanlar, farklı nedenlerden dolayı yabancı dil öğrenirler. Başarılı bir yabancı dil öğretimi için öğrencilerin yabancı dili öğrenme isteklerinin bilinmesi gerekir (Kelly ve Jones'tan aktaran Şahin, 2013, s. 28).

Öğretim sürecine katılan öğretmen ve öğrencilerin hak ve sorumluluklarını belirleyen, daha iyiye, güzele ve etkililiğe doğru yönelmeye teşvik eden etik ilkeler, dil öğretim ilke, yöntem ve tekniklerinin uygulanmasını da beraberinde getirmektedir. Çünkü sınıf ortamında gerçekleştirilecek etkili bir dil öğretimi ancak ilke, yöntem ve teknikler aracılığıyla ve etik ilkeler rehberliğinde gerçekleştirilebilir (Demirel, 1990, s. 26).

İkinci dil, bireyin ana dilinden sonra öğrendiği ya da edindiği dildir. Bireylerin ana dilinden sonra ülkelerinin ekonomik, siyasi ve kültürel şartlarından dolayı ikinci bir dili, kendi

lkelerinin olanakları içinde edindikleri de olur. Bu durumda ikinci dilin edinilmesi, iki dillilik bağlamında değerlendirilir ve ikinci dilin ediniminden söz edilir (Selvikavak’tan aktaran Kılınç ve Ŗahin 2012, s. 256).

Yabancı dil ise kiŖinin anadili dıŖında derste öğrendiği ve gündelik hayatında anadili yanında kullanmadığı dildir. İkinci dil edinildiği ve öğrenildiği toplumda günlük iletiŖim için kullanılır. Yabancı dil ise genellikle günlük iletiŖimde kullanılmaz.

Bu tanımlar çerçevesinde bu alıŖma İmam Hatip Liselerinde Arapça dersinin iŖleniŖinde ne gibi okuma hataları yapıldığı ve hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerinin kullanıldığını araŖtırmaya yöneliktir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Anadolu İmam Hatip Liselerinde Arapça öğretiminde okuma becerisine yönelik hangi hata düzeltme stratejilerinin kullanıldığını ve hata düzeltme stratejilerinin öğrencilerin başarısı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla “deneysel yöntem” kullanılacaktır. Deney deseni olarak ‘Eşitlenmemiş Kontrol Gruplu Model’ seçilmiştir.

Eşitlenmemiş kontrol gruplu model, grupların gelişi güzel oluşmasıdır. Katılanların benzer nitelikte olmalarına olabildiğince özen gösterilir (Karasar, 2012, s. 102).

Deneysel desenlerin iki temel koşulu şöyledir; Birincisi, bağımlı değişken üzerindeki etkileri karşılaştıran ve bağımsız değişkenin araştırmacı tarafından direk manipüle edilmesidir. Yazarlar bir deneysel çalışmada, örnekleme yer alan bireylerin işlem gruplarına, koşullarına yansız olarak atanmasının önemine değinerek, bunun sağlanması durumunda sonuçların nedensellik bağlamında daha güçlü bir şekilde yorumlanabileceğine işaret etmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012, s.195).

Araştırmada, verilerin toplanmasında nitel ve nicel veri toplama yöntemleri birlikte kullanılarak yöntem çeşitlemesine gidilmiştir.

Yöntem çeşitlemesi, aynı araştırma sorusunu yanıtlamak amacı ile birden fazla araştırma yöntemi ve tekniğinin kullanılmasıdır. Nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanılması, yöntem çeşitlemesi olarak ifade edilebilir (Türnüklü, 2001, s. 9).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ankara ilinde belirlenen Anadolu İmam Hatip Liselerinde okuyan öğrencilerle Arapça dersine giren Arapça öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Arapça öğrenimi gören 9. ve 10. sınıf Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri ile onlara ders veren Arapça öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen öğrenci ve öğretmen anket formu kullanılmıştır. Bu form öğrencilere ve öğretmenlere ayrı ayrı uygulanmıştır. Anket iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise okuma becerisinde yapılabilecek hataları düzeltme stratejilerine ilişkin ifadeler yer almıştır. Araştırmanın kuramsal boyutunun oluşturulmasında okuma hatalarını düzeltmeyle ilgili yerli ve yabancı kaynaklar taranmıştır. Ankara ilinde, belirlenen Anadolu İmam Hatip Liselerinde görev yapan Arapça öğretmenlerine, okumaya yönelik hangi hata düzeltme stratejilerini kullandıkları ve okuma hatalarını düzeltmede ne kadar başarılı olunduğuna dair anket uygulanmıştır. Anket sonucu başarı testi ile ölçülmeye çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Verileri düzenlemekteki amaç daha anlamlı hale getirmek ve anlaşılır kılmaktır. Elde edilen bulgular tezin amacına göre değerlendirilmiş gereken yerlerde grafiklerden ve tablolardan yararlanılmıştır. Ayrıca deney ve kontrol gruplarının denliğini saptamak, ön test, son test uygulanmıştır. Verilerin analizi için SPSS paket programı kullanılmıştır. Bu amaçla veriler kullanılabilirlik denetiminden geçirildikten sonra bilgisayara aktarılmıştır.

BÖLÜM IV

DİL EDİNİMİ VE DİL ÖĞRENİMİ

4.1. Dil Edinimi

Dil edinimi hakkında bir şeyler yazabilmek, bir bakıma kazı işlemleri devam eden bir dinazorun kemikleri bulunduğunda bu parçaları bir araya getirme sorununa benzer. Birleştirme esnasında kesinlikle dinazorun arka ayakları olduğuna inanarak yerleştirdiğiniz bir kemik kazı sonunda bir de bakmışsınız ki aslında dinazorun çene kemikleriymiş. (Aitchison'dan aktaran Özüdoğru ve Dilman, 2014, s. 14).

Ana dili edinimi genellikle aile içerisinde başlayarak bireyin yaşadığı çevre ile şekillenir. Yabancı dil öğrenimi ise genellikle okul gibi örgün eğitim verilen kurumlarda gerçekleşen dil eğitime verilen addır.

4.2. Ana Dili Edinimi

“Ana dil doğumla beraber başlayan, çocuğun bilişsel becerilerinin gelişmesi ve toplumsal etkileşimiyle edinilme süreci gelişen dildir” (Özüdoğru ve Dilman, 2014, s. 5).

Ana dil edinimi çocuğun ilk sesleriyle başlayan ve düzenli bir şekilde cümle kurmasına kadar devam eden süreçtir. Ana dili aile ve çevre içerisinde kazanılır. Çocuk genellikle ebeveynleri gibi konuşmaktadır. Örneğin Karadeniz bölgesinde doğan ve yetişen bir çocuk Karadeniz ağzı ile konuşmaya başlarken, Doğu Anadolu bölgesinde doğan ve yetişen bir çocuk o bölgenin ağzı ve şivesi ile konuşmaktadır. Bu dönem oldukça zahmetsiz ve okuldaki eğitim gibi değil kendi kendine gelişen bir süreçtir.

Bireylerin ana dilindeki yeterliliği, ikinci dil ve yabancı dil öğrenmelerini doğrudan etkiler. Ana dilindeki yetersizlik, diğer dillerin öğrenimini zorlaştırır. Bireyin ana dili kullanımındaki etkinliği rol modellerin dil kullanımıyla özdeşlik gösterir. Vurgu, tonlama ve sözcük seçimi, bireyin dilsel iletişiminin yoğun olduğu kimselerinkine benzer (Aytemiz'den aktaran Şahin, 2013, s. 14).

4.3. Ana Dili Edinimi ve Yabancı Dil Öğrenimi Arasındaki Genel Farklılıklar

Ana dili edinimi ve yabancı dil öğrenimi arasındaki temel farklılıklar kısaca şu şekildedir:

- 1) Ana dili edinimi sürecinin sonunda birey mutlaka başarıya ulaşır. Ana dilini öğrenememekten yakınan normal bir kişi yoktur. Birçok yabancı dil öğrencisi ise başlangıçta dili ne kadar iyi öğrenmek isterse istesin süreç sonunda ne yazık ki arzu ettiği seviyeye ulaşamamaktadır.
- 2) “Otomatik” bir süreç olan ana dili ediniminde motivasyonun önemi yoktur. Öte yandan, yabancı dil öğreniminde motivasyon, diğer birçok faktörü de destekleyen çok önemli bir etkidir.
- 3) Ana dili edinimi sürecinin özellikle ilk yıllarında, hangi dil olursa olsun, dünya çocuklarının neredeyse tamamının dil gelişimlerinde büyük benzerlikler görülür. Ancak yabancı dil öğrenim sürecinin gelişimi, değişik etkenler ışığında büyük farklılıklar sergiler.
- 4) Ana dili edinimi, çocuğun dünyayı keşfetme süreciyle beraber ilerler.
- 5) Ana dili bireylere kimlik ve bir topluluğa aidiyet duygusu sağlar. Yabancı dil ise yeni bir kimlik anlamına gelmekte olup öğrencinin bu yeni kimliği kabullenmesi gibi bir zorunluluğu yoktur. Bu durum yabancı dil öğrencisine zorluklar yaşatır.
- 6) Ana dili, edindiğimiz “ilk dil” olduğu için daha önceden dille ilgili bilgimiz yoktur. Yabancı dil öğrenimi ise, ana dilimizle ilgili bilgilerimizi temel alır. Yabancı dil öğreniminde ana dilinden yapılan “transfer” konusunda çok önemli olan bu husus, yabancı dil öğrenimini kolaylaştıran veya zorlaştıran bir faktördür.
- 7) Ana dili edinimi ve yabancı dil öğrenimi sürecinde maruz kalınan “girdi” genellikle çocuğun anne-babası, bakıcısı veya çevresindekiler tarafından sağlanır ve sürecin en önemli parçası, olmazsa olmazıdır. Yabancı dil öğretiminde ise “girdi” nispeten kısıtlı, büyük oranda yapay olarak sınıf ortamında sağlanır. Ayrıca öğrencinin “girdi”den yararlanacağı da kesin değildir. Ana dili “edinilir” (bilinçli bir çaba gerektirmeden “örtük” (implicit) öğrenme şeklinde gerçekleşir), yabancı dil ise “öğrenilir” (“açık”(explicit) öğrenme şeklinde gerçekleşir) (Dörnyei’den aktaran Özudoğru ve Dilman, 2014, s. 11).

Günümüzde ana dili edinimi genellikle gelişigüzel aile ve çevre içerisinde gerçekleşirken yabancı dil öğrenme genellikle örgün eğitim kurumlarında olmaktadır.

4.4. İkinci Dil Öğrenimi

4.4.1. İkinci Dil

Ana dilinden sonra, eğitim, iş hayatı ve diğer bazı temel amaçlar doğrultusunda öğrenilen ve “ilave dil” diye de adlandırılan dildir (Özüdoğru ve Dilman, 2014, s. 5).

Klein ikinci dili, birinci dilden sonra veya birinci dil yanında iletişim aracı olarak kullanılan, yaşanılan sosyal çevrede edinilen ve bu çevrede gerçekten konuşulan dil olarak tanımlamaktadır (Klein 1984’den aktaran Oruç, 2016, s. 283).

Fransa’da yaşayan bir Türk için birinci dil, anadili Türkçe iken, Fransa’da yaşayan diğer insanlarla iletişim kurmak için kullandığı dil Fransızcadır. Fransızca Fransa’da yaşayan bir Türk için ikinci dildir. Aynı şekilde son yıllarda savaş sebebiyle Türkiye’ye gelen Suriyelilerin de anadilleri Arapça iken Türkiye’de yaşayan Türkler ve diğer toplumlarla iletişim dilleri Türkçedir.

4.4.2. Yabancı Dil

İnsanların belli amaçlar doğrultusunda öğrendiği dildir. Türkiye’de günümüzde en yaygın yabancı dil ilkokuldan itibaren İngilizcedir. Ayrıca yeni hazırlanan ilkokul ve ortaokul seçmeli Arapça dersi programları ile Arapça dersi de önem kazanmıştır.

Yabancı dil konuşmaları ana dilindeki kadar akıcı ve rahat değildir. İnsan çoğu zaman düşüncelerini dile getirmede ana dilinin etkisi altındadır. Öğrenme, zaman ve mekâna göre belli bir program doğrultusunda şekillenir. Yabancı dilde öğrenme söz konusudur. Edinme ise iletişimin yoğunluğuna bağlı olarak gerçekleşebilir (Şahin, 2013, s. 15).

4.5. Ana Dilin Yabancı Dil Öğrenimindeki Etkisi

“Ana dil, bireyin ilk konuşmaya başladığı dildir. Birey, hayatındaki her şeyi, her nesneyi bu dil ile öğrenmeye başlar; eğer insan ana dilini yeterince iyi kullanamazsa yabancı dili de öğrenmesi ve kullanması zorlaşır. Yabancı dil öğrenirken ana dil bir kenara atılamaz çünkü birey yabancı dili ana dili ile anlamlandırır ve anlamaya çalışır. İnsanlar için en etkin öğrenme aracı ana dil olduğundan yabancı dil öğreniminde ana dilden yararlanılması son derece doğal bir etkidir”(Doğan, 1989, s. 16).

4.6. Yabancı Dil Öğretiminde İletişimci Yaklaşım

İletişimsel dil yaklaşımı, dilin günlük hayatta bir iletişim aracı olarak kullanılmasıdır. Bir dili kazanmak demek bu yaklaşıma göre iletişim kurabilmektir. Bir başka deyişle o dilin iletişim becerilerini, yani hem konuşma ve yazma gibi aktif becerileri hem de dinleme ve okuma gibi edilgen becerileri kazanmak demektir. İletişimsel yaklaşım ayrıca dili konuşan ülkenin kültürünü, yaşam tarzını da öğrenmektir.

İletişimsel yaklaşım merkezli dil öğretiminde, öğretici tek taraflı bir dil aktarıcısı değil, çok farklı süreçleri içeren öğretim faaliyetinde süreçleri yöneten, öğrenciler arasında iletişim ve etkileşimi sağlayan koordinatördür (Gültekin ve Gündüz, 2016, s. 91).

Littlewood’a göre iletişimsel Yaklaşımda önerilen dört öğrenme aşaması söz konusudur:

- Anlamaya dayalı alıştırmalar: İletişimsel becerileri geliştirmek için küçük adımlarla çalışılır.
- Yeniden yapılandırmaya dayalı alıştırmalar: Öğrenilen dilsel birimlerin yeniden yapılandırılarak kullanılması.
- Üretime dayalı alıştırmalar: Öğrenciler, öğrenileni kendi kendine kullanabilmeye, uygulamaya çalışırlar.
- Yaratıcı alıştırmalar: Bağımsız dil kullanımı söz konusudur (Develi, Yıldız, Balcı, Gültekin ve Melanlıoğlu, 2017, s. 217).

İletişimci yaklaşım dili her yönüyle aktif olarak günlük hayatta kullanabilme yaklaşımıdır. İletişimi sağlayabilmek için dilin iyi bilinmesi gerekir. İletişimsel yaklaşımda dilbilgisi doğrudan öğretilbilse de, derste merkezi konumda değildir (Develi, Yıldız, Balcı, Gültekin ve Melanlıoğlu, 2017, s. 217).

İletişimsel dil yaklaşımının asıl amacı öğrencilerin o dili kullanırken dil bilgisi açısından mükemmel cümleler kurması yerine iletişim becerisini geliştirebilmektir (Allwrigth ve Bailey, 1991, s. 84).

Öğrencilerin yaptığı dilsel hatalar eğer iletişim gerçekleşebiliyorsa, genel olarak düzeltilmez. Çünkü öğretmenler başarılı şekilde gerçekleşen iletişimi hata düzeltimi ile bölmezler (Develi, Yıldız, Balcı, Gültekin ve Melanlıoğlu, 2017, s. 218).

Bu yaklaşıma göre dil bir iletişim aracıdır. İletişim kavramı bu yaklaşımın en önemli ve temel kavramıdır. Amerikan ve İngiliz dilbilimcileri bu yaklaşımı,

- Dil öğretiminin temel amacı olan iletişim becerilerini geliştirme ile
- Dil ve iletişimi birbirine bağlayan ve dilin dört alanı olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini öğretme yöntemlerini geliştirme amacını taşıyan bir yaklaşım olarak görürler (Güneş, 2011, s. 134).

BÖLÜM V

OKUMA

5.1. Okuma Nedir?

Okuma, ilk okumayla başlayıp hayat boyu devam eden aktif bir süreçtir. Okumanın tanımları aşağıdaki gibidir:

Okuma, toplumun ses ve şekilleri üzerinde anlaştıkları yazılı semboller olan harflerin telaffuzu için ilgili organların aktif katılımıyla sesli veya sessiz olarak metinlerin anlamlara çevrilerek gerçekleştirilen zihinsel, anlamsal ve fizyolojik bir iletişim şeklidir (Doğan, 2011, s. 207).

Smith ve Dechant’a göre okuma, yazılı bir metnin yorumlanması sürecidir. Söz konusu yorumlamada iki şeye ihtiyaç vardır. Tanıma ve algılama. Tanıma: Harflerin, kelimelerin tanınmasıdır. Tanıma etkinliğini materyalin beyinde algılanması izler. Algılanma sırasında bu materyal hem örgütlenir, anlamlandırılır hem de bunların eski bilgilerle bağlantısı kurulur (Yılmaz, 2008, s. 324).

Okuma; sözcükleri, cümleleri veya bir yazıyı bütün unsurlarıyla görme, algılama, kavrama ve anlamlandırma etkinliğidir (Gündüz ve Simşek, 2013, s. 15).

Okuma, gözle ifadelerin algılanması ile başlar okurken beyne çeşitli işaret ve simgeler gönderilir bu olay beyinde yorumlanır ve değerlendirilir.

Okuma becerisi; duyma, anlama, uygulama gibi farklı eylemlere sonuç veren çok yönlü dinamik bir eylemdir.

Okuma, yazılı materyaller üzerinde gerçekleşen etkin ve bilişsel bir sistem olarak nitelendirilmektedir (Chastain,1988’den aktaran Kılınç ve Şahin, 2012, s. 282).

“Okuma sürecinin, yapılan araştırmalar dikkate alındığında, ilk olarak edilgen, daha sonraları etken ve son zamanlardaysa etkileşimli bir süreç olarak nitelendirildiği görülmektedir” (Wallance 2001’den aktaran Kılınç ve Şahin, 2012, s. 285).

Okuma süreci yazar ve okur arasında aktif ve etkili bir iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma sürecidir (Akyol, 2006, s. 29).

Okuma, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışması sayesinde yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir (Demirel, 1999, s. 50).

Okuma; sözcükleri, cümleleri oradan da paragraf ve metni görmek ve seslendirmek eyleminin ötesinde düşünsel bir çabayı anlamlandırmayı gerektiren bir düşünme sürecidir (Sever, 2004, s. 14).

Okuma, pasif bir işlem değildir, çok yönlü ve sürekli geliştirilmesi gereken aktif bir dil melekesidir (Doğan, 2011, s. 210).

Okuma becerisi akademik başarıya ulaşmada en önemli adımlardan biridir. Okuma, bireysel yapılır ve metinlerle yüzlerce yıl sonra bile mesajı iletme fonksiyonuna sahiptir. Dinleme becerisi ise anlıktır, yüz yüze bir iletişim gerektirir.

Grabe ve Sever'e göre :

- Okuma çabuk ve otomatik bir süreçtir,
- Okuma etkileşimsel bir süreçtir,
- Okuma stratejik ve esnek bir süreçtir,
- Okuma amaç güdümlü bir süreçtir,
- Okuma dilsel bir süreçtir,
- Okuma bir algılama sürecidir,
- Okuma bir öğrenme sürecidir,
- Okuma, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlu bir gelişim sürecidir (Sever, 1990, s.2).

Sâlim'e göre okumanın amaçları:

1. Geleneklere uymak,
2. Sorumlulukları hissetmek,
3. Boş vakitleri doldurmak,
4. Gelişen olayları bilmek,
5. Eğlenmek için ve kişisel gelişim için okumak,
6. Günlük hayatla ilgili ihtiyaçlara cevap bulmak için okumak,
7. İş yapmak ve işte gelişmek için okumak,
8. Toplumsal ihtiyaçlara cevap vermek için okumak,
9. Fikri ihtiyaçları yerine getirmek için okumak,

10. Ruhi ihtiyaçları yerine getirmek için okumak (Sâlim, 2015, s.64).

Razi'ye göre okuma sürecinin aşamaları aşağıdaki gibidir.

- Kelimleri etkili bir biçimde tanıma;
- Geniş bir kelime dağarcığı kullanma;
- Kelimleri ve cmleri işleyerek anlam ıkarma;
- Stratejik işlem basamakları uygulama;
- Arka plan bilgisiyle metinden çıkardığı anlamı yorumlama;
- Metni kendi okuma amaçlarına göre değerlendirme (Razi, 2007, s.16)

Demirel'e göre okuma öğretiminin amacı (Demirel, 2011, s.110):

1. Doğru, sürekli ve anlayarak okuma becerisi kazanmak,
2. Sözcük hazinesini zenginleştirmek,
3. Okumanın, bilgi kazanmanın yollarından biri olduğunu kavramak,
4. Doğru ve güzel dille yazılmış metinleri okuyarak anlatım gücünü geliştirmek,
5. Okumayı zevkli bir alışkanlık haline getirmek,

Rivers ve Templey okuma amaçlarını yedi başlıkta toplamıştır.

1. Bir amaç doğrultusunda bilgi edinmek ya da o konuya meraklı olmak;
2. Günlük hayatımızda bazı işlerin nasıl yapılacağı ile ilgili bilgi edinmek,
3. Bir oyunda yer almak, bir oyun oynamak ya da bulmaca çözmek;
4. Arkadaşlarla yazışmak ya da iş mektuplarını anlamak;
5. Bir şeyin ne zaman nerede olacağını öğrenmek;
6. Ne olup bittiğini anlamak,
7. Zevk, heyecan veya eğlenmek için okumak (Durmuş ve Okur, 2013, s. 295).

Ortak Avrupa ereve Programı'nın (2001:68-69) yapmış olduğu çalışmalarda ise, okuma etkinliğinin şu amaçları içerdiği belirtilmiştir.

1. Genel olarak uyum sağlamak,
2. Bilgi ve kaynak çalışmalarında kullanmak,
3. ğrenmek,
4. Eğlenmek,
5. Metindeki ana düşünceyi bulmak,
6. Metindeki zel bilgilere ulaşmak,
7. Ayrıntılı biçimde anlamak,

8. Örtük olan anlama ulaşmak, (Durmuş ve Okur, 2013, s. 295).

Owen’a göre Okuma eylemi bittikten sonra öğretmen şu soruları sormalıdır:

- Bu hikâyeyi okurken ne gibi zorluklarla karşılaştın?
- İlk önce ne oldu? Hikâyede çözülmesi gereken ilk sorun nedir?
- Çözülmesi gereken diğer sorunlar nelerdir ve çözüm yolları nelerdir?
- Kendi cümleleriyle hikâyeyi anlat?
- Hikâye çerçevesinde özeti anlat?
- Hikâye hakkında düşüncelerin, beğendiklerin nelerdir?
- Hikâyenin zamanından ve yerinden bahset?
- Hikâyenin konusuna çözüm yolu bul?
- Hikâyede birbirine benzeyen sebepleri bul?
- Yazarın hikâyedeki amacı nedir?
- Hikâyenin geri kalan kısmını okumayanlar için hikâyenin geri kalan kısmında ne olabilir?
- Hikâyeye başka uygun bir isim bul?
- Hikâyenin her bölümünü kendi üslubunca anlat (Owen’dan aktaran Sûfî, 2015, s.40).

5.2. Okuma Stratejileri

Okuma eylemi oldukça önemlidir. Bir sporcu nasıl müsabakaya çıkmadan önce ısınma hareketleri yapıyorsa okuma da tıpkı bunun gibi öncesinde hazırlık gerektiren bir eylemdir.

Kaçar’a göre okumaya başlamadan önce yapılması gerekenler şunlardır;

1. Öğrenci derse gelmeden okuyacağı metni gözden geçirmelidir. Bu, öğrencinin neyi bilip neyi bilmediği hakkında ipucu verecektir.
2. Okumaya başlamadan önce okuduğu metin hakkında araştırmalar yapmalıdır.
3. Okuduğu metin hakkında anlam haritası çıkarabilir. Bu, öğrencinin anlamasını kolaylaştıracaktır.
4. Öğrenci metni okurken önce altını çizebilir. Bu metni okurken daha dikkatli olmasını sağlar ve okumada önemli bir unsur olan yoğunlaşmaya yardımcı olur.

Okuma esnasında metnin altını çizmek oldukça önemlidir, hem akılda kalıcılığı kolaylaştırır hem de okuyucunun dikkatini o cümle üzerinde toplamasına yardımcı olur.

5. Öğrencinin metni okurken sözlük kullanması da metni anlamasına yardımcı olacaktır.
6. Öğrenci metindeki araçlardan yararlanabilir noktalama işaretleri, resim ve çizimler gibi (Kaçar, 2012, s.167).

Ülper'e göre okuma öncesi stratejileri şunlardır:

- Okuma amacını saptama,
- Amaca göre metni okuma türünü ve hızını saptama,
- Metnin resmine dayalı olarak kestirimlerde bulunma,
- Metnin başlığına, alt başlıklarına ve koyu ya da italik yazılmış noktalara dayalı olarak kestirimlerde bulunma,
- Kestirimleri arkadaşlarıyla tartışma,
- Metnin giriş ve sonuç bölümlerine göz gezdirme,
- Metnin konusunu yansıtan anahtar sözcükleri tarama,
- Bilinmeyen sözcüklerin anlamını bulma,
- Bilimsel şemayı etkinleştirme (Ülper, 2010, s. 83)

Okumayı daha etkin kılmak için okuma anında da bazı şeyler yapmak gerekebilir.

Ülper'e göre okuma anı stratejileri şunlardır:

- Sözcüğün anlamını kestirme,
- Dilbilgisel ilişkileri kestirme,
- Okuma ilerledikçe, başlık, alt başlık, görsel çizimler vb. öğelerden yararlanarak metnin iletisini kestirme ve onaylama,
- Okuma amacına uygun bir okuma hızıyla okuma,
- Biçimsel şemadan yararlanma,
- Metinle ilgili önceki sorularını yeniden inceleme ve düzeltme,
- Metni zihninde canlandırma,
- Metindeki önemli bilgilere diğer bilgilerden daha çok dikkat kesilme,
- Önemli bilgiyi bulmak için ileriye ya da geriye dönük sıçramalar yapma,
- Önemli yerleri not alma,
- Anahtar noktaların altını çizme ya da yuvarlak içine alma,
- Zaman zaman durarak okuduklarını denetleme,
- Geri dönüşler yaparak tekrar okuma,
- Bazı sözcükleri ya da tümceleri atlayarak okuma ve sonra geri dönme ve okuduklarını arkadaşlarıyla tartışma (Ülper, 2010, s. 87).

Okuma sonrası stratejiler belki de en önemli olan stratejilerdir; çünkü tıpkı bir çiftçinin ürününün hasadını alması gibi okuyucu da okuduklarından ne aldığını okuma sonrasında anlar.

Ülper'e göre okuma sonrası stratejileri şunlar olmalıdır:

- Okuma öncesi beklentileri gözden geçirme ve bir sonuç çıkarma,
- Okuma sırasında yapılan işaretlemeleri ve tutulan notları gözden geçirme,
- Metni özetleme,
- Okunanları arkadaşlarıyla tartışma,
- Okunan metinle ilgili soruları yanıtlama,
- Okunan metinle ilgili anlamsal haritayı tamamlama,
- Metni eleştirme ve metin hakkında yargıda bulunma (Ülper, 2010, s. 92).

Öğrencileri okumaya teşvik etmek onlara rehber olmak bir ebeveyn ve öğretmen için en önemli kazanım olsa gerektir. Teşvik etmek sadece sözde olmamalıdır. Eğer birine örnek olmak istiyorsak o eylemi öncelikle bizzat kendimiz yapmamız gerekmektedir.

Sûfi'ye göre öğrencileri okumaya teşvik etmek için öğretmenler şunları yapmalıdır:

- Yüksek sesle öğrencilerin önünde okuyun,
- Sınıfta en iyi okuyan öğrenciyi sizden sonra okutun,
- Yüksek sesle okumak çocukları hızlı ve iyi okumaya teşvik eder,
- Çocuklara dinleme fırsatı verin,
- Çocukların seviyelerine uygun şiir ve şarkılar okuyun,
- Çocukların beğendikleri konular hakkında kitaplar seçin,
- Bir aile oyunu seçin ve o oyunu anlatan bir kitap seçip okutun (Sûfi, 2015, s. 72).

5.3. Okuma Becerisini Geliştirmek İçin Yapılması Gerekenler

Doğan'a göre okuma öğretiminde bulunması gereken öğeler şunlardır:

1. Okuma, ilk basit şekli olan yazılı sembolleri anlamlarıyla algılama süreciyle başlar.
2. Okuma, yazılı kaynaklardan çeşitli bilgileri öğrenme sürecidir.
3. Okuma, yazar ile okuyucu arasında kurulan çok yönlü bir çeşit iletişimdir.
4. Okuma yoluyla kazanılan bilgiler; duygu, düşünce ve eylem şekillerini etkileyerek davranışlarda gelişme ve yükselmeye neden olur ki, bu da okuduğunu anlamadır (Doğan, 2011, s. 224).

Demirel'e göre ise geliştirilmek istenen okuma becerileri şöyledir:

1. Başlığı verilmiş bir metnin konusunu kestirme,
2. Okunan metne uygun başlık önerme,

3. Okuma parçasında geçen bilinmeyen sözcüklerin anlamını kestirme,
4. Okunan metin hakkında genel bir bilgi sahibi olma,
5. Okunan metin hakkında ayrıntılı bilgi edinme,
6. Okunan metnin ana fikrini ve yardımcı fikirlerini bulma,
7. Okunan metinle ilgili bilgileri transfer etme,
8. Okunan metnin özetini çıkarma (Demirel, 2011, s. 110).

Okuma becerisini geliştirmek için öncelikle uygun bir program ve bu programa uygun parçalar seçilmesi gerekmektedir. Ayrıca Okuma becerisini kazandıracak öğretmenin gerekli donanımına sahip olması da gerekmektedir. Okuma becerisini geliştirmek için seçilen parçalar öğrencilere ve onlara kazandırılmak istenen amaçlara uygun olmalıdır. Okuma parçaları öğrencilerin dikkatlerini çekecek türden değildir. Okuma parçaları öğrencilerin genel kültür seviyesini geliştirmelidir. Okuma parçaları ne gereğinden kısa ne de gereğinden uzun olmalı öğrencilerin sıkılmalarına sebep olmamalıdır. Okuma parçaları öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap vermeli yani gündelik hayatta kullanabileceği ifadeleri öğrenciye kazandırmalıdır. Seçilen okuma parçalarının öğrencilerin yaş ve düzeylerine uygun olmasına özen gösterilmelidir. Okuma parçalarında dikkat edilmesi gereken diğer bir unsur da öğrenciyi düşünmeye sevk etmesi olmalıdır yani okuduğu parçadan öğrencinin bir çıkarım yapması beklenmelidir.

Okuma sürecinde öğrencinin sözcükleri doğru tanınması oldukça önemlidir. Sözcükleri tanıma öğrencinin sözcüğün anlamını belirlemesi sonucu gerçekleşir. Öğrenciler sözcüğün anlamını belirlerken önceki bilgilerini de kullanmaları gerekmektedir. Sözcüklerin doğru tanınmaması cümlelerin, paragrafların ve metnin yanlış anlaşılmasına sebep olur. Bu nedenle sözcük çalışmalarına öğretmenlerin gerekli önemi vermeleri gerekmektedir.

Okuma öğretiminin gelişimi, sürekli bir arada yapılan sözlü ve yazılı değerlendirmelerle denetlenmelidir. Öğretimin ilk aşamalarında telaffuza daha çok önem verilmelidir. Öğretmen kekeleme, duraklama, harflerin yerlerini değiştirme gibi önemli okuma hataları dışında geçici ve basit yanlışları düzeltmek için okumayı kesmemelidir (Doğan, 2011, s.240).

Okuma hatalarını öğrencilerin kendileri bularak düzeltmesi daha etkili bir düzeltme yoludur. Bu tür düzeltme öğrencide öz güven gelişimini sağlamaktadır.

5.4. Okuma Becerisinin Engelleri

Okuma becerisinin engelleri içinde ilk olarak söyleyebileceğimiz öğrencinin akli kabiliyet geriliğidir. Yani öğrencinin yaşlarına göre yeterli kapasitede bulunmamasıdır. Bu tür geriliğin belirlenmesi uzmanlar tarafından bazı testlerin uygulanması ile anlaşılmaktadır. Bir diğer engel çeşidi de öğrencide bazı duyu organlarının yeterince gelişmemesidir. Bunlar duyma ya da görme geriliğidir. Öğrencinin öğretmeninden ya da ses cd sinden duymadığı bir metni okuması oldukça güçtür. Bir diğer okuma geriliği sebebi de öğrencinin dikkatinin dağınık olmasıdır. Öğretmen, metni okurken başka şeylerle ilgilenen öğrencilerin de düzgün okuyamadıkları gözlemlenmiştir. Anadilinde yeterince okuma yapmayan birinin yabancı dilde de etkin olması beklenmez, o yüzden anadilde okumaya oldukça önem verilmelidir. Okuma engellerinden biri de hedef dilde üslup değişikliği olabilmektedir. Alıştığı bir kitap türünde okumaya alışan öğrenci kitap türü değişince okumakta zorlana bilmektedir.

Doğan'a göre genel olarak Okuma engelleri şunlardır:

1. Telaffuz güçlüğü,
2. Birbirine yakın harfleri karıştırmak,
3. Okuma esnasında harfleri karıştırmak,
4. Aynı harfi ya da kelimeyi tekrar etmek,
5. Bilinmeyen kelime ve harfi tahmin edememek,
6. Olmayan harf veya kelimeleri ekleme ve harfleri atlamak,
7. Bir veya birkaç satırı birden atlamak,
8. Okuma sesinin sürekliliğini sürdürememek,
9. Okuduğunu yanlış anlamak,
10. Okunanı zor hatırlamak,
11. Hızlı okuyamamak (Doğan, 2011, s. 246).

Yılmaz'a göre okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerin okumalarında şu problemlere rastlanılmaktadır.

1. Kısa süreli hafızaya sahiptirler,
2. Dikkatlerini yoğunlaştırılmazlar,
3. Duygusal yönden zayıftırlar,
4. Düşünmeden okurlar,
5. Göz- motor koordinasyon yetersizliği vardır,
6. Aşamalandırma güçlüğü çekerler (Akyol, 1997'den aktaran Yılmaz, 2008, s. 327)

Okumaya yeni başlayan öğrenciler hatasız okuma ve hızlı kelime tanıma becerisini geliştirdikleri zaman okuma ve okuduğunu anlamada başarılı olurlar (Dufva, Niemi ve Voeten 2001'den aktaran Yılmaz, 2008, s. 327)

5.5. Anadilde ve Yabancı Dilde Okuma

Alderson (2000) birçok yabancı dil öğretmeninin, öğrencilerinin okuma becerisinde sergiledikleri düşük performansı, öğrencilerin ana dilde okuma becerisindeki eksikliklerine bağladıklarına dikkat çeker. Buna göre Alderson (1984) öğrencilerin ana dildeki okuma becerilerini yabancı dile aktarabilmeleri için yabancı dilde belli bir seviyeye ulaşmış olmalarının gerekliliğini vurgular. Bu bağlamda, Alderson (1984) yabancı dilde okumanın bir dil problemi mi yoksa bir okuma problemi mi olduğunun sorgulanması gerektiğini belirtir. Elbette ki, bu iki faktör de yabancı dilde okumayı etkiler, fakat Alderson (2000) yabancı dil bilgisinin okuma sürecini etkileyen daha önemli bir faktör olduğunu belirtir (Razi, 2007, s.26).

Doğan'a göre okuma öğretimi problemleri ve çözüm yolları şunlardır:

1. Telaffuz güçlüğü: Okumada öğrencinin karşılaştığı telaffuz güçlüğüne yenmek için konuşma alıştırmaları yapması.
2. Birbirine yakın harf ve sesleri telaffuzda karıştırmak: Harflerin gösterilerek telaffuzlarının öğretilmesi, ses analizlerinin yapılmasıyla bu kusur giderilir.
3. Okuma esnasında harfleri karıştırmak: Okuma sırasında öğrencilerin bakış açısına dikkat edilmesi, harflerin parmakla takip edilmesi veya altına çizgi çekilmesiyle giderilebilir.
4. Aynı harfi veya kelimeyi tekrar etmek: Yeni kelimelerin öğretilmesi, öğrencinin sakin, yavaş ve sesli okuması sağlanarak bu problem çözülebilir.
5. Kelimeyi veya harfi bilmeden tahmin etme: Çokça ses tahlili olan kelime oyunları, daha kolay okuma parçalarının okunması, öğrencinin çeşitli etkinliklerle kelime hazinesinin zenginleştirilmesi bu eksiği giderir.
6. Olmayan harf veya kelimeleri ekleme ve harfleri atlama: Anlam üzerinde yoğunlaşma, tam cümle ile eksik cümlelerin ayrı ayrı yazılan kartları karşılaştırılarak yapılan alıştırmalar bu hataların düzeltilmesinde kullanılabilir.
7. Bir veya birkaç satırı birden atlama: Okunan kitabın satırları arasında geniş satır araları bırakma, okuma sırasında satırın altına çizgi çekme, öğrencinin endişe ve sıkıntısına yardımcı olarak okuma kusurunu giderebilir.

8. Okuduğunu yanlış anlama: Kolay okuma parçaları kullanma, anlam üzerinde yoğunlaşma, okumaya teşvik etme, ezberleme kartları ile alıştırmalar yapma öğrenciyi bu kusurdan kurtarır.
9. Okunanı zor hatırlama: Özetleme alıştırmaları yapma daha kolay okuma parçaları kullanma hızlı hatırlamayı sağlayabilir.
10. Hızlı Okuyamama: Cümlelerin belirlenen bir kelimesini bulmak için yazılı veya sözlü olarak sayfa taramasının yapılması hızlı okumayı sağlar.
11. Herhangi bir olayın tasvirinde bir ayrıntının gözden kaçması: Cümle tamamlama alıştırmaları yapma, doğru cevapları seçme parçadan çıkarılabilecek soruları çıkarma veya daha kolay parçaları kullanma da bu problemi çözer (Doğan, 1989, s. 186).

BÖLÜM VI

HATA KAVRAMI VE KAPSAMI

6.1. Hata ve Yanlış Nedir?

Hata ve yanlış kavramları çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Oysaki hata ve yanlış iki ayrı kavramdır. Dil öğretiminde de bu iki kavramın farkını ayırt etmek dilin doğru öğretimi açısından son derece önemlidir. Hata ve yanlış kavramlarının gerçekleşme sebepleri ve çözüm önerileri farklıdır. Bu açıdan öğretmenlerin, öğrencilerin hata mı yoksa yanlış mı yaptıklarını tespit etmeleri öğrencilerin dil öğreniminde yaşadıkları sorunları çözmeleri hususunda oldukça önemlidir.

Fang ve Xue-mei’ye göre “Yanlış, doğru olarak bilinen bir sistemden yararlanmada yaşanan performans başarısızlığını ifade eder. Hata ise, öğrencinin ara dil bilgisini yansıtan, hedef dilin dil bilgisinden önemli ölçüde sapmayı ifade eder.” (Fang ve Xue-mei’den aktaran Özgen, 2010, s. 20).

Öğrenci bazen kelimenin doğru şeklini bazen de kusurlu şeklini kullanıyorsa bu yanlıştır; fakat daima kusurlu biçimi kullanıyorsa bu hatadır. Ayrıca öğrenci kusurlu kullanımını düzeltmekte başarısız ise hata yapmış, düzeltmekte başarılı ise yanlış yapmış demektir.

Gelişen ortak dil kurallarının doğal yapısını belirlemek için Corder (1967) “yanlış” (mistake) ve “hata” (error) kelimelerinin arasındaki farkı belirlemiştir. Corder hata terimini öğrencinin konuşmasındaki hedef dilden büyük ölçüde farklı olan yapıları kullanması olarak açıklamıştır. Bu yapıların öğrenci tarafından sıklıkla kullanılması, onun dildeki yeterlilik derecesini etkiler. Yanlış dediğimiz terimi ise Corder, dil sürçmeleri ve geçici ezber kaybı sonucu oluşan aksaklıklar olarak açıklamıştır. İkinci dil öğrencileri büyük çoğunlukla yanlışla düştükleri zaman bunu kendileri düzeltebilirler; fakat yaptıkları hatalar ise genelde ortak dilden kaynaklanan bir durum olup kendi kendilerine düzelemezler (Allwright ve Bailey, 1991, s. 91).

Buna göre, hata ve yanlış arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Hatalar ihmal veya bilgisizlik sonucu oluşur oysa yanlışlar stres, dikkatsizlik, yorgunluk, unutkanlık gibi nedenlerden dolayı yapılır.
2. Öğrenci hatalarının belli bir kalıbı varken, öğrenci yanlışlarının belli bir kalıbı yoktur. Yâni hatalar sistemattir oysa yanlışlar sistemattik değildir.
3. Hatalar onu yapan kişi tarafından düzeltilemez ama yanlışlar düzeltilebilir (Joshi'den aktaran Özgen, 2010, s. 20).

Littlewood, farklı bir bakış açısıyla hatalar ve yanlışların arasına keskin bir çizgi çekmenin başarısızlıkla sonuçlanacağı görüşünü dile getirmektedir (Littlewood, 1986, s. 31).

Bazen hata olduğunu düşündüğümüz ifade yanlış olabilmektedir. Hata ya da yanlışın sebepleri yanıltıcı olabilir. Hata bildiğimiz bir tespit aslında yanlış kaynaklı olabilir. Örneğin; yoğun bir ders programı olan öğrenciler özellikle son derslere doğru dikkat kaybı yaşayabilmektedirler. Bu durum öğrencilerin yanlış yapma olasılığını artırmaktadır.

6.1.1. Yabancı Dil Öğrenirken Yapılan Hata ve Yanlışların Sebepleri

Durmuş ve Okur'a göre hatalar üç türdür. Birincisi diller arası hatalardır. Bu tür hatalara aktarım hataları da denir. Bu hatalar genellikle ana dilinde düşünülenleri, hedef dile olduğu gibi aktarmak suretiyle yapılır. İkinci tür hatalar dil içi hatalardır. Bu tür hatalar daha önce öğrenilen dilin etkisiyle yapılan hatalardır. Adı geçen yazarlar, bunların hedef dilin yapısal özelliklerinin ve kurallarının öğrenciye yabancı gelmesi, dilin doğasında olan kavramların öğrencilerin mantığına yerleşmemesi neticesi olan hatalar olduğunu savunmuşlardır. Üçüncü tür hatalar ise gelişimsel hatalardır. Bu tür hataların öğrencinin hedef dille kurduğu bağın sınıf içi tecrübeler, ders kitabı, öğrencinin kendi çalışması ile sınırlı olması dolayısıyla oluşabilecek hatalar olduklarını söylemişlerdir (Durmuş ve Okur, 2013, s. 259).

6.1.2. Öğrencilerde Hata/ Yanlış Farkındalığı

Herhangi bir hata/yanlış oluşumunda, öğrencinin kendi hata/yanlışını kendisi anlayıp; ondan sonra da kendisinin düzeltmesi en uygun olanıdır (Littlewood, 1986, s. 31).

Örneğin öğrenci bir hata ya da yanlış yaptığında öğretmen sınıfa “Arkadaşınızın burada söylediği ifade sizce doğru mudur?” diye bir ifade kullanıp diğer öğrencilerin de dikkatlerini derse çekebilir. Eğer öğrenci, arkadaşının hata ya da yanlış yaptığını fark ederse hem öğrenci

için faydalı olur, öğrenci hata veya yanlışının farkına varır, hem de öğretmen sınıfın derse olan ilgisini çekerek öğrencilerin farkındalıklarının artmasına yardım etmiş olur.

Dil sınıflarında öğrencilerin dilbilgisi farkındalığı çeşitlilik gösterebilir. Çoğu öğrenci sınıf arkadaşlarının hatalarını veya yanlışlarını anlayabilir ve düzeltebilir. Burada en önemli husus akran değerlendirmesi yapan öğrencinin dilde ne kadar donanımlı olduğudur. Hedef dilde yeterince bilgisi olmayan bir öğrenci şüphesiz arkadaşını olumsuz olarak etkileyebilir, dili yanlış öğrenmesini sağlayabilir ve geri dönüşü zor sorunlar ortaya çıkarabilir.

Porter, hedef dili ana dili olarak konuşan ve konuşmayan öğrencilerin düzeltmeleri arasında çok büyük bir fark olmadığını ve öğretmenlerin öğrenciler grup içerisinde çalışırken ve birbirlerini düzeltirken endişelenmemeleri gerektiğini söylemiştir (Porter'dan aktaran Allwright ve Bailey, 1991, s. 108).

Öğrenme esnasında öğrenci kendi çalışmalarını kendi başına düzeltebilecek alt yapısının olup olmadığını sorgulayabilir. Eğer öğretmen hatayı değerlendiren kişi değilse bu, öğrencinin kendisi (öz değerlendirme) veya sınıftan başka bir kişi (akran değerlendirmesi) olabilir. Burada da akranın ne kadar dilde etkin ve hatasız olduğuna dikkat etmemiz gerekmektedir. Eğer akran da hatalı yapıları fazlasıyla kullanıyorsa akranın yardımı alınmaması daha iyi olur.

6.2. Sınavların Hata Düzeltmedeki Önemi

Öğrenci performansını ve başarısını ölçmenin en yaygın yolu sınavlardır. Sınavlar hata düzeltmede oldukça önemli bir yere sahiptir çünkü öğrenciler yaptıkları hataları öncelikle sınavlar sayesinde görmektedirler. Öğrenciler için mezun olup olamamaları, bir üst eğitim seviyesine geçip geçememe durumları bu sınavların sonuçlarına göre belirlenmektedir.

Sınavlarda hata yapmak ikinci dil öğrencilerinin en önemli endişesidir. İkinci dil öğrencilerinin bir diğer endişesi de 'sınavlarda yapılan hataların kalıcı hale gelmesidir. Hataların artık düzeltilemez bir duruma gelmesi yani kalıcı hale gelmesi durumu 'fosilleşme' olarak adlandırılmaktadır. Bazı hatalar öyle hâl almıştır ki neredeyse düzeltilemeyecek şekildedir (Allwright ve Bailey, 1991, s. 93).

Tam olarak fosilleşmenin neden kaynaklandığını bilmesek de bazı araştırmacılar (örneğin Brown 1987, Vigil ve Oller 1976) bunu öğrencilerin alması gerektiği bir geri dönüt olarak görmektedir. Vigil ve Oller öğrencilerin öğretmenlerinden en az iki çeşit geri dönüt almaları gerektiğini vurgulamaktadırlar. İlki öğrencilerin kullandığı dil hakkında olan 'bilişsel geri

dönüt', ikinci ise eğitimcilerinin istediği biçime veya sürece ne kadar yaklaştıklarıyla ilgili olan bir cevap şeklindeki duygularına hitap eden 'duygusal geri dönüttür (Vigil ve Oller'den aktaran Allwright ve Bailey, 1991, s. 93).

Vigil ve Oller yanlış yapıların fosilleşmesini engellemek için bilişsel geri dönütün çok açık bir şekilde verilmesi gerektiğini; fakat iletişimin devamını sağlamak için de duygusal geri dönütün pozitif olması gerektiğini ileri sürmektedir. Vigil ve Oller, verilen geri dönütte öğrencinin hatalarını düzeltilmesi için aşırı pozitif olmaktan da kaçınılması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Bu iki tür geri dönüt de eğitimciler tarafından çoğu iletişim ortamında kullanılmaktadır. Öğrenciler hedef dilde nasıl iletişim kuracakları hakkındaki hipotezlerini test ettikleri için geri dönüt aldıkları kişiler genellikle bu iki yöntemi de kullanırlar (Vigil ve Oller'den aktaran Allwright ve Bailey, 1991, s. 93).

Normal olarak bir öğrencinin öğrenme sürecinde ileri doğru bir gelişme göstermesini bekleriz ve bu yüzden onun hedef dildeki bilgi seviyesinin ana dildeki bilgi seviyesine giderek daha da yakınlaşmasını giderek daha az hata yapmasını bekleriz. Fakat bazı hatalar tamamen kaybolmaz. Öğrencinin konuşmasında hatalar kalıcı olarak yer edebilir, bu durumda yine fosilleşmeden söz edilir.

Bununla birlikte bir öğrencinin hedef dili ana dili gibi hatasız kullanması beklenemez. Ana dili konuşucuları bile çoğu zaman hata yapmakta ve yanlış ifadeler kullanabilmektedir. İnsanlar kendi dillerindeki fosilleşmiş hatalarını bile yok edememektedir (Littlewood, 1986, s. 33).

Öğrenci bazen kendi ana dilinde telaffuz ettiği kelimeyi bile düzeltememektedir. Örneğin; toplumumuzda özellikle bazı kelimeler yanlış olarak telaffuz edilmektedir (kiprik veya kiprik kelimelerinin telaffuzu gibi). Ana dilimizde bile bazı hataları düzeltemez iken yabancı bir dildeki bazı hataları düzeltilmemiz zordur. Özellikle dili sonradan öğrenen, ikinci dil olarak öğrenen bir kişinin dilsel hatalarını zaman içerisinde yaşayarak düzeltilmesi daha uygundur.

Öğrencilerin bütün hataları kalıcı değildir. Fosilleşmiş (zamanla giderilemeyen) hatalar dışında öğrenciler geçici, zamanla düzeltililebilir hatalar da yapmaktadırlar. Bunlara 'Geçiş hataları' denir. "Geçiş" (öğrenci geliştikçe kaybolan) hataları ile "fosilleşmiş" (zamanla giderilemeyen) hatalar arasına bir çizgi çekebiliriz. Yapılan her hata fosilleşerek kalıcı hale gelecek diye bir kural yoktur.

Öğretmen bu hataların kalıcı hale gelmemesi için doğru bir yol izlemelidir. Öğretmen öğrenciye rehber olmalı ve en doğru ifadeyi en doğru şekilde öğretmeye çalışmalıdır.

Öğretmenler sınıf içinde öğrencilerin hatalarını düzeltebilirler fakat bu düzeltmeyi yaparken öğretmenlerin oldukça dikkatli olmaları gerekmektedir. Öğretmenler öğrenciyi rencide edici tavırlar içine girmemelidirler.

Öğretmenler öğrencilere hatalarını sınıf dışında da açıklayabilirler; fakat bu hem uzun zaman alır hem de öğrencinin kafasında hatasını sabitleyebilir (eş-Şa'lân, 2009, s. 37).

Öğretmenlerin yapabileceği en sağlıklı hata düzeltme sistemi öğrencinin hatasını bizzat kendine açıkladığı hata düzeltme sistemidir. Öğretmenler hata düzeltmeleri yazılı sınavlarda öğrencinin kâğıdını alıp bizzat hatalarını kendine göstermek yoluyla yapabilirler. Sözlü sınavlarda ise öğretmen öğrencinin hatalarını bir kâğıda not alarak sınavın bitiminde öğrenciye göstermek suretiyle düzeltebilir.

Öğretmenin, hatasını açıklarken öğrencinin aklında soru işareti bırakmaması önemlidir. Buna pozitif geri dönüt denir. Yani öğretmenin, öğrencinin hatasını açıklarken orantıyı doğru ayarlaması ne çok abartılı bir şekilde takdir etmesi ne de hata yaptığında abartılı bir şekilde öğrenciyi yermesi gerekmektedir.

Öğretmenin öğrencinin hatasını bizzat gözünün önünde düzeltmesi en doğru davranıştır. Bu durum;

1. Öğrencide sevgi duygusunu geliştirir,
2. Öğrencinin öğretmene güvenini sağlar,
3. Öğrencinin hatasını ya da yanlışını görmesini ve emin olmasını sağlar,
4. Öğrenciyi eğitimin merkezi haline getirir (eş-Şa'lân, 2009, s. 37).

6.3. Hata Düzeltirken İzlenmesi Gereken Stratejiler

Öğrencilerin yaptıkları hata türlerine bakarak bunları üç ana sürece ayırabiliriz:

1. Ana dilden gelen kuralların geçişi,
2. İkinci dil kurallarını genelleme (aşırı genelleme),
3. Öğeleri eleyerek gereksiz yerleri ayıklamak.

Bunlardan ilki 'başka dilden kaynaklanan' ikincisi ve üçüncüsü ise 'dil kendi kendinden kaynaklanan' süreçlerdir. Geçiş ve genelleme yeni tecrübeler kazanmak için kullanılan önceki bilgilerden kaynaklanan hata türleridir. Gereksizleri ayıklama terimi ise bu terimlerle

uyuşmaktadır. Bu üç süreç de basitleştirmenin bir yapısı olarak görülebilir. Bu yüzden bir tek sorun için belirli bir hata tanımı yapmak neredeyse imkânsızdır. İkinci dil öğrenimindeki ana süreç geçiş ve genellemedir. Basitleştirme ve eleme yaratıcı rolde daha az bulunmaktadır (Littlewood, 1986, s. 30).

Geçiş ve genelleme ayrı ayrı süreçler değildir. Aynı öğrenme stratejisi altındaki bakış açılarından kaynaklanabilirler. İki durumda da öğrenci yeni bir tecrübe elde etmek için hedef dilde ne biliyorsa onu kullanır. Geçiş durumunda öğrenci, ikinci dildeki bilgiyi organize etmek açısından kendi ana dilindeki tecrübelerini kullanır. Barry Taylor, geçiş hatalarının orta düzeylerden çok başlangıç seviyelerinde meydana geldiğini tespit etmiştir. Başlangıç düzey öğrencileri ikinci dilde kurallarla ilgili hipotez üretmek için daha az bir bilgiye sahiptirler ve bu yüzden kendi ana dillerindeki bilgiyi kullanırlar. Bu sebepten ikinci dil öğrencilerinin kendi ana dillerindeki bilgiyi kullanmak hem daha kolay hem de daha ekonomik hale gelir; çünkü her şeyi sıfırdan keşfetmek zorunda değildirler. Pit Corder’ın da bahsettiği üzere ‘ilk dil daha zengin ve özel hipotezler içerir’ (Littlewood, 1986, s. 26).

Her dil doğayı, nesneleri, eylemleri kendi görüşüyle, kendi yorumuyla dile getirir. Bu nedenle de bir dildeki bir gösterge, bir başka dildekiyle eş değerli olamaz; genellikle onu tam olarak karşılayamaz örneğin İngilizcedeki “home” sözcüğünün değişik kullanımları Türkçede yerine göre “ev, yuva, yurt, vatan” sözcükleriyle karşılanabilir. Eş değerlisi bir Türkçe sözcük yoktur (Aksan, 2006, s. 97).

Ayrıca dilde anlam bozulması ve zayıflaması da çok karşılaşılan durumlardan biridir. Kelimenin zihindeki anlamından bir şeyler eksildiğini ya da toplum tarafından saygı ve takdir gören ifadeler arasındaki yerini kaybettiğini görebiliriz. Örneğin İngilizce “Knav” Almanca “Knabe” kelimesinin anlamı önceleri “Hizmetçi” iken anlam bozularak “Alçak, Hilekar, Üçkağıtçı, Düzenbaz” olmuştur. Bir diğer örnek de “Fırdevs” kelimesidir. Kelime Roma zamanında “ Verimli tarlalar açısından zengin vadi” anlamını içermekte iken Kur’an-ı Kerimde geçmesi ile kutsal bir anlam olan “Cennet” anlamını kazanmıştır (Mucâhid, 1985. s.143). Burada “Fırdevs” kelimesinin Kur’an-ı Kerimde yer almasıyla içerdiği duygusal anlam da değişmiş, kelime daha kutsal bir anlam yüklenmiştir.

Türkçede “Hergele” kelimesi “Henüz yük taşımaya başlamamış at ya da eşek” anlamını içerirken zamanla anlamı değişmiştir. Kelimenin içerdiği duygusal anlam kelimenin yeni kazandığı argo anlamla değişmeye uğramıştır.

Biz çevremize anadilimizin penceresinden bakar, evreni anadilimizin anlama ve anlatma yolundan giderek adlandırırız (Aksan, 2000, s. 82). İkinci dil öğreniminde kimi zaman insanın ana dili çerçevesinin dışına çıkmasının oldukça zor olduğunu görmekteyiz.

İnsan ister birden çok dilin konuşulduğu bir çevrede ya da ülkede büyüsün, ister ana-babası değişik uluslardan gelmiş olsun, bu dillerden ancak biri anadilidir; insanı çepeçevre sarar ve bilinçaltına iner (Aksan, 2000, s. 82). Türk bir öğrencinin “Anne” kelimesini duyduğu anda yüklediği anlam ile أم kelimesini duyduğu zaman yüklediği anlam oldukça farklıdır. Örneğin altı yaşına kadar Türkçe konuşan bir Türk çocuk, ailesinin herhangi bir Arap ülkesine gitmesiyle “Anne” kelimesi yerine أم kelimesinin kullanıldığını görür fakat o çocukta “Anne” kelimesinin uyandırdığı duygusal anlam ile أم kelimesinin uyandırdığı duygusal anlam aynı olmaz. Kelimenin insanın kendi dilinde hissettirdiği duygusal anlam ile başka bir dilde aynı anlama gelen kelimenin hissettirdiği duygusal anlam aynı değildir.

Bu konuyla alakalı bir örnek verelim. ‘Kuş’ diye bir hayvan türü olduğunu biliriz. Yeni bir kuş türü gördüğümüzde onun da aynı beceriye sahip olması gerektiğini düşünürüz. Fakat bu kuş türü bir pengüense, bildiğimiz genelleme yanlış olur. Bu durumda biz genellemeden kaynaklı bir hata yapmış oluruz, hatalar öğrenme sürecinin birer ürünüdür. Onlar sayesinde süreçten çıkarımlar yapabiliriz. Genellemeler çıkarım yapmamızı sağlar, fakat bazı genellemeler hatalı çıkarımlara da yol açabilir.

İkinci dil öğreniminde diller arası benzerliklerden yola çıkarak genellemeler yapılabileceği düşünülse de bu her zaman doğru bir yaklaşım olmaz.

İkinci dil öğrencileri, kendi dillerinden öğrendikleri bilgilerin doğrudan transfer edilebilme özelliği olsa bile genellikle öğrendikleri şeyleri kendi ana dillerinden farklı görmektedirler (Littlewood, 1986, s. 26).

Özellikle deyimler hususunda genellemeler yapmak neredeyse imkânsızdır. Arapça bir deyimini birebir Türkçeye çevirdiğimiz zaman bizim anlamamız gereken anlamı vermemektedir. Her dilin kendi dil kültürü içinde hissettirdiği anlam bir değildir.

Arapçadan Türkçeye bazı kelimeler Arapçadaki anlamları ile bazı kelimeler de anlam kaymasına uğrayarak geçmiştir. Buna örnek olarak “عادي” kelimesini verebiliriz. “عادي” kelimesi Arapçada “Normal” anlamına gelirken Türkçede anlam kaymasına uğramıştır. Herhangi bir Arap ülkesine giden Türk Arapçadaki “إنسان عادي” kullanımındaki “عادي” kelimesinin neden normal bir insan için kullanıldığını anlayamayabilir çünkü bu kelimenin Türkçedeki karşılığı “Normal” anlamında değil “Kötü-Adi” anlamındadır. Bu yüzden

yukarıdaki Arapça ibareyi Türkçedeki anlamıyla “Adi bir insan” şeklinde anlayabilir. Bunun sebebi yukarıdaki Arapça ibarede geçen “عادي” kelimesinin Türkçeye Arapçadaki anlamıyla (Normal) değil anlam kaymasına uğramış biçimiyle (Adi- Kötü) geçmiş olmasıdır. İşte bu ve bunun gibi birçok sözcük Arapçadan Türkçeye geçerken anlam kaymasına uğrayarak geçmiştir.

Yapılmış bir hatanın geçişten mi yoksa yapılan genellemeden mi kaynaklandığına karar vermek bazen mümkün olmayabilir. Genellemenin bazı örnekleri bile geçişten kaynaklı olabilir. Bu yüzden hangi sürecin sebep olabileceğini tahmin etmek imkânsız olabilir. İki süreç de birbirini etkileyebilir ve eş zamanlı doğabilir.

Öğrencinin yarattığı dil düzeni daha üretici olabilir. Çünkü yeni anlamları ifade edebilmek için yeni kategoriler ve kurallar türetilir. Jürgen Meisel (1980) ‘özenli basitleştirmeyi’ bunu tanımlamak için kullanmaktadır; çünkü bu durum öğrencinin temel gelişim sistemini içermektedir. Ayrıca Jürgen Meisel ikinci dil ile ilgili bilişsel hipotezlerin sonucu ve gelişme sinyali olduğunu vurgulamaktadır (Jürgen Meisel’den aktaran Littlewood, 1986, s. 28).

Öğrencilerin dil hataları, kötü dil alışkanlıklarını önlemek için süratle öğretmen tarafından düzeltilmelidir (Lightbrown ve Spanda, 2008 s.167).

Kendilerinin ana dili olmayan bir hedef dili öğreten öğretmenlerin öğrencilerin hatalarını fark etme konusunda herhangi bir probleminin olmaması gerektiği varsayılmaktadır. Fark edemedikleri hatalara karşılık vermeleri öğretmenden beklenmemelidir. Hedef dili kendi ana dili olmayan öğretmenin hedef dilin bütün telaffuz, cümle yapısı, kelime yapısı, harf yapısı kurallarına hâkim olması ve öğrencilerin ürünlerine ona göre karşılık vermesi beklenmemelidir (Allwright ve Bailey, 1991, s. 102).

Öğretmenler belli bir hatayı değerlendirmeye ve bunu ne zaman yapacaklarına karar verdiklerinde uygulayabilecekleri birçok yöntem vardır. Bu değerlendirmeler bazen anlaşılabilir olmakta ya da çoğu zaman sistematik olmamaktadır. Allwright (1975) de öğretmenlerin değerlendirme davranışlarında sorumluluk sahibi olmalarını vurgulamaktadır. Çünkü öğrencilerin ihtiyaçları ve düzeyleri birbirinden farklılık gösterebilmektedir (Allwright ve Bailey, 1991, s. 105).

Long, öğretmenlerin (en azından) neyin değerlendirmesini yapacaklarına karar vermeleriyle ilgili üç seçeneklerinin olduğunu belirlemiştir:

1. Öğrenciyi yapılan hatayla ilgili bilgilendirmek.
2. Öğrenciyi yapılan hatanın yeri ile ilgili bilgilendirmek.

3. Öğrenciyi hatanın çeşidi ile ilgili bilgilendirmek (Long'dan aktaran Allwright ve Bailey,1991, s. 104).

Öğretmen hata düzeltirken öğrenciyi hata ile ilgili bilgilendirmeli ve hatasını en doğru şekilde ve hatası fosilleşmeden açıklamaya özen göstermelidir.

Hata düzeltirken öğrencilerin öz güvenlerini geliştirmek oldukça önemlidir.

Mesbah'a göre öğrenci öz güvenini geliştirmek için;

- Yanlış yapmaktan korkmamalarını sağlamak: Öğrencilere, öğrenme sürecinde yanlışlar yapılmasının doğal olduğunu ve kişilerin kendi yaptığı yanlışlarla öğrenebileceği fikrini aşılacak,
- Önemli olan, yanlışları mümkün olduğunca düzeltmeye çalışmayı istemek ve bu doğrultuda çaba ve zaman harcamak,
- Öğrenciyi sınıf içinde yabancı dili konuşturmaya teşvik etmek, aksi takdirde nerede ve ne gibi yanlışlar yapabileceklerini onlara anlatmak,
- Yabancı dili çabuk öğrenebilmek için, öğrenilen dil bilgisinin “uygulama” ile bütünleşmiş olması gerektiği konusunda öğrencilere telkinde bulunmak ve bu düşünceyi benimsetmek gerektiğini belirtmiştir (Mesbah, 2007, s. 662).

Allwright (1975), Chaudron (1977, 1986b, 1987), Fanselow (1977b), Long (1977) ve Nystorm (1983)'un yer aldığı, öğretmenlerin öğrencilerin yaptığı hatalara yönelik yaklaşımlarıyla ilgili çalışma, öğretmenlerin öğrencilerin yaptıkları bütün hatalara dönüt vermediklerini göstermektedir. Ayrıca bu araştırmadan alınan bulgular bu konuda birçok teknik varken öğretmenlerin bu tekniklerin hepsini kullanmadığını ortaya çıkarmaktadır (Allwright ve Bailey, 1991, s. 100).

Öğrencinin hatası eğer dilde çok büyük bir değişime ya da çok büyük bir anlatım bozukluğuna neden olmuyorsa öğretmenler bu hataları düzeltmeyebilir ya da daha sonra bu hatayı öğrenciye hatırlatıp düzeltmesini isteyebilir.

Hedef dil, ana dili olan öğretmenler öğrencilerin hatalarını düzeltme hususunda daha az katıyken, Hedef dil, ana dili olmayan öğretmenlerin bu hususta daha katı oldukları gözlemlenmiştir. Öğretmenler bilmedikleri veya sınırlı bir bilgiye sahip oldukları bilgiler hususunda ısrarcı olmamalıdır. Öğretmenler öğrencilere hata yaptıkları esnada daha esnek davranmalıdır.

Öğretmenler belli bir hatayı değerlendirmeye karar verdiklerinde bunu uygulayabilecekleri birçok yöntem vardır. Bu değerlendirmeler bazen anlaşılmaz olmakta ve çoğu zaman sistematik olmamaktadır. Allwright (1975) öğretmenlerin değerlendirme davranışlarında sorumluluk sahibi olmalarını vurgulamaktadır. Çünkü öğrencilerin ihtiyaçları ve düzeyleri birbirinden farklılık gösterebilmektedir (Allwright ve Bailey, 1991, s. 105).

Erdoğan'a göre tüm hatalar aynı değildir; bazıları da öğrencilerin kendileri tarafından kolaylıkla düzeltilebilmektedir. Bu nedenle araştırmacılar ve yabancı dil öğretmenleri ikinci dil edinimini anlama konusunda ipucu vereceği düşüncesiyle, yeni dil sistemini oluştururken yapılan hataların çözülmesi gerektiğinin farkına varmışlardır (Erdoğan'dan aktaran Subaşı, 2010, s. 9).

Yanlış çözümlemesi, öğrencilerin yaptıkları yanlışların gözlenmesi ve belli bir sisteme göre sınıflandırılıp analiz edilmesidir. Yanlış çözümlemesi, öğretmenin öğretim tekniğini ve öğretim materyallerini gözden geçirmesi, öğretme sürecini değerlendirmesi ve öğretim programının yeniden düzenlenmesi konusunda yol göstericidir (Bölükbaş, 2011, s. 359).

Akçay'a göre yanlış çözümlemesinde üç aşama vardır. Bunlar tanıma, nitelendirme ve yorumlamadır. Öğrenci genellikle doğru bir cümle kullandığını düşünebilmektedir; fakat bu cümle bazen dil bilgisi bazen de anlam bakımından yanlış olmaktadır. Burada öğretmene düşen rol ise öğrencinin ne anlatmak istediğini ana dili ile anlatmasını sağlamak ve yanlış varsa bulmaya çalışmaktır (Akçay, 2001, s. 280).

Bazı hatalar, dili öğrenen kişi tarafından zamanla düzeltilebilecek hatalar olabilir. Konuşmayı yeni öğrenmeye başlayan bir çocuk dilde aşırı kuralcı bir tavır geliştirebilir. Örneğin; bakkala bakkalcı, manava manavcı, kasaba kasapçı vb. ifadeler çocuğa mantıklı gelebilir ama zaman içerisinde çocuk yanlış kullanımını duyarak, konuşarak fark eder ve düzeltir. İkinci dil öğrenen öğrenci de hatasını bu şekilde fark ederek düzeltmelidir.

6.4. Okuma Hataları

Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği (2009) incelendiğinde; yabancı dil eğitimi ve öğretiminin amacı, eğitim ve öğretimi yapılan yabancı dilde bireylerin;

- a) Dinleme-anlama,
- b) Okuma-anlama,
- c) Konuşma,

d) Yazma, becerileri kazanmalarını, öğrendiği dille iletişim kurmalarını ve yabancı dil öğretimine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamak, şeklinde tanımlanmaktadır (MEB, ikinci bölüm, madde 5).

Okuma, anlamanın en önemli basamaklarından biridir. Diğer dil becerilerini örtük bir şekilde içinde barındırmasından ötürü, okuma eğitimi daha çok önemsenmekte ve bu alanda yoğun çalışmalar yapılmaktadır.

Ana dilde de yabancı dilde de okuma becerisinin gelişmesini engelleyen pek çok sebep gösterilebilir. Bunların başında öğrencinin işitme, görme, konuşma ve ezberleme yeteneğinin zekâ düzeyine uygun olarak gelişmemiş olması gibi fizyolojik bozukluklar gelebilmektedir. Bununla birlikte ruhsal yapısı endişeli, duygularını rahat ifade etme problemi olan ve arkadaşlarıyla iyi ilişki kuramayan öğrencilerin okuma becerisinin yavaş ve daha zor geliştiğini de söyleyebiliriz. Fizyolojik ve psikolojik sebeplerin dışında okuma hatalarının başka sebepleri de vardır. Okuma hatalarının en temel sebeplerinden biri olarak; ana dilde okuma etkinliğinin çok az yapılması gösterilebilir. Yabancı dilde yapılan okuma hataları da benzer sebeplerden kaynaklanır. Ana dilde yeterli miktarda okuma yapmayan öğrenci hedef dilde de yeteri kadar okuma yapamadığı için bu durum okuma hatalarına sebep olmaktadır. Yeteri kadar okuma etkinliği yapmayan öğrencinin dili etkin olarak kullanması beklenmemelidir.

Yabancı dil olarak Arapça öğrenen öğrenciler açısından Arapçanın Türkçe ile farklı bir dil ailesinden gelmesi, alfabe ve okuma yönü itibari ile farklılık göstermesi bazı hatalar yapmalarına sebep olmaktadır.

Arapçada karşılaşılan problemler genel olarak Arapçanın telaffuz güçlüğü, Arapçada seslerin birbirine karıştırılması, Arapça okuma esnasında harflerin karıştırılması, aynı harfi ve kelimeyi tekrar etmek ve öğrencilerin kesik kesik okumalarından kaynaklanmaktadır.

eş-Şa'lân'a göre ise Arapça okuma becerisi ile ilgili sorunlar şunlardır:

1. Şekil ve hareke sorunu,
2. Nahiv ve sarf sorunu,
3. Arapça da bazı kelimelerin okunuşu ve yazılışı arasında farklar bulunmaktadır. örneğin طه ve لكن gibi kelimelerin okunuşu ve yazılışı arasındaki fark buna örnek olarak verilebilir (eş-Şa'lân, 2009, s. 79).

6.4.1. Okuma Hatalarını Giderme Yolları

İlk okumada amaç okumayı öğrenmektir, fakat daha sonra öğrenmek için okuma gerçekleşir. Yani okuma, bir amaç değil, yeni bilgilere ulaşmak için kullanılan bir araçtır. Değişen iletişim koşulları toplumlarda okuma oranının azalmasına yol açmış olabilir, fakat okumanın önemi azalmamış aksine artmıştır.

Özellikle küçük yaşlarda kazanılan okuma alışkanlığı ve çeşitliliği, bireylerin zihinsel gelişimi ve sosyal olgunlaşmasında çok önemli bir etkiye sahiptir (Russel, 1949. s. 16).

Okuma eyleminin amacı anlamayı sağlamaktır. Anlama, görüleni ya da işitileni kavrayabilme becerisidir. Diğer bir deyişle anlama, okunan konuda önceden edinilmiş bilgi ve deneyimleri yazarın sunduklarıyla karşılaştırmak ve onun görüşlerinden kabul edilenler ve edilmeyenler hakkında çeşitli yargılara ulaşmaktır. Anlama, yazının ya da konuşmanın ne demek istediğini algılamaktır; okuma ve dinleme etkinliğinin amacıdır (Temizkan, 2008, s. 132).

Öğrencinin okuduğunu anlayabilmesi için metinde geçen bilinmeyen kelimeleri anlaması, cümleler ve paragraflar arasındaki bütünlüğü hissetmesi ve kavraması gereklidir. Okuma, yazılanı anlamaktır. Anlama için, öğrenciye; sorgulama, tahmin etme, çıkarım yapma ve özetleme gibi bilişsel becerilerin kazandırılması gerekir (Güneş'ten aktaran Dünder ve Akyol, 2014, s. 363).

Mucâvir'e göre öncelikle öğrencinin zekâ düzeyi okumaya uygun olmalıdır yani okunan metin öğrencinin ya da öğrenen kişinin seviyesine uygun olmalıdır. Ayrıca öğrencide okumaya istek olmalıdır (Mucâvir, 1974, s. 361).

Okuma becerisinin kazanılmasında öğretmen büyük rol oynamaktadır. Öğretmen öğrenciye doğru bir biçimde okuma alışkanlığı kazandırmalıdır (ed-Duleymî ve el-Vâilî, 2009, s. 439).

Mucavir, öğretmenin öğrencilerin harfin ya da metnin okunuşunu anlayana kadar okuma yapması gerektiğini söylemiştir (Mucâvir, 1974. s. 350).

Okuma hatalarını gidermek için gerekirse öğretmen tekrar tekrar okuma yapmalı, öğrenci hatalarını düzeltene kadar okuma üzerinde durmalıdır. Fakat bu yapılırken diğer öğrencileri sıkılamaya, onları dersten soğutmamaya dikkat etmek gerekir. Öğretmen gerektiği kadar okuma tekrarı yapmalıdır.

Doğan'a göre Arapça okuma geriliğini giderme yolları şunlardır:

1. Okumaya başlamadan önce öğrencinin seviyesi belirlenmelidir.

2. Her öğrenci kendi okuma kabiliyetine göre değerlendirilmelidir.
3. Öğrencinin kendisine güvenmesi için öğrenci desteklenmelidir.
4. Metin seçiminde öğrencinin seviyesine göre kolaydan zora doğru bir sıra takip edilmelidir.
5. Öğrencinin belirlenen okuma problemlerine çözüm üretecek, alanında uzman öğretmenler tarafından hazırlanan alıştırmalar uygulanmalı ve belirli aralıklarla tekrarlanmalıdır.
6. Öğrencinin karşılaştığı genel okuma problemlerinin çözümünde, çalışma grupları oluşturularak tekrarlar yapılmalı ve bu gibi etkinliklerle okuma deneyimleri artırılmalıdır.
7. Okuma parçaları, öğrencilerin arzularına uygun, ağır gelmeyecek, yeni kelimeleri sınırlı sayıda, seviyelerini yükseltecek ve usandırmayacak özellikte alıştırmalarla pekiştirilmelidir.
8. Başarılı okuma düzeyleri veya başarısızlık sebepleri öğrencilere açıklanarak, kendi okuma seviyelerini, bizzat kendilerinin belirlemesine fırsat verilmelidir. Yine, başarısızlıkların giderilmesinde iş birliğine önem verilmeli ve düzeltmeyi istemeleri hâlinde mutlaka yardımcı olunacağına inandırılmalıdır.
9. Okuma becerisini geliştirmenin en önemli aracı sürekli ve seviyeli okumaktır. Bunun için öğrencilerin her gün okumaları sağlanmalı ve bunun okumalarını geliştirdiği duygusu verilmeli ve sürekli geliştirmeye teşvik edilmelidir (Doğan, 2011, s. 247).

Ayrıca araştırmacılar konuşma becerisinin, okuma ve yazma becerilerinin kazanılmasında en önemli adım olduğunu söylemektedirler. Konuşma becerisi iki temele dayanmalıdır: Bunlar, dilsel ve sessel becerilerdir. Burada görev yine öğretmene düşmektedir. Öğretmen, öğrencinin dilsel ve sessel becerilerinin gelişimini destekleyerek okuma becerisinin gelişmesine de katkı sağlamış olur.

6.5. Öğretmenin Hata Düzeltmedeki Yeri ve Önemi

Dünyada yabancı dil öğretiminin çoğu ana dili o dil olmayanlar tarafından yapılmakta bu da hatayı belirlemede olumsuz bir etken olmaktadır. Toplumsal dil bilim çalışmaları ise dili kültür içerisinde öğrenmenin önemini vurgulamaktadır (Allwright ve Bailey, 1991, s. 84).

Öğrenmede geri dönütler önemlidir. Dil öğrencilerine verilen geri dönütün en yaygın kaynağı öğretmenlerdir. Geri dönüt öğrenciye uygun ve güçlü bir şekilde verilmelidir. Hata düzeltmede esas olan, öğrencinin şevkini ve cesaretini kırmamaktır (Allwright ve Bailey, 1991, s. 104).

Şanal'a göre dil öğretiminde ve öğreniminde, dil bilimcilerin sağladığı yöntem ve prensiplerin her birini kullanarak öğrenen kişinin yaptığı hataları sistematik bir şekilde açıklama, tanımlama ve belirtme tekniğine hata çalışması (hata analizi) denir (Şanal'dan aktaran Subaşı, 2010, s.9).

Akçay; yabancı dildeki hataları düzeltmeyi, öğrencinin kolay iletişim kurmasını sağlamak veya öğrencileri ana dil olarak konuşanların standartlarına ulaştırmak şeklinde tanımlamıştır (Akçay, 2011, s. 429).

Yanlış çözümleme alanında en büyük görev öğretmene düşmektedir. Bazı durumlarda öğretmenler öğrencilerin hiçbir yardım almadan; kendi hatalarını kendilerinin düzeltmesine olanak sağlayabilir.

Öğretmenler öğrencilerin hatalarına ya da yanlışlarına ne zaman dönüt vermeli sorunu oldukça önemli bir sorundur; çünkü öğretmenin tutumu öğrencinin derse ilgisinin artmasına ya da dersten soğumasına neden olabilmektedir. Eğer bir hata varsa ve bunu öğretmen fark ediyorsa, öğretmen bu hataya karşılık vermeli midir yoksa yorum yapmadan geçmeli midir? Birçok faktör bu karar verme sürecini etkileyebilmektedir.

Öğretmenler öğrencilerin hatalarına tam cümlelerin ortasında müdahale ettiklerinde öğrenci kendisinin kısıtlandığını düşünebilir. Bu da öğrencinin sınıf içindeki katılım isteğine negatif bir etki yapabilir.

Ancak yapılan sınıf araştırmaları ertelenmiş veya geciktirilmiş geri dönütlerin de değerinin azaldığını göstermektedir (Allwright ve Bailey, 1991, s. 100).

Ertelenmiş veya geciktirilmiş dönütler öğrencilerin dersten soğumasına ve hatanın kalıcı hale gelerek öğrencinin öğrendiği dilden uzaklaşmasına sebep olabilir. Bu yüzden öğretmenlerin öğrencilerin zihninde hata sabitlenmeden müdahale etmeleri ve hatayı bir an evvel düzeltmeleri gerekmektedir.

Krashen'a göre "gözlemci" (içselleştirilmiş düzeltici) bazı hataların onarımını engelleyebilir. Bu yüzden mümkün olduğunca öğrenciler kendi hatalarını kendileri düzeltirken onları izlememiz gerekmektedir. Diğer bir deyişle öğrencilerimizi kendi sorunlarıyla başa çıkabilen bireyler hâline getirmeliyiz. Bu yüzden de sınıf içinde öz veya akran değerlendirmesi yaparken onlara zaman ve şans vermeliyiz (Krashen'dan aktaran Allwright ve Bailey, 1991, s. 107).

Hatayı düzeltmede akran yardımı da oldukça önemlidir. Öğrenci akranının ya da arkadaşının yardımıyla düzelttiği hataları belki bir daha tekrar etmeyebilir. Öğrenci bu yardım esnasında arkadaşından manevi destek almış olabilir. Diğer bölümlerde de bahsedildiği gibi en önemli sorun akranın dilde ne kadar yetkin olduğu sorunudur.

Holley ve King'e göre öğrenciler soruyu cevaplamada şüpheye düşerse beş veya on saniyelik bir süre istediklerini belirtmiştir. Ayrıca ek bekleme süresi verilen öğrencilerin soruların çoğunu doğru bir şekilde cevaplandırıdıkları görülmüştür (Holley ve King'den aktaran Allwrigth ve Bailey, 1991, s. 108).

Öğretmen, öğrenci cevap verdiğinde veya hatasını düzelttiğinde yeteri kadar süre vermeli, öğrenciden hemen cevap vermesini beklememelidir. Öğrenciye hata yaptığı hissettirildiğinde ise öğrencinin kendi hatasını kendisinin bulması, eğer hatayı bulamazsa bir arkadaşından yardım istemesi konusunda ona süre verilmelidir.

eş-Şa'lân'a göre hatayı düzeltmenin en iyi yolu;

1. Öğretmen ve öğrenci ortaklaşa yapılan düzeltme,
2. Öğrencinin kendi hatalarını tespit etmesi ve öğretmenin de bunu belirlemesidir.

eş-Şa'lân ayrıca, genel olarak öğrencilerin sınıf önünde hatalarını düzeltme öğrencilerin güveninin artmasını sağlar demiştir (eş-Şa'lân, 2009 s.39).

Akçay'a göre yanlış betimlemeyle ilgili 'Öğrenci hatayı bilinçli bir şekilde mi yapmaktadır yoksa yorgunluk, stres gibi etkenler dolayısı ile mi yapmaktadır, bunu keşfetmek ise sınıf içerisinde öğretmene düşmektedir' görüşü dile getirilmektedir (Akçay, 2001, s. 280).

Ferris ise; öğretmenlerin hata düzeltmesine yönelik yaptığı eleştiride öğrencilerin öğretmenlerin yaptığı geri dönütlere önem vermediği görüşünü ileri sürmektedir. Bu sonuca, öğrencilerin ilk cevabı, öğretmenin verdiği geri dönüt ve en sonunda öğrencinin tekrar öğretmene verdiği cevaba bakılarak varılmıştır (Ferris, 2002, s. 14).

BÖLÜM VII

UYGULAMA VE YORUMLAMA

7.1. Öğrenci Anket Yorumları

Bu anket Ankara'nın çeşitli ilçelerinde dokuz Anadolu İmam Hatip Lisesinde uygulanmıştır. Yapılan anket tablo ve yorumları aşağıdaki gibidir.

Tablo 1
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı

	Öğrenci	
	f	%
Tevfik İleri AİHL	84	10,6
Keçiören AİHL	150	18,8
Mamak AİHL	103	12,9
Etimesgut AİHL	104	13,1
Beypazarı AİHL	83	10,4
Çubuk AİHL	76	9,5
Haymana AİHL	51	6,4
Ş.Koçhisar AİHL	77	9,7
Gölbaşı AİHL	68	8,5
Toplam	796	100,0

Tablo 2
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

	f	%
9 Sınıf	405	50,9
10 Sınıf	391	49,1
Toplam	796	100,0

Tablo 3
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

	f	%
Erkek	413	51,9
Kadın	383	48,1
Toplam	796	100,0

Tablo 4

Soru 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin “Öğretmeniniz Aşağıda Sunulan Ders Materyallerini Kullandığında Derse İlginiz Artar mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	Bilgisayar		CD		Projeksiyon		Resim, Poster		Video	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	649	81,5	489	61,4	604	75,9	621	78,0	679	85,3
Hayır	147	18,5	307	38,6	192	24,1	175	22,0	117	14,7
Toplam	796	100,0	796	100,0	796	100,0	796	100,0	796	100,0

Bu soruya verilen yanıtlarda, derslerde çeşitli teknolojik aletleri kullanmanın öğrencilerin genelinde Arapça dersine karşı olan olumlu tutumu arttırdığı gözlemlenmiştir.

Tablo 5

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma	
		f	%
5. Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?	Evet	433	54,4
	Hayır	363	45,6
	Toplam	796	100,0
6. Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?	Evet	568	71,4
	Hayır	228	28,6
	Toplam	796	100,0
7. Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı şevkiniz kırılır mı?	Evet	266	33,4
	Hayır	530	66,6
	Toplam	796	100,0
8. Hata yaptığınızda Öğretmeniniz hatanızı hemen düzeltir mi?	Evet	639	80,3
	Hayır	157	19,7
	Toplam	796	100,0
9. Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?	Evet	609	76,5
	Hayır	187	23,5
	Toplam	796	100,0
10. Hatalı olduğunuzu bilseniz bile, okumaya devam eder misiniz?	Evet	373	46,9
	Hayır	423	53,1
	Toplam	796	100,0
11. Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?	EVET	218	27,4
	HAYIR	578	72,6
	TOPLAM	796	100,0
12. Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha iyi olur mu?	Evet	632	79,4
	Hayır	164	20,6
	Toplam	796	100,0
13. Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur?	Evet	305	38,3
	Hayır	491	61,7
	Toplam	796	100,0
14. Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?	Evet	551	69,2
	Hayır	245	30,8
	Toplam	796	100,0
15. Öğretmenin derste tutumu derse karşı isteğiniz artırır mı?	Evet	642	80,7
	Hayır	154	19,3
	Toplam	796	100,0
16. Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi artırır mı?	Evet	624	78,4
	Hayır	172	21,6
	Toplam	796	100,0

Tabloda beşinci soruya “Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz” verilen yanıtta öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun “Evet” seçeneğini seçtikleri görülmüştür; fakat “Hayır” seçeneğini seçenlerin sayısı da oldukça fazladır. Öğrenciler Arapça bir cümle veya metinde okuma yaptıklarında hata olduğunu fark edebilmektedirler.

Altıncı soruya “Cümlede hata olması o metni anlamanızı zorlaştırır mı?” verilen yanıtta öğrencilerin büyük bir çoğunluğu “Evet” seçeneğini seçmişlerdir. Cümlede hata olmasının öğrencilerin cümleyi anlamalarını zorlaştırdığı gözlemlenmektedir. Bu aslında hata farkındalığı açısından oldukça önemlidir. Öğrencilerin büyük bir kısmının cümlede hata olmasını fark etmeleri onların Arapça alanında yetkin olduklarını göstermektedir.

Yedinci soruya “Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı olan şevkiniz kırılır mı?” verilen yanıtta öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun “Hayır” seçeneğini seçtikleri ve hatalarının düzeltilmesinden genel olarak bir sıkıntı duymadıkları gözlemlenmiştir. Bu soruya verilen yanıtta hatayı hemen düzeltmenin öğrenciler için ne denli önemli olduğunu anlaşılmaktadır.

Sekizinci soruya “Hata yaptığınızda öğretmenin hatanızı hemen düzeltir mi?” verilen yanıtta öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun “Evet” seçeneğini seçmişlerdir. Öğretmenlerin öğrencinin hatası zihninde sabitlenmeden yani fosilleşmeden düzeltmesi hata düzeltme stratejileri bakımından oldukça önemlidir.

Dokuzuncu soruya “Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?” verilen yanıtta öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir.

Onuncu soruya “Hatalı olduğunuzu bilerseniz bile okumaya devam eder misiniz?” verilen yanıtta “Hayır” seçeneğini seçen öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçen öğrencilerden biraz fazla olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümü hatalı olduklarını bile bile okumaya devam etmek istememektedirler.

On birinci soruya “Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir.

On ikinci soruya “Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha mı iyi olur?” verilen yanıtta öğrencilerin genel olarak “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin her hatasını düzeltmek öğrenciyi olumsuz etkileyebilir bu yüzden öğretmenlerin ipuçları ile öğrencilerin kendi hatalarını kendilerinin düzeltmelerini

istemesi, öğrencilerin derse ve öğretmene karşı olumlu tutum geliştirmeleri açısından oldukça önemlidir.

On üçüncü soruya “Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Okuma anında öğrencinin okumasının kesilmesi ve anında düzeltilmesi öğrencide olumsuz bir durum yaratabilir. Bu durumdan öğretmenlerin sakınması gerekir. Öğretmenlerin öğrencilere ipuçları vererek hatalarını düzeltmelerini istemesi öğrenci ile öğretmen arasındaki diyalogun olumlu gelişmesi açısından oldukça önemlidir.

On dördüncü soruya “Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?” verilen yanıtta öğrencilerin genel olarak “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu yanıtta anket uygulanan okullardaki öğretmenlerin Arapça açısından yetkin oldukları ve genel olarak geri dönütü doğru ve tam olarak verdikleri sonucu çıkarılabilir.

On beşinci soruya “Öğretmenin dersteki tutumu derse karşı isteğinizi artırır mı?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu soru okuma becerisi bakımından oldukça önemlidir. Öğrenciyi okumaya teşvik etmek öğretmenler açısından oldukça önemli bir kazanımdır.

On altıncı soruya “Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi artırır mı?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin ders içindeki tutumları öğrencilerin derse karşı tutumlarını da etkilemektedir.

Tablo 6
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

	Okuma					Toplam
	Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde		
17.Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?	f 294 % 36,9%	409 51,4%	72 9,0%	21 2,6%	796 100,0	
18.Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?	f 184 % 23,1%	135 17,0%	161 20,2%	316 39,7%	796 100,0%	
19.Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?	f 279 % 35,1%	128 16,1%	132 16,6%	257 32,3%	796 100,0%	
20.Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmeli?	f 355 % 44,6%	232 29,1%	166 20,9%	43 5,4%	796 100,0%	

On yedinci soruya “Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “İpuçları vererek düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin öğrencilerin hatasını hemen düzeltilmesi değil; ipuçları vererek öğrencilerin kendi hatalarını kendilerinin keşfetmesine ve düzeltilmesine fırsat tanınması oldukça önemlidir.

On sekizinci soruya “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin öğrencilerin hatalarını düzeltmemesi hata düzeltme stratejileri bakımından bir çözüm değildir. Eğer hata düzeltilmeden kalırsa hata kalıcı hale gelebilir.

On dokuzuncu soruya “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Anında düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçen öğrencilerin oranı da oldukça fazladır. Bu soruda öğretmenlerin hatayı anında düzeltmesinin ve hatayı hiç düzeltmemesinin öğrencilerde yaratacağı olumsuz durumu görebilmekteyiz.

Yirminci soruya “Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?” verilen yanıtta öğrencilerin genel olarak “Anında düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 7
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

Okuma						
		Anında düzeltilğinde	İpuçları vererek düzeltilğinde	Daha sonra düzeltilğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
21. Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?	f	310	331	83	72	796
	%	38,9%	41,6%	10,4%	9,0%	100,0
22. Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüşü ne zaman vermelidir?	f	376	251	125	44	796
	%	47,2%	31,5%	15,7%	5,5%	100,0
23. Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?	f	232	413	99	52	796
	%	29,1%	51,9%	12,4%	6,5%	100,0%
24. Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb. hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?	f	267	376	100	53	796
	%	33,5%	47,2%	12,6%	6,7%	100,0%

Yirmi birinci soruya “Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “İpuçları vererek düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenler öğrencilere ipuçları vererek hatalarını kendilerinin düzeltilmesine fırsat tanıdıklarında öğrenci kendi hatasını görmüş olacak belki de bir daha aynı hatayı tekrarlamayacaktır.

Yirmi ikinci soruya “Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönütü ne zaman vermelidir?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Anında düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu cevaptan öğretmenlerin hatayı düzeltirken öğrenciye tam ve doğru bir geri dönüt vermesinin ne denli önemli olduğunu ve de öğretmenlerin hatayı anında düzelttiğinde bunu yapmasının ne kadar doğru bir geri dönüt olduğunu anlayabilmekteyiz.

Yirmi üçüncü soruya “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “İpuçları vererek düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu cevaptan yine öğrencilerin kendi hatalarını kendilerinin keşfetmelerinin ne kadar önemli olduğunu anlayabilmekteyiz.

Yirmi dördüncü soruya “Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb. hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “İpuçları vererek düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu cevaptan öğretmenlerin jest mimik hareketlerini kullanarak öğrencilere ipuçları vermesinin öğrenciler açısından önemini anlayabilmekteyiz.

Genel olarak dokuzuncu ve onuncu sınıf öğrencilerinin anket sorularına verdikleri evet ve hayır oranları ise aşağıdaki gibidir.

Tablo 8

Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		BİLGİSAYAR			CD			PROJEKSİYON			RESİM VE POSTER			VİDEO			
		E	H	T	E	H	T	E	E	H	T	H	T	E	H	T	
4.Öğretmeniniz hangi ders materyallerini kullandığında derse ilginiz artar?	9 SINIF	f	321	84	405	258	147	405	304	101	405	305	100	405	346	59	405
		%	79,3%	20,7%	100,0	63,7%	36,3%	100,0	75,1%	24,9%	100,0	75,3%	24,7%	100,0	85,4%	14,6%	100,0
	10 SINIF	f	328	63	391	231	160	391	300	91	391	316	75	391	333	58	391
		%	83,9%	16,1%	100,0	59,1%	40,9%	100,0	76,7%	23,3%	100,0	80,8%	19,2%	100,0	85,2%	14,8%	100,0
	TOPLAM	f	649	147	796	489	307	796	604	192	796	621	175	796	679	117	796
		%	81,5%	18,5%	100,0	61,4%	38,6%	100,0	75,9%	24,1%	100,0	78,0%	22,0%	100,0	85,3%	14,7%	100,0

Dördüncü soruya “Öğretmeniniz Aşağıda Sunulan Ders Materyallerini Kullandığında Derse İlginiz Artar mı?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin ders işlenirken teknolojik aletler kullanılmasının derse olan tutumlarını olumlu etkilediği gözlemlenmiştir. Şüphesiz yabancı dil öğretiminde destekleyici teknolojik materyaller kullanmak öğrenmeyi olumlu etkileyecektir.

Tablo 9

Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma			
			E	H	T
5. Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?	9 SINIF	f	223	182	405
		%	55,1	44,9	100,0
	10 SINIF	f	210	181	391
		%	53,7	46,3	100,0
	TOPLAM	f	433	363	796
		%	54,4	45,6	100,0
6. Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?	9 SINIF	f	289	116	405
		%	71,4	28,6	100,0
	10 SINIF	f	279	112	391
		%	71,4	28,6	100,0
	TOPLAM	f	568	228	796
		%	71,4	28,6	100,0
7.Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı şevkiniz kırılır mı?	9 SINIF	f	132	273	405
		%	32,6	67,4	100,0
	10 SINIF	f	134	257	391
		%	34,3	65,7	100,0
	TOPLAM	f	266	530	796
		%	33,4	66,6	100,0
8.Hata yaptığınızda öğretmeniniz hatanızı hemen düzeltir mi?	9 Sınıf	f	336	69	405
		%	83,0	17,0	100,0
	10 Sınıf	f	303	88	391
		%	77,5	22,5	100,0
	Toplam	f	639	157	796
		%	80,3	19,7	100,0
9. Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?	9 Sınıf	f	300	105	405
		%	74,1	25,9	100,0
	10 Sınıf	f	309	82	391
		%	79,0	21,0	100,0
	Toplam	f	609	187	796
		%	76,5	23,5	100,0
10.Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?	9 Sınıf	f	196	209	405
		%	48,4	51,6	100,0
	10 Sınıf	f	177	214	391
		%	45,3	54,7	100,0
	Toplam	f	373	423	796
		%	46,9	53,1	100,0
11.Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?	9 Sınıf	f	110	295	405
		%	27,2	72,8	100,0
	10 Sınıf	f	108	283	391
		%	27,6	72,4	100,0
	Toplam	f	218	578	796
		%	27,4	72,6	100,0
12.Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha mı iyi olur?	9 Sınıf	f	325	80	405
		%	80,2	19,8	100,0
	10 Sınıf	f	307	84	391
		%	78,5	21,5	100,0
	Toplam	f	632	164	796
		%	79,4	20,6	100,0
13.Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur?	9 Sınıf	f	151	254	405
		%	37,3	62,7	100,0
	10 Sınıf	f	154	237	391
		%	39,4	60,6	100,0
	Toplam	f	305	491	796
		%	38,3	61,7	100,0

Tablo 9

(devam) *Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri*

		Okuma			
			E	H	T
14. Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?	9 Sınıf	f	278	127	405
		%	68,6	31,4	100,0
	10 Sınıf	f	273	118	391
		%	69,8	30,2	100,0
	Toplam	f	551	245	796
		%	69,2	30,8	100,0
15. Öğretmenin dersteki tutumu derse karşı isteğinizi arttırır mı?	9 Sınıf	f	327	78	405
		%	80,7	19,3	100,0
	10 Sınıf	f	315	76	391
		%	80,6	19,4	100,0
	Toplam	f	642	154	796
		%	80,7	19,3	100,0
16. Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi artırır mı?	9 Sınıf	f	308	97	405
		%	76,0	24,0	100,0
	10 Sınıf	f	316	75	391
		%	80,8	19,2	100,0
	Toplam	f	624	172	796
		%	78,4%	21,6	100,0

Beşinci soruya “Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri; fakat “Hayır” seçeneğinin de azımsanmayacak oranda fazla olduğu gözlemlenmektedir. Öğrenciler genel olarak okudukları metinde hata olduğunu anlayabilmektedirler. Okudukları Metinde hatayı fark edemeyen öğrencilerin de hatayı fark edememesindeki sebep Arapçaya olan önyargı ya da bilgi eksikliği olabilmektedir.

Altıncı soruya “Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bir metinde ya da cümlede hatalı ifade olması öğrencilerin metni anlamasını olumsuz etkileyebilmektedir.

Yedinci soruya “Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı şevkiniz kırılır mı?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu cevaptan öğrencilerin genel olarak hatalarının öğretmenler tarafından düzeltilmesinden rahatsızlık duymadığını anlayabilmekteyiz. Ayrıca öğrencilerin azımsanmayacak bir kısmının da “Evet” seçeneğini seçtiklerini gözlemlemektedir. Şüphesiz öğrencilerin içerisinde hatalarının açığa çıkmasını istemeyen öğrenciler de bulunabilmektedir.

Sekizinci soruda “Hata yaptığınızda öğretmenin hatanızı hemen düzeltir mi?” genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir.

Dokuzuncu soruda “Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?” genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Hatanın fosilleşmeden, kalıcı hale gelmeden hemen düzeltilmesi hatanın kalıcı olmasını engelleyecektir.

Onuncu soruda “Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?” genel olarak öğrencilerin “Hayır” seçeneğini seçtikleri ve evet ve hayır seçenekleri arasında da çok az bir fark olduğu da gözlemlenmiştir. Bu cevaptan öğrencilerin hatalı oldukları zaman okumaya devam etmek istemediklerini anlayabilmekteyiz. Hatalı okumak okurken gülünç olabileceğinden öğrenciler hatalı olduklarını hissettikleri zaman okumak istememektedirler.

On birinci soruda “Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?” genel olarak öğrencilerin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu cevaptan öğretmenlerin hatayı düzeltmesinin öğrenciler ve hata düzeltme stratejileri bakımından ne denli önemli olduğunu anlayabilmekteyiz.

On ikinci soruda “Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha mı iyi olur?” genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Genel olarak anket uygulanan öğrenciler hatalarının hemen düzeltilmesinden çok kendilerine ipuçları verilmesinin yani hatayı kendilerinin keşfetmesinin daha iyi olacağını düşünmektedirler.

On üçüncü soru “Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur?” genel olarak öğrencilerin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu cevaptan öğrencilerin öğretmenlerin hatayı anında düzeltmesinden çok ipuçları vererek düzeltilmesini istedikleri anlaşılabilmektedir.

On dördüncü soruda “Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?” genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu cevaptan anket uygulanan okullardaki öğretmenlerin genel olarak Arapçada yetkin olduklarını ayrıca tam ve doğru bir geri dönüt verebildiklerini anlayabilmekteyiz.

On beşinci soruda “Öğretmenin dersteki tutumu derse karşı isteğinizi artırır mı?” genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin derste, derse ve öğrenciye olan tutumu dersin işlenişini etkilemektedir. Öğrencilerine karşı sert ve kırıkcı davranan bir öğretmen ile öğrencilerine karşı olumlu ve yapıcı davranan öğretmen arasında büyük farklar bulunmaktadır.

On altıncı soruda “Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi artırır mı?” genel olarak öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmektedir.

Öğretmenlerin derste aktif olması, jest mimik ve hareketlerini doğru kullanması öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmesi açısından oldukça önemlidir.

Tablo 10

Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde
17.Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?	9.sınıf	f	147	211	36	11
		%	36,3%	52,1%	8,9%	2,7%
	10.sınıf	f	147	198	36	10
		%	37,6%	50,6%	9,2%	2,6%
	Toplam	f	294	409	72	21
		%	36,9%	51,4%	9,0%	2,6%

On yedinci soruda “Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?” genel olarak öğrencilerin “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 11

Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde
18.Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?	9.sınıf	f	88	74	80	163
		%	21,7%	18,3%	19,8%	40,2%
	10.sınıf	f	96	61	81	153
		%	24,6%	15,6%	20,7%	39,1%
	Toplam	f	184	135	161	316
		%	23,1%	17,0%	20,2%	39,7%

On sekizinci soruda “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?” genel olarak öğrencilerin “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin metni ya da cümleyi doğru anlaması için metnin ya da cümlelerin düzeltilmesi oldukça önemlidir.

Tablo 12

Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			Okuma				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
19.Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?	9.sınıf	f	144	61	69	131	405
		%	35,6%	15,1%	17,0%	32,3%	100,0
	10.sınıf	f	135	67	63	126	391
		%	34,5%	17,1%	16,1%	32,2%	100,0
	Toplam	f	279	128	132	257	796
		%	35,1%	16,1%	16,6%	32,3%	100,0

On dokuzuncu soruda “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?” genel olarak öğrencilerin “Anında düzelttiğinde” seçeneği çok olmak üzere “Düzeltilmediğinde” seçeneğini de seçtikleri gözlemlenmektedir. Öğretmenler bir hatayı düzeltirken öğrencilerin derse olan isteğini kırmamak için öğrencilerin kendi hatalarını kendilerinin keşfetmelerine fırsat tanımalıdır. Ayrıca öğretmenler öğrencilerine ipuçları vererek öğrencilerinin kendi hatalarını kendilerinin düzeltmelerine fırsat vermelidirler.

Tablo 13

Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			Okuma				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
20.Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?	9.sınıf	f	187	109	89	20	405
		%	46,2%	26,9%	22,0%	4,9%	100,0
	10.sınıf	f	168	123	77	23	391
		%	43,0%	31,5%	19,7%	5,9%	100,0
	Toplam	f	355	232	166	43	796
		%	44,6%	29,1%	20,9%	5,4%	100,0

Yirminci soruda “Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?” genel olarak öğrencilerin “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmektedir. Bu cevaptan öğretmenlerin hata yapıldıktan ve hata düzeltildikten hemen sonra derse kalınan yerden devam etmeleri gerektiğini anlayabilmekteyiz.

Tablo 14

Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			Okuma				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
21. Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?	9.sınıf	f	166	166	42	31	405
		%	41,0%	41,0%	10,4%	7,7%	100,0
	10.sınıf	f	144	165	41	41	391
		%	36,8%	42,2%	10,5%	10,5%	100,0
	Toplam	f	310	331	83	72	796
		%	38,9%	41,6%	10,4%	9,0%	100,0

Yirmi birinci soruda “Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?” genel olarak öğrencilerin “İpuçları vererek düzeltildiğinde” seçeneği ile “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. 9. Sınıf öğrencileri “Anında düzelttiğinde” seçeneği ile “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini eşit oranda seçtikleri; fakat 10. sınıf öğrencilerinin ise “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini daha fazla seçtikleri gözlemlenmiştir. 9. sınıflarda bu iki seçeneğin eşit olmasının sebebi Arapça okuma alanında yeni olmalarından kaynaklanmış olabilir. 10. sınıfların ipuçları vererek düzelttiğinde seçeneğini fazla seçme sebebi ise Arapça okuma alanında 9. sınıflara nazaran daha fazla bilgi sahibi olmalarından kaynaklanmış olabilir.

Tablo 15

Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma					
			Toplam	Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde
22.Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüşü ne zaman vermelidir?	9.sınıf	f	405	193	123	68	21
		%	100,0	47,7%	30,4%	16,8%	5,2%
	10.sınıf	f	391	183	128	57	23
		%	100,0	46,8%	32,7%	14,6%	5,9%
	Toplam	f	796	376	251	125	44
		%	100,0	47,2%	31,5%	15,7%	5,5%

Yirmi ikinci soruda “Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüşü ne zaman vermelidir?” genel olarak 9 ve 10. sınıf öğrencilerin “Anında düzelttiğinde” seçeneğini

seçtikleri gözlemlenmektedir. Bu sonuçtan öğretmenlerin doğru ve tam bir geri dönüşü hemen vermesi gerektiği sonucu çıkarılabilmektedir.

Tablo 16
Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			Okuma				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
23.Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?	9.sınıf	f	118	212	51	24	405
		%	29,1%	52,3%	12,6%	5,9%	100,0
	10.sınıf	f	114	201	48	28	391
		%	29,2%	51,4%	12,3%	7,2%	100,0
	Toplam	f	232	413	99	52	796
		%	29,1%	51,9%	12,4%	6,5%	100,0

Yirmi üçüncü soruda “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?” genel olarak 9 ve 10. sınıf öğrencilerin “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmektedir. Öğretmenler öğrencilere ipuçları vererek yardımcı olduklarında, öğrencilerin hatayı anlama ve düzeltmede daha başarılı oldukları gözlemlenmektedir.

Tablo 17
Dokuzuncu ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Aşağıdaki Evet, Hayır Sorularına Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA					
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
24. Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb. hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?	9.sınıf	f	133	194	47	31	405
		%	32,8%	47,9%	11,6%	7,7%	100,0
	10.sınıf	f	134	182	53	22	391
		%	34,3%	46,5%	13,6%	5,6%	100,0
	Toplam	f	267	376	100	53	796
		%	33,5%	47,2%	12,6%	6,7%	100,0

Yirmi dördüncü soruda “Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb. hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?” genel olarak 9 ve 10. sınıf öğrencilerinin “İpuçları vererek düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmektedir. Bu cevaptan 9 ve 10. sınıflar bazında hata düzeltme strateji ve teknikleri içerisinde jest ve mimiklerin kullanımının ne denli önemli olduğunu anlaşılmaktadır.

7.2. Kadın ve Erkek Öğrenciler Arası Hata Düzeltme Strateji Anket Sonuçları

Aşağıdaki tablolarda ise kadın ve erkek öğrenciler arasındaki hata düzeltme stratejileri üzerindeki farklar bulunmaktadır.

Tablo 18

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Bilgisayar			CD			Projeksiyon			Resim ve Poster			Video			
		E	H	T	E	H	T	E	E	H	T	H	T	E	H	T	
4. Öğretmeniniz Aşağıda Sunulan Ders Materyallerini Kullandığında Derse İlginiz Artar mı?	Erkek	f	351	62	413	251	162	413	308	105	413	300	113	413	344	69	413
		%	85,0%	15,0%	100,0%	60,8%	39,2%	100,0	74,6%	25,4%	100,0	72,6%	27,4%	100,0	83,3%	16,7%	100,0
	Kadın	f	298	85	383	238	145	383	296	87	383	321	62	383	335	48	383
		%	77,8%	22,2%	100,0%	62,1%	37,9%	100,0%	77,3%	22,7%	100,0	83,8%	16,2%	100,0	87,5%	12,5%	100,0
	Toplam	f	649	147	796	489	307	796	604	192	796	621	175	796	679	117	796
		%	81,5%	18,5%	100,0%	61,4%	38,6%	100,0	75,9%	24,1%	100,0	78,0%	22,0%	100,0	85,3%	14,7%	100,0

“Öğretmeniniz Aşağıda Sunulan Ders Materyallerini Kullandığında Derse İlginiz Artar mı?” sorusuna verilen yanıtta genel olarak erkek ve kadın öğrencilerin Arapça dersi işlenirken teknolojik aletler kullanılmasını istedikleri gözlemlenmiştir.

Tablo 19

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma			
			E	H	T
5. Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?	Erkek	f	222	191	413
		%	53,8	46,2	100,0
	Kadın	f	211	172	383
		%	55,1	44,9	100,0
	Toplam	f	433	363	796
		%	54,4	45,6	100,0
6.Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?	Erkek	f	289	124	413
		%	70,0	30,0	100,0
	Kadın	f	279	104	383
		%	72,8	27,2	100,0
	Toplam	f	568	228	796
		%	71,4	28,6	100,0
7.Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı şevkiniz kırılır mı?	Erkek	f	141	272	413
		%	34,1	65,9	100,0
	Kadın	f	125	258	383
		%	32,6	67,4	100,0
	Toplam	f	266	530	796
		%	33,4	66,6	100,0
8.Hata yaptığınızda öğretmeniniz hatanızı hemen düzeltir mi?	Erkek	f	318	95	413
		%	77,0	23,0	100,0
	Kadın	f	321	62	383
		%	83,8	16,2	100,0
	Toplam	f	639	157	796
		%	80,3	19,7	100,0
9.Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?	Erkek	f	304	109	413
		%	73,6	26,4	100,0
	Kadın	f	305	78	383
		%	79,6	20,4	100,0
	Toplam	f	609	187	796
		%	76,5	23,5	100,0
10.Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?	Erkek	f	190	223	413
		%	46,0%	54,0%	100,0
	Kadın	f	183	200	383
		%	47,8	52,2	100,0
	Toplam	f	373	423	796
		%	46,9	53,1	100,0
11.Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?	Erkek	f	121	292	413
		%	29,3	70,7	100,0
	Kadın	f	97	286	383
		%	25,3%	74,7%	100,0
	Toplam	f	218	578	796
		%	27,4	72,6	100,0
12.Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha mı iyi olur?	Erkek	f	333	80	413
		%	80,6	19,4	100,0
	Kadın	f	299	84	383
		%	78,1	21,9	100,0
	Toplam	f	632	164	796
		%	79,4	20,6	100,0
13.Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur?	Erkek	f	160	253	413
		%	38,7	61,3	100,0
	Kadın	f	145	238	383
		%	37,9	62,1	100,0
	Toplam	f	305	491	796
		%	38,3	61,7	100,0

Tablo 19

(devam) *Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri*

		Okuma			
			E	H	T
14.Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?	Erkek	f	273	140	413
		%	66,1	33,9	100,0
	Kadın	f	278	105	383
		%	72,6	27,4	100,0
	Toplam	f	551	245	796
		%	69,2	30,8	100,0
15.Öğretmenin derste ki tutumu derse karşı isteğinizi artırır mı?	Erkek	f	318	95	413
		%	77,0	23,0	100,0
	Kadın	f	324	59	383
		%	84,6	15,4	100,0
	Toplam	f	642	154	796
		%	80,7	19,3	100,0
16. Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi artırır mı?	Erkek	f	312	101	413
		%	75,5	24,5	100,0
	Kadın	f	312	71	383
		%	81,5	18,5	100,0
	Toplam	f	624	172	796
		%	78,4	21,6	100,0

Beşinci soruya “Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?” verilen yanıtta kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış yüzdelik oran olarak kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre hata farkındalığının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Altıncı soruya “Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?” verilen yanıtta kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış yüzdelik oran olarak kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre cümleyi ve metni anlamada daha çok zorlandıkları gözlemlenmiştir.

Yedinci soruya “Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı şevkiniz kırılır mı?” verilen yanıtta genel olarak öğrencilerin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiş; ayrıca kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre “Hayır” seçeneğini seçme oranlarının daha fazla olduğu görülmüştür.

Sekizinci soruya “Hata yaptığınızda öğretmeniniz hatanızı hemen düzeltir mi?” verilen cevapta öğrencilerin kadın ve erkek olarak genelinin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sonuçtan öğretmenlerin ders işlerken genel olarak öğrencilerin hatalarını düzelttikleri anlaşılmaktadır. Dil hatalarının kalıcı hale gelmemesi, hatanın öğrenci tarafından

düzeltilmesi için öğrenciye yeterli süre tanındıktan sonra hata öğrenci tarafından düzeltileniyorsa, hatanın öğretmen tarafından düzeltilmesi hata düzeltme strateji ve teknikleri açısından oldukça önemlidir.

Dokuzuncu soruda “Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?” öğrencilerin kadın ve erkek olarak genelinin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Kadın öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçme oranı erkek öğrencilere göre fazladır. Hatanın biran önce düzeltilmesi hata düzeltme strateji ve teknikleri açısından önemlidir.

Onuncu soruda “Hatalı olduğunuzu bilseniz bile, okumaya devam eder misiniz?” öğrencilerin kadın ve erkek olarak genelinin “Hayır” seçeneğini seçtikleri, kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamakla birlikte erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha fazla “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrenciler, hatalı okuduklarını fark ettiklerinde okumaya devam etmemeleri kendilerince rezil olma kaygısı içerisinde verilen bir karardır. Bu kararda öğrencilerin yaşları ve bulundukları ergenlik döneminin de etkisi bulunmaktadır.

On birinci soruda “Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?” öğrencilerin kadın ve erkek olarak genelinin “Hayır” seçeneğini seçtikleri; ayrıca oran olarak kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmadığı gözlemlenmiştir. Öğrencilerin kendi hatalarını anında görmeleri, ileride yapacakları dil hatalarını düzeltmelerini sağlayabilir.

On ikinci soruda “Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha mı iyi olur?” kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış ve öğrencilerin genelinin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. İpuçları öğrencilerin kendi hatalarını keşfetmelerine ve kendilerinin düzeltmelerine vesile olacaktır.

On üçüncü soruda “Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur?” kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış ve öğrencilerin genelinin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin kendi hatalarını kendileri tarafından düzeltilmesini istemeleri hatayı anlama açısından oldukça önemlidir.

On dördüncü soruda “Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?” kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış ve öğrencilerin genelinin “Evet” seçeneğini seçtikleri; ayrıca kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmektedir. Etkili bir öğretim için öğretmenlerin hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt vermeleri oldukça önemlidir.

On beşinci soruda “Öğretmenin dersteeki tutumu derse karşı isteğinizi arttırır mı?” kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış ve öğrencilerin genel olarak “Evet” seçeneğini seçtikleri ve kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmektedir. Öğretmenin derse ve öğrencilere olan tutumu dersin işlenişini etkilemektedir.

On altıncı soruda “Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi arttırır mı?” kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış ve öğrencilerin genel olarak “Evet” seçeneğini seçtikleri; fakat kadın öğrencilerin “Evet” seçeneğini seçme oranının erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuçtan öğretmenlerin derste aktif olmasının, hareket jest ve mimiklerini daha etkin kullanmasının ders işlenirken ne denli önemli olduğunu anlaşılmaktadır.

Tablo 20

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma					Toplam
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	
17.Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?	Kadın	f	149	212	38	14	413
		%	36,1%	51,3%	9,2%	3,4%	100,0
	Erkek	f	145	197	34	7	383
		%	37,9%	51,4%	8,9%	1,8%	100,0
	Toplam	f	294	409	72	21	796
		%	36,9%	51,4%	9,0%	2,6%	100,0

On yedinci soruda “Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?” kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış, öğrencilerin genelinin “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre öğretmenlerin hatayı hemen kendilerinin düzeltmesi değil ipuçları vererek öğrencilerin kendi hatalarını kendilerinin düzeltmelerine fırsat tanımları gerektiğinin önemi anlaşılmaktadır.

Tablo 21

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma					
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
18.Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?	Kadın	f	109	86	90	128	413
		%	26,4%	20,8%	21,8%	31,0%	100,0
	Erkek	f	75	49	71	188	383
		%	19,6%	12,8%	18,5%	49,1%	100,0
	Toplam	f	184	135	161	316	796
		%	23,1%	17,0%	20,2%	39,7%	100,0

On sekizinci soruda “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?” Kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış ve öğrencilerin genel olarak “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca kadın öğrencilerin bu seçeneği seçme oranının erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu da gözlemlenmiştir. Bu sonuçtan öğrencilerin genel olarak hatanın düzeltilmeden bırakılmasını kesinlikle bir çare olarak görmediklerini ve öğretmenlerin hataları düzeltmelerini istediklerini anlaşılmaktadır.

Tablo 22

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma					
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
19.Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?	Kadın	f	143	78	70	122	413
		%	34,6%	18,9%	16,9%	29,5%	100,0
	Erkek	f	136	50	62	135	383
		%	35,5%	13,1%	16,2%	35,2%	100,0
	Toplam	f	279	128	132	257	796
		%	35,1%	16,1%	16,6%	32,3%	100,0

On dokuzuncu soruda “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?” Kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış ve öğrencilerin genel olarak “Anında düzelttiğinde” seçeneği seçtikleri; ayrıca erkek öğrencilerin “Düzeltilmediğinde” seçeneğini de yüksek oranda seçtikleri gözlemlenmiştir. Hatayı anında düzeltmek öğrencilerin derse karşı şevkini kırabilir; ayrıca öğretmenlerin

hatayı düzeltmemesi ise hata düzeltme strateji ve teknikleri bakımından bir çözüm olmadığı bu sorunun cevabında da anlaşılmaktadır.

Tablo 23

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma					
			Anında düzeltiltiğinde	İpuçları vererek düzeltiltiğinde	Daha sonra düzeltiltiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
20.Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmeli?	KADIN	f	151	134	104	24	413
		%	36,6%	32,4%	25,2%	5,8%	100,0
	ERKEK	f	204	98	62	19	383
		%	53,3%	25,6%	16,2%	5,0%	100,0
	TOPLAM	f	355	232	166	43	796
		%	44,6%	29,1%	20,9%	5,4%	100,0

Yirminci soruda “Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmeli?” Kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış ve genel olarak öğrencilerin “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre derse hata düzeltilir düzeltilmez devam edilmesi gerektiğini anlaşılmaktadır.

Tablo 24

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			Okuma				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
21.Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?	Kadın	f	158	157	51	47	413
		%	38,3%	38,0%	12,3%	11,4%	100,0
	Erkek	f	152	174	32	25	383
		%	39,7%	45,4%	8,4%	6,5%	100,0
	Toplam	f	310	331	83	72	796
		%	38,9%	41,6%	10,4%	9,0%	100,0

Yirmi birinci soruda “Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?” Kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış, kadın öğrencilerin genelini “İpuçları vererek düzelttiğinde” ve “Anında düzelttiğinde” seçeneklerini neredeyse eşit oranda seçtikleri gözlemlenmiştir. Erkek öğrencilerin ise “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini diğer seçeneklere oranla daha fazla seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin

İpuçları vererek hata düzeltilmesi öğrenciler tarafından daha çok istenen ve kabul gören bir hata düzeltme strateji ve tekniğidir.

Tablo 25

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma					
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
22.Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüşü ne zaman vermelidir?	Kadın	f	159	149	73	32	413
		%	38,5%	36,1%	17,7%	7,7%	100,0
	Erkek	f	217	102	52	12	383
		%	56,7%	26,6%	13,6%	3,1%	100,0
	Toplam	f	376	251	125	44	796
		%	47,2%	31,5%	15,7%	5,5%	100,0

Yirmi ikinci soruda “Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüşü ne zaman vermelidir?” Kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış, öğrencilerin genel olarak “Anında düzelttiğinde” seçeneği seçtikleri; ayrıca kadın öğrencilerin “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini de yüksek oranda seçtikleri gözlemlenmektedir. Bu sonuca göre öğrenciler genel olarak hata yaptıkları zaman hatanın hemen düzeltilmesini istemektedirler.

Tablo 26

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma					
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam	
23.Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?	Kadın	f	105	207	68	33	413
		%	25,4%	50,1%	16,5%	8,0%	100,0
	Erkek	f	127	206	31	19	383
		%	33,2%	53,8%	8,1%	5,0%	100,0
	Toplam	f	232	413	99	52	796
		%	29,1%	51,9%	12,4%	6,5%	100,0

Yirmi üçüncü soruda “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?” Kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış, öğrencilerin genel olarak “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. İpuçları vererek düzeltilmediğinde seçeneğinin öğrenciler arasında oldukça etkili bir yöntem olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 27

Kadın ve Erkek Öğrencilerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma					
			Anında düzeltiltiğinde	İpuçları vererek düzeltiltiğinde	Daha sonra düzeltiltiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
24. Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb. hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?	Kadın	f	129	185	61	38	413
		%	31,2%	44,8%	14,8%	9,2%	100,0
	Erkek	f	138	191	39	15	383
		%	36,0%	49,9%	10,2%	3,9%	100,0
	Toplam	f	267	376	100	53	796
		%	33,5%	47,2%	12,6%	6,7%	100,0

Yirmi dördüncü soruda “Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb. hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?” Kadın ve erkek öğrenciler arasında çok fazla fark bulunmamış, genel olarak öğrencilerin “İpuçları vererek düzeltiltiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin, derste aktif olmalarının jest ve mimiklerini doğru kullanmalarının etkili bir öğretim için oldukça önemli olduğu bu sorunun cevabından da anlaşılmaktadır.

7.3. Öğrencilerin Okul Bazında Değerlendirme Yorumları

Tablo 28

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma			
			E	H	T
5. Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?	Tevfik İleri AİHL	f	48	36	84
		%	57,1%	42,9%	100,0
	Keçiören AİHL	f	76	74	150
		%	50,7%	49,3%	100,0
	Mamak AİHL	f	41	62	103
		%	39,8%	60,2%	100,0
	Etimesgut AİHL	f	38	66	104
		%	36,5%	63,5%	100,0
	Beypazarı AİHL	f	47	36	83
		%	56,6%	43,4%	100,0
	Çubuk AİHL	f	44	32	76
		%	57,9%	42,1%	100,0
	Haymana AİHL	f	44	7	51
		%	86,3%	13,7%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f	51	26	77
		%	66,2%	33,8%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f	44	24	68
		%	64,7%	35,3%	100,0
	Toplam	f	433	363	796
		%	54,4%	45,6%	100,0

Beşinci soruya “Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?” verilen yanıtta Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin hata farkındalığının en yüksek seviyede olduğu; Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin hata farkındalığının en düşük seviyede olduğu gözlemlenmiştir. Haymana gibi küçük ilçelerde bulunan İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin hata farkındalığının il merkezindeki Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine göre fazla olması güzel ve şaşırtıcı bir sonuçtur. Bu sonuçtan Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmeninin ya da öğretmenlerinin başarısı da yadsınamaz bir gerçektir.

Tablo 29

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma		
		E	H	T
6. Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?	Tevfik İleri AİHL	f 61	23	84
		% 72,6%	27,4%	100,0
	Keçiören AİHL	f 108	42	150
		% 72,0%	28,0%	100,0
	Mamak AİHL	f 65	38	103
		% 63,1%	36,9%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 77	27	104
		% 74,0%	26,0%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 62	21	83
		% 74,7%	25,3%	100,0
	Çubuk AİHL	f 55	21	76
		% 72,4%	27,6%	100,0
	Haymana AİHL	f 36	15	51
		% 70,6%	29,4%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 53	24	77
		% 68,8%	31,2%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 51	17	68
		% 75,0%	25,0%	100,0
Toplam		f 568	228	796
		% 71,4%	28,6%	100,0

Altıncı soruya “Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?” verilen yanıtta Gölbaşı, Beypazarı ve Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin “Evet” seçeneğini seçme oranının diğer Anadolu İmam Hatip Liselerine göre daha fazla olduğu; ayrıca Mamak Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin bu soruda “Hayır” seçeneğini seçme oranının ise diğer okullara göre fazla olduğu gözlemlenmiştir. Bir metinde hata olması hatanın türüne ve düzeyine bağlı olarak metnin anlaşılmasını zorlaştıracaktır.

Tablo 30

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma		
		E	H	T
7. Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı şevkiniz kırılır mı?	Tevfik İleri AİHL	f	18	66
		%	21,4%	78,6%
	Keçiören AİHL	f	52	98
		%	34,7%	65,3%
	Mamak AİHL	f	37	66
		%	35,9%	64,1%
	Etimesgut AİHL	f	28	76
		%	26,9%	73,1%
	Beypazarı AİHL	f	34	49
		%	41,0%	59,0%
	Çubuk AİHL	f	29	47
		%	38,2%	61,8%
	Haymana AİHL	f	12	39
		%	23,5%	76,5%
	Ş.Koçhisar AİHL	f	28	49
		%	36,4%	63,6%
	Gölbaşı AİHL	f	28	40
		%	41,2%	58,8%
	Toplam	f	266	530
		%	33,4%	66,6%

Yedinci soruya “Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı şevkiniz kırılır mı?” verilen yanıtta en çok “Evet” seçeneği Beypazarı ve Gölbaşı Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine aitken en çok “Hayır” seçeneği Tevfik İleri ve Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu gözlemlenmiştir. Bu oranlardan Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerin Ankara’nın seçkin liselerinden biri olan Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri ile neredeyse yakın oranda olduğu gözlemlenmektedir. Bu oranda Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenlerinin büyük payı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 31

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma		
		E	H	T
8. Hata yaptığınızda öğretmeniniz hatanızı hemen düzeltir mi?	Tevfik İleri AİHL	f	70	14
		%	83,3%	16,7%
	Keçiören AİHL	f	117	33
		%	78,0%	22,0%
	Mamak AİHL	f	76	27
		%	73,8%	26,2%
	Etimesgut AİHL	f	83	21
		%	79,8%	20,2%
	Beypazarı AİHL	f	66	17
		%	79,5%	20,5%
	Çubuk AİHL	f	60	16
		%	78,9%	21,1%
	Haymana AİHL	f	41	10
		%	80,4%	19,6%
	Ş.Koçhisar AİHL	f	70	7
		%	90,9%	9,1%
	Gölbaşı AİHL	f	56	12
		%	82,4%	17,6%
	Toplam	f	639	157
		%	80,3%	19,7%

Sekizinci soruya “Hata yaptığınızda öğretmeniniz hatanızı hemen düzeltir mi?” verilen yanıtta en çok “Evet” seçeneğini Şereflikoçhisar Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin seçtiği ve en çok “Hayır” seçeneğinin ise Mamak Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin seçtiği gözlemlenmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerin hatalarını düzeltirken öğrencileri rencide edici şekilde yaklaşmamaları ve öğrencilerinin kendi hatalarını kendilerinin bulmalarına yardımcı olmaları gerekmektedir.

Tablo 32

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma			
		E	H	T	
9. Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?	Tevfik	f	67	17	84
	İleri AİHL	%	79,8%	20,2%	100,0
	Keçiören AİHL	f	112	38	150
		%	74,7%	25,3%	100,0
	Mamak AİHL	f	76	27	103
		%	73,8%	26,2%	100,0
	Etimesgut AİHL	f	80	24	104
		%	76,9%	23,1%	100,0
	Beypazarı AİHL	f	66	17	83
		%	79,5%	20,5%	100,0
	Çubuk AİHL	f	53	23	76
		%	69,7%	30,3%	100,0
	Haymana AİHL	f	39	12	51
		%	76,5%	23,5%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f	67	10	77
		%	87,0%	13,0%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f	49	19	68
		%	72,1%	27,9%	100,0
	Toplam	f	609	187	796
		%	76,5%	23,5%	100,0

Dokuzuncu soruda “Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?” verilen yanıtta en yüksek oranda “Evet” seçeneğini Şereflikoçhisar Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin seçtikleri, Çubuk Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin ise diğer okullara göre “Hayır” seçeneğini daha yüksek oranda seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenin hata düzeltmeyi öğrenciye yeterli süre verdikten sonra hemen yapması hatanın kalıcı olmasını engellemek açısından oldukça önemlidir.

Tablo 33

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma			
		E	H	T	
10. Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?	Tevfik İleri AİHL	f	43	41	84
		%	51,2%	48,8%	100,0
	Keçiören AİHL	f	64	86	150
		%	42,7%	57,3%	100,0
	Mamak AİHL	f	49	54	103
		%	47,6%	52,4%	100,0
	Etimesgut AİHL	f	58	46	104
		%	55,8%	44,2%	100,0
	Beypazarı AİHL	f	42	41	83
		%	50,6%	49,4%	100,0
	Çubuk AİHL	f	35	41	76
		%	46,1%	53,9%	100,0
	Haymana AİHL	f	18	33	51
		%	35,3%	64,7%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f	35	42	77
		%	45,5%	54,5%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f	29	39	68
		%	42,6%	57,4%	100,0
	Toplam	f	373	423	796
		%	46,9%	53,1%	100,0

Onuncu soruya “Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?” verilen yanıtta en çok “Evet” seçeneğini seçme oranının Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine; en çok “Hayır” seçeneğini seçme oranının ise Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu gözlemlenmektedir. Yanlış olarak okunan bir metin öğrencinin metni ve dersi doğru anlamasını zorlaştıracaktır.

Tablo 34

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma			
		E	H	T	
11. Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?	Tevfik İleri AİHL	f	22	62	84
		%	26,2%	73,8%	100,0
	Keçiören AİHL	f	38	112	150
		%	25,3%	74,7%	100,0
	Mamak AİHL	f	31	72	103
		%	30,1%	69,9%	100,0
	Etimesgut AİHL	f	34	70	104
		%	32,7%	67,3%	100,0
	Beypazarı AİHL	f	30	53	83
		%	36,1%	63,9%	100,0
	Çubuk AİHL	f	16	60	76
		%	21,1%	78,9%	100,0
	Haymana AİHL	f	15	36	51
		%	29,4%	70,6%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f	17	60	77
		%	22,1%	77,9%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f	15	53	68
		%	22,1%	77,9%	100,0
	Toplam	f	218	578	796
		%	27,4%	72,6%	100,0

On birinci soruya “Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?” verilen yanıtta en çok “Evet” seçeneğini seçme oranının Beypazarı Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine; en çok “Hayır” seçeneğini seçme oranının ise Çubuk Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğunu gözlemlenmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerin hatalarını, öğrencilere düzeltmek yeterli süre verdikten sonra düzeltmesi öğrencilerin bir daha aynı hatayı yapmalarını engellemek açısından oldukça önemlidir.

Tablo 35

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma		
		E	H	T
12. Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha mı iyi olur?	Tevfik İleri AİHL	f 63	21	84
		% 75,0%	25,0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 119	31	150
		% 79,3%	20,7%	100,0
	Mamak AİHL	f 80	23	103
		% 77,7%	22,3%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 76	28	104
		% 73,1%	26,9%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 69	14	83
		% 83,1%	16,9%	100,0
	Çubuk AİHL	f 61	15	76
		% 80,3%	19,7%	100,0
	Haymana AİHL	f 41	10	51
		% 80,4%	19,6%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 62	15	77
		% 80,5%	19,5%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 61	7	68
		% 89,7%	10,3%	100,0
Toplam		f 632	164	796
		% 79,4%	20,6%	100,0

On ikinci soruya “Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha mı iyi olur?” verilen yanıtta en çok “Evet” seçeneğini seçme oranının Gölbaşı Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu; en çok “Hayır” seçeneğini seçme oranının ise Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin öğrencilere ipuçları vererek hatalarını düzeltmelerini beklemesi, öğrencilerin derse karşı isteklerini artırır; ayrıca öğrencilerin kendilerine olan öz güvenlerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Tablo 36

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			Okuma		
			E	H	T
13. Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur?	Tevfik İleri AİHL	f	33	51	84
		%	39,3%	60,7%	100,0
	Keçiören AİHL	f	59	91	150
		%	39,3%	60,7%	100,0
	Mamak AİHL	f	35	68	103
		%	34,0%	66,0%	100,0
	Etimesgut AİHL	f	40	64	104
		%	38,5%	61,5%	100,0
	Beypazarı AİHL	f	21	62	83
		%	25,3%	74,7%	100,0
	Çubuk AİHL	f	32	44	76
		%	42,1%	57,9%	100,0
	Haymana AİHL	f	28	23	51
		%	54,9%	45,1%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f	29	48	77
		%	37,7%	62,3%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f	28	40	68
		%	41,2%	58,8%	100,0
	Toplam	f	305	491	796
		%	38,3%	61,7%	100,0

On üçüncü soruya “Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur?” verilen yanıtta en çok “Evet” seçeneğini seçme oranının Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu; en çok “Hayır” seçeneğini seçme oranının ise Mamak Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu gözlemlenmiştir. Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin “Evet” seçeneğini seçme oranının diğer okullara göre fazla olmasının nedeni Arapça öğretmenleri ile aralarındaki olumlu iletişimden kaynaklanmış olabilir.

Tablo 37

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA			
		E	H	T	
14. Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?	Tevfik İleri AİHL	f	73	11	84
		%	86,9%	13,1%	100,0
	Keçiören AİHL	f	94	56	150
		%	62,7%	37,3%	100,0
	Mamak AİHL	f	62	41	103
		%	60,2%	39,8%	100,0
	Etimesgut AİHL	f	58	46	104
		%	55,8%	44,2%	100,0
	Beypazarı AİHL	f	63	20	83
		%	75,9%	24,1%	100,0
	Çubuk AİHL	f	49	27	76
		%	64,5%	35,5%	100,0
	Haymana AİHL	f	42	9	51
		%	82,4%	17,6%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f	62	15	77
		%	80,5%	19,5%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f	48	20	68
		%	70,6%	29,4%	100,0
	Toplam	f	551	245	796
		%	69,2%	30,8%	100,0

On üçüncü soruya “Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?” verilen yanıtta en çok “Evet” seçeneğini seçme oranının Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu ve en çok “Hayır” seçeneğini seçme oranının ise Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerde hataların kalıcı olmaması için hataların biran önce doğru ve tam bir geri dönütle düzeltilmesi oldukça önemlidir.

Tablo 38

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma			
			E	H	T
15. Öğretmenin dersteki tutumu derse karşı isteğinizi arttırır mı?	Tevfik İleri AİHL	f	78	6	84
		%	92,9%	7,1%	100,0
	Keçiören AİHL	f	129	21	150
		%	86,0%	14,0%	100,0
	Mamak AİHL	f	76	27	103
		%	73,8%	26,2%	100,0
	Etimesgut AİHL	f	70	34	104
		%	67,3%	32,7%	100,0
	Beypazarı AİHL	f	65	18	83
		%	78,3%	21,7%	100,0
	Çubuk AİHL	f	60	16	76
		%	78,9%	21,1%	100,0
	Haymana AİHL	f	44	7	51
		%	86,3%	13,7%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f	63	14	77
		%	81,8%	18,2%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f	57	11	68
		%	83,8%	16,2%	100,0
	Toplam	f	642	154	796
		%	80,7%	19,3%	100,0

On beşinci soruya “Öğretmenin dersteki tutumu derse karşı isteğinizi arttırır mı?” verilen yanıtta diğer okullara göre en çok “Evet” seçeneğini seçme oranının Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu ve en çok “Hayır” seçeneğini seçme oranının ise Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin derste öğrenciye ve derse olan tutumu oldukça önemlidir.

Tablo 39

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma		
		E	H	T
16 Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi artırır mı?	Tevfik İleri AİHL	f 68	16	84
		% 81,0%	19,0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 129	21	150
		% 86,0%	14,0%	100,0
	Mamak AİHL	f 75	28	103
		% 72,8%	27,2%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 74	30	104
		% 71,2%	28,8%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 72	11	83
		% 86,7%	13,3%	100,0
	Çubuk AİHL	f 53	23	76
		% 69,7%	30,3%	100,0
	Haymana AİHL	f 37	14	51
		% 72,5%	27,5%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 61	16	77
		% 79,2%	20,8%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 55	13	68
		% 80,9%	19,1%	100,0
Toplam		f 624	172	796
		% 78,4%	21,6%	100,0

On altıncı soruya “Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi artırır mı?” verilen yanıtta Beypazarı ve Keçiören Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin “Evet” seçeneğini seçme oranının diğer okullara göre fazla olduğu ve Çubuk Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin ise diğer okullara göre “Hayır” seçeneğini seçme oranının fazla olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin derse karşı olumlu tutumu hareketlerine de yansır ve bu da öğrencileri derse karşı motive eder.

Tablo 40

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma			
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde
17. Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda Öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?	Tevfik İleri AİHL	f 35	40	7	2
		% 41,7%	47,6%	8,3%	2,4%
	Keçiören AİHL	f 58	73	13	6
		% 38,7%	48,7%	8,7%	4,0%
	Mamak AİHL	f 35	54	9	5
		% 34,0%	52,4%	8,7%	4,9%
	Etimesgut AİHL	f 41	48	11	4
		% 39,4%	46,2%	10,6%	3,8%
	Beypazarı AİHL	f 26	48	6	3
		% 31,3%	57,8%	7,2%	3,6%
	Çubuk AİHL	f 32	37	6	1
		% 42,1%	48,7%	7,9%	1,3%
	Haymana AİHL	f 23	17	6	5
		% 45,1%	33,3%	11,8%	9,8%
	Ş.Koçhisar AİHL	f 27	47	2	1
		% 35,1%	61,0%	2,6%	1,3%
	Gölbaşı AİHL	f 22	29	13	4
		% 32,4%	42,6%	19,1%	5,9%
Toplam		f 299	393	73	31
		% 37,6%	49,4%	9,2%	3,9%

On yedinci soruya “Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?” verilen yanıtta diğer okullara göre en çok “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçen okulun Şereflikoçhisar Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri iken, en çok “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçen okulun Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri olduğu gözlemlenmiştir. Hataların kalıcı hale gelmemesi, fosilleşmemesi için ipuçları vererek düzeltme ve anında düzeltme tekniği oldukça önemli iki hata düzeltme strateji ve tekniğidir.

Tablo 41

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
18. Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?	Tevfik İleri AİHL	f 11	12	15	46	84
		% 13,1%	14,3%	17,9%	54,8%	100,0
	Keçiören AİHL	f 36	23	26	65	150
		% 24,0%	15,3%	17,3%	43,3%	100,0
	Mamak AİHL	f 26	15	23	39	103
		% 25,2%	14,6%	22,3%	37,9%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 19	23	20	42	104
		% 18,3%	22,1%	19,2%	40,4%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 27	10	16	30	83
		% 32,5%	12,0%	19,3%	36,1%	100,0
	Çubuk AİHL	f 20	15	16	25	76
		% 26,3%	19,7%	21,1%	32,9%	100,0
	Haymana AİHL	f 12	12	10	17	51
		% 23,5%	23,5%	19,6%	33,3%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 17	14	19	27	77
		% 22,1%	18,2%	24,7%	35,1%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 16	11	16	25	68
		% 23,5%	16,2%	23,5%	36,8%	100,0
	Toplam	f 184	135	161	316	796
		% 23,1%	17,0%	20,2%	39,7%	100,0

On sekizinci soruya “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?” verilen yanıtta “Düzeltilmediğinde” seçeneğini en çok seçen okulun Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri olduğu gözlemlenmiştir. Hatayı düzeltmemek hatayı kalıcı hale getirir bu da hata düzeltme strateji ve teknikleri açısından istenen bir sonuç değildir.

Tablo 42

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
19. Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?	Tevfik İleri AİHL	f 27	10	15	32	84
		% 32,1%	11,9%	17,9%	38,1%	100,0
	Keçiören AİHL	f 58	19	20	53	150
		% 38,7%	12,7%	13,3%	35,3%	100,0
	Mamak AİHL	f 45	17	12	29	103
		% 43,7%	16,5%	11,7%	28,2%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 29	26	17	32	104
		% 27,9%	25,0%	16,3%	30,8%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 26	20	10	27	83
		% 31,3%	24,1%	12,0%	32,5%	100,0
	Çubuk AİHL	f 29	6	17	24	76
		% 38,2%	7,9%	22,4%	31,6%	100,0
	Haymana AİHL	f 15	10	16	10	51
		% 29,4%	19,6%	31,4%	19,6%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 21	13	17	26	77
		% 27,3%	16,9%	22,1%	33,8%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 29	7	8	24	68
		% 42,6%	10,3%	11,8%	35,3%	100,0
Toplam		f 279	128	132	257	796
		% 35,1%	16,1%	16,6%	32,3%	100,0

On dokuzuncu soruya “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?” verilen yanıtta “Anında düzelttiğinde” seçeneğini en yüksek oran ile seçen okulun Mamak Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilere kendi hatalarını düzeltmeleri için yeterli süre verilmesi, öğrencilerin derse olan şevkinin kırılmaması ve derse karşı olumlu bir tutum geliştirmeleri bakımından oldukça önemlidir.

Tablo 43

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
20. Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmeli?	Tevfik İleri AİHL	f 42	27	10	5	84
		% 50,0%	32,1%	11,9%	6,0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 65	47	25	13	150
		% 43,3%	31,3%	16,7%	8,7%	100,0
	Mamak AİHL	f 44	26	26	7	103
		% 42,7%	25,2%	25,2%	6,8%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 48	24	27	5	104
		% 46,2%	23,1%	26,0%	4,8%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 33	28	19	3	83
		% 39,8%	33,7%	22,9%	3,6%	100,0
	Çubuk AİHL	f 37	21	15	3	76
		% 48,7%	27,6%	19,7%	3,9%	100,0
	Haymana AİHL	f 25	15	10	1	51
		% 49,0%	29,4%	19,6%	2,0%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 35	21	19	2	77
		% 45,5%	27,3%	24,7%	2,6%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 26	23	15	4	68
		% 38,2%	33,8%	22,1%	5,9%	100,0
	Toplam	f 355	232	166	43	796
		% 44,6%	29,1%	20,9%	5,4%	100,0

Yirminci soruya “Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmeli?” verilen yanıtta “Anında düzelttiğinde” seçeneğini en yüksek oran ile seçen okulun Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri olduğu gözlemlenmektedir. Hata düzeltme strateji ve teknikleri açısından hata üzerinde uzun süre durulmaması ve derse hata düzeltilir düzeltilmez devam edilmesi oldukça önemlidir.

Tablo 44

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			Okuma				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
21. Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?	Tevfik İleri AİHL	f	37	37	6	4	84
		%	44,0%	44,0%	7,1%	4,8%	100,0
	Keçiören AİHL	f	53	63	19	15	150
		%	35,3%	42,0%	12,7%	10,0%	100,0
	Mamak AİHL	f	39	46	10	8	103
		%	37,9%	44,7%	9,7%	7,8%	100,0
	Etimesgut AİHL	f	48	37	11	8	104
		%	46,2%	35,6%	10,6%	7,7%	100,0
	Beypazarı AİHL	f	27	31	13	12	83
		%	32,5%	37,3%	15,7%	14,5%	100,0
	Çubuk AİHL	f	30	32	7	7	76
		%	39,5%	42,1%	9,2%	9,2%	100,0
	Haymana AİHL	f	17	22	7	5	51
		%	33,3%	43,1%	13,7%	9,8%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f	28	31	9	9	77
		%	36,4%	40,3%	11,7%	11,7%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f	31	32	1	4	68
		%	45,6%	47,1%	1,5%	5,9%	100,0
Toplam	f	310	331	83	72	796	
	%	38,9%	41,6%	10,4%	9,0%	100,0	

Yirmi birinci soruya “Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?” verilen yanıtta Gölbaşı Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin en yüksek oranda “İpuçları vererek düzeltildiğinde” seçeneğini seçtiklerini gözlemlenmiştir. Hata düzeltilirken öğrencilere ipuçları vermek onların özgüvenlerini geliştirir ve öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olur.

Tablo 45

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
22. Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüşü ne zaman vermelidir?	Tevfik İleri AİHL	f 46	30	7	1	84
		% 54,8%	35,7%	8,3%	1,2%	100,0
	Keçiören AİHL	f 63	53	21	13	150
		% 42,0%	35,3%	14,0%	8,7%	100,0
	Mamak AİHL	f 59	20	20	4	103
		% 57,3%	19,4%	19,4%	3,9%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 51	29	18	6	104
		% 49,0%	27,9%	17,3%	5,8%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 32	28	16	7	83
		% 38,6%	33,7%	19,3%	8,4%	100,0
	Çubuk AİHL	f 35	22	12	7	76
		% 46,1%	28,9%	15,8%	9,2%	100,0
	Haymana AİHL	f 20	20	9	2	51
		% 39,2%	39,2%	17,6%	3,9%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 35	27	12	3	77
		% 45,5%	35,1%	15,6%	3,9%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 35	22	10	1	68
		% 51,5%	32,4%	14,7%	1,5%	100,0
	Toplam	f 376	251	125	44	796
		% 47,2%	31,5%	15,7%	5,5%	100,0

Yirmi ikinci soruya “Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüşü ne zaman vermelidir?” verilen yanıtta en yüksek oranın “Anında düzelttiğinde” seçeneği ile Mamak Anadolu İmam Hatip lisesi öğrencilerine ait olduğu görülmektedir. Doğru ve tam bir geri dönüşün öğrencilere hata anında verilmesi öğrencilerin hatalarını en iyi şekilde anlamalarına yardımcı olur.

Tablo 46

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
23. Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?	Tevfik İleri AİHL	f 35	38	9	2	84
		% 41,7%	45,2%	10,7%	2,4%	100,0
	Keçiören AİHL	f 35	91	15	9	150
		% 23,3%	60,7%	10,0%	6,0%	100,0
	Mamak AİHL	f 32	52	10	9	103
		% 31,1%	50,5%	9,7%	8,7%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 31	47	20	6	104
		% 29,8%	45,2%	19,2%	5,8%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 17	45	10	11	83
		% 20,5%	54,2%	12,0%	13,3%	100,0
	Çubuk AİHL	f 20	36	13	7	76
		% 26,3%	47,4%	17,1%	9,2%	100,0
	Haymana AİHL	f 15	28	5	3	51
		% 29,4%	54,9%	9,8%	5,9%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 27	39	9	2	77
		% 35,1%	50,6%	11,7%	2,6%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 20	37	8	3	68
		% 29,4%	54,4%	11,8%	4,4%	100,0
	Toplam	f 232	413	99	52	796
		% 29,1%	51,9%	12,4%	6,5%	100,0

Yirmi üçüncü soruya “Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?” verilen yanıtta en yüksek oranın “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneği ile Keçiören Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ait olduğunu görülmektedir. İpuçları vererek öğrencilerin kendi hatalarını kendilerinin görmelerini sağlamak öğrencilerin derse olan isteklerini arttırmak bakımından oldukça önemlidir.

Tablo 47

Okul Bazında Aşağıdaki Sorulara Verilen Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
24. Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb. hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?	Tevfik İleri AİHL	f 33	35	11	5	84
		% 39,3%	41,7%	13,1%	6,0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 51	77	14	8	150
		% 34,0%	51,3%	9,3%	5,3%	100,0
	Mamak AİHL	f 37	43	13	10	103
		% 35,9%	41,7%	12,6%	9,7%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 36	48	12	8	104
		% 34,6%	46,2%	11,5%	7,7%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 19	45	11	8	83
		% 22,9%	54,2%	13,3%	9,6%	100,0
	Çubuk AİHL	f 24	32	11	9	76
		% 31,6%	42,1%	14,5%	11,8%	100,0
	Haymana AİHL	f 15	29	7	0	51
		% 29,4%	56,9%	13,7%	,0%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 27	33	14	3	77
		% 35,1%	42,9%	18,2%	3,9%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 25	34	7	2	68
		% 36,8%	50,0%	10,3%	2,9%	100,0
Toplam		f 267	376	100	53	796
		% 33,5%	47,2%	12,6%	6,7%	100,0

Yirmi dördüncü soruya “Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb. hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?” verilen yanıtta “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini en yüksek oranda seçen okulun Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencileri olduğunu görülmektedir. Bu sorunun cevabından da ipuçları vererek hata düzeltmenin öğrenciler üzerindeki olumlu etkisi görülmektedir.

7.4. Öğretmen Anketinin Yorumu

Tablo 48

Ankete Katılan Öğretmenlerin Okul Bazında Dağılımı

	F	%
Tevfik İleri AİHL	4	13,3
Keçiören AİHL	3	10,0
Mamak AİHL	4	13,3
Etimesgut AİHL	2	6,7
Beypazarı AİHL	3	10,0
Çubuk AİHL	2	6,7
Haymana AİHL	3	10,0
Şereflikoçhisar AİHL	4	13,3
Gölbaşı AİHL	5	16,7
Toplam	30	100,0

Tablo 49

Ankete Katılan Erkek ve Bayan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı

	F	%
Erkek	15	50,0
Kadın	15	50,0
Toplam	30	100,0

Tablo 50

Ankete Katılan Öğretmenlerin Hizmet Süreleri Dağılımı

	F	%
1-5 Yıl	7	23,3
6-10 Yıl	7	23,3
11-15 Yıl	2	6,7
16-20 Yıl	10	33,3
21 Ve Üzeri	4	13,3
Toplam	30	100,0

Tablo 51

Ankete Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülteler

	F	%
Eğitim Fakültesi	11	36,7
Fen Edebiyat Fakültesi	6	20,0
İlahiyat Fakültesi	12	40,0
Diğer	1	3,3
Toplam	30	100,0

Tablo 52

Ankete Katılan Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitime Katılıp Katılmadıklarına Dair Tablo

	F	%
Hiç katılmadım	15	50,0
Bir defa katıldım	12	40,0
İki defa katıldım	2	6,7
Üç defa katıldım	1	3,3
Toplam	30	100,0

Tablo 53

Ankete katılan Öğretmenlerin Arapça Yayınları Takibi

	F	%
Her zaman takip ediyorum	9	30,0
Bazen takip ediyorum	19	63,3
Hiç takip etmiyorum	2	6,7
Toplam	30	100,0

Tablo 54

Öğretmenlerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

	Okuma	
	f	%
7. Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?	Evet	29 96,7
	Hayır	1 3,3
	Toplam	30 100,0
8. Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?	Evet	13 43,3
	Hayır	17 56,7
	Toplam	30 100,0
9. Öğrencinin hatasını hemen düzeltirseniz sizce derse karşı şevki kırılır mı?	Evet	10 33,3
	Hayır	20 66,7
	Toplam	30 100,0
10. Hata yaptığı anda öğrencinizin hatasını hemen düzeltir misiniz?	Evet	23 76,7
	Hayır	7 23,3
	Toplam	30 100,0
11. Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?	Evet	23 76,7
	Hayır	7 23,3
	Toplam	30 100,0
12. Hatalı olduğunuzu bilerseniz bile okumaya devam eder misiniz?	Evet	13 43,3
	Hayır	17 56,7
	Toplam	30 100,0
13. Öğrencilerin hatalarını anında gösterirseniz bir daha aynı hatayı yaparlar mı?	Evet	20 66,7
	Hayır	10 33,3
	Toplam	30 100,0
14. Öğrenciye hatalarını hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsanız sizce daha iyi olur mu?	Evet	27 90,0
	Hayır	3 10,0
	Toplam	30 100,0
15. Öğrenciye ipucu vermek yerine hatalarını hemen düzeltirseniz sizce daha mı iyi olur?	Evet	11 36,7
	Hayır	19 63,3
	Toplam	30 100,0
16. Öğrencilerin hatalarını düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyor musunuz?	Evet	28 93,3
	Hayır	2 6,7
	Toplam	30 100,0
17. Öğrencilerin derste tutumu derse karşı isteğinizi artırır mı?	Evet	29 96,7
	Hayır	1 3,3
	Toplam	30 100,0
18. Sizin derste Jest, mimik ve hareketlerinizi vb. kullanmanız öğrencilerin derse karşı ilgisini artırır mı?	Evet	28 93,3
	Hayır	2 6,7
	Toplam	30 100,0

Yedinci soruya “Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sonuçtan genel olarak öğretmenlerin Arapça alanında hata farkındalığına sahip olduğunu anlaşılmaktadır.

Sekizinci soruya “Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 13’ünün “Evet”, 17’sinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Sonuçlar birbirine yakın olmakla beraber genel itibari ile Arapça öğretmenlerinin cümlede hata olduğunda metni anlamakta zorlanmadıkları anlaşılmaktadır.

Dokuzuncu soruya “Öğrencinin hatasını hemen düzeltirseniz sizce derse karşı şevki kırılır mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 10’unun “Evet”, 20’sinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin büyük çoğunluğu öğrencilerin hatalarının hemen düzeltildiği zaman derse karşı şevklerinin kırılmayacağını düşünmektedirler.

Onuncu soruya “Hata yaptığında öğrencinizin hatasını hemen düzeltir misiniz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 23’ünün “Evet”, 7’sinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu, öğrencilerin hatalarını hemen düzelttiklerini ifade etmektedirler. Hata düzeltme strateji ve teknikleri bakımından ise öğrencilere gerekli cevap verme süresi tanındıktan sonra hata düzeltilmelidir.

On birinci soruya “Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 23’ünün “Evet”, 7’sinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenler genel itibari ile yapılan hatanın hemen düzeltilmesinin uygun olduğunu düşünmektedirler.

On ikinci soruya “Hatalı olduğunuzu bilerseniz bile okumaya devam eder misiniz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 13’ünün “Evet”, 17’sinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenler hatalı olduklarını bildikleri zaman okumaya devam etmek istememektedirler.

On üçüncü soruya “Öğrencilerin hatalarını anında gösterirseniz bir daha aynı hatayı yaparlar mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 20’sinin “Evet”, 10’unun ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sonuçtan öğrencilerin öğretmen hatayı gösterse bile hatayı yapmaya devam edebildikleri anlaşılmaktadır.

On dördüncü soruya “Öğrenciye hatalarını hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsanız sizce daha iyi olur mu?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 27’sinin “Evet”, 3’ünün ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilere ipucu vererek öğretmek öğrencinin derse karşı tutumunu ve öğrencilerin kendilerine olan özgüvenlerini geliştirmek açısından oldukça önemlidir.

On beşinci soruya “Öğrenciye ipucu vermek yerine hatalarını hemen düzeltirseniz sizce daha mı iyi olur?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 11’nin “Evet”, 19’unun ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenler, öğrencilere

hatalarını düzeltmeleri için belirli bir süre vermelidir. Öğretmen öğrenciye yeterli süre verdikten sonra öğrenci hatasını düzeltemiyorsa hata öğretmen tarafından düzeltilmelidir.

On altıncı soruya “Öğrencilerin hatalarını düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyor musunuz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 28’inin “Evet”, 2’sinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenler öğrencilerin hatalarını düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt verdiklerini düşünmektedirler.

On yedinci soruya “Öğrencilerin dersteeki tutumu derse karşı isteğinizi arttırır mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 29’unun “Evet”, 1’inin ise “Hayır” seçeneğini seçtiği gözlemlenmiştir. Bu sonuçtan öğrenmeye istekli öğrencilerin öğretmenlerini de derse karşı motive ettikleri anlaşılmaktadır.

On sekizinci soru “Sizin derste Jest, mimik ve hareketlerinizi vb. kullanmanız öğrencilerin derse karşı ilgisini arttırır mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 28’inin “Evet”, 2’sinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin dersteeki jest mimik ve hareketleri öğrencileri derse karşı motive etmektedir.

Tablo 55

Öğretmenlerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

Okuma						
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
19. Sizce Arapça bir cümle ya da metinde hata yapıldığında hangisinin yapılması yararlı olur?	f	7	19	4	0	30
	%	23,3	63,3	13,3	0	100,0
20. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin dersi anlaması zorlaşır?	f	5	2	5	18	30
	%	16,7	6,7	16,7	60,0	100,0
21. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı şevki kırılır?	f	13	5	3	9	30
	%	43,3	16,7	10,0	30,0	100,0
22. Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?	f	12	16	2	0	30
	%	40,0	53,3	6,7	0	100,0

On dokuzuncu soruya “Sizce Arapça bir cümle ya da metinde hata yapıldığında hangisinin yapılması yararlı olur?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 19’unun “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. İpuçları vererek düzeltmek öğrencilerin öz güvenini arttıracak olumlu etkenlerden biridir.

Yirminci soru “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin dersi anlaması zorlaşır?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 18’inin “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Hataları düzeltmemek hem öğrencilerin dersi anlamamasını sağlayacak hem de öğrencilerin yaptıkları hataları kalıcı hale getirecektir.

Yirmi birinci soruya “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı şevki kırılır?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 13’ünün “Anında düzelttiğinde”, 9’unun ise “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilere hatalarını düzeltmeleri için gerekli süre tanındıktan sonra hatanın öğretmen tarafından düzeltilmesi en doğru hata düzeltme yöntemidir.

Yirmi ikinci soruya “Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 16’sının “İpuçları vererek düzelttiğinde”, 12’sinin ise “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Hataları ipuçları vererek düzeltmek ve öğrenciye hatasını düzeltmesi için yeterli süre verdikten sonra hatayı anında düzeltmek hata düzeltme strateji ve teknikleri açısından oldukça önemlidir.

Tablo 56

Öğretmenlerin Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

Okuma						
		Anında düzeltiltiğinde	İpuçları vererek düzeltiltiğinde	Daha sonra düzeltiltiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
23. Sizce aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?	f	12	15	3	0	30
	%	40,0	50,0	10,0	0	100,0
24. Sizce hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt ne zaman verilmelidir?	f	14	12	4	0	30
	%	46,7	40,0	13,3	0	100,0
25. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı isteği artar?	f	5	24	1	0	30
	%	16,7	80,0	3,3	0	100,0
26. Sizin Jest, mimik ve hareketlerle vb. hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerini kullandığınızda öğrencilerin derse karşı ilgisi artar?	f	10	20	0	0	30
	%	33,3	66,7	0	0	100,0

Yirmi üçüncü soruya “Sizce aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 14’ünün “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenler hataların anında düzeltiltiğinde hatanın bir daha tekrarlanmayacağını düşünmektedirler.

Yirmi dördüncü soruya “Sizce hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt ne zaman verilmelidir?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 14’ünün “Anında düzeltildiğinde” 12’sinin ise “İpuçları vererek düzeltildiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Hatayı anında düzeltme ve ipuçları vererek düzeltme hata düzeltme stratejileri bakımından oldukça önemlidir.

Yirmi beşinci soruya “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı isteği artar?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 24’ünün “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. İpuçları vererek düzeltme öğrencilerin Arapça dersine karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayan önemli bir etkidir.

Yirmi altıncı soruya “Sizin Jest, mimik ve hareketlerle vb. hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerini kullandığınızda öğrencilerin derse karşı ilgisi artar?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin 20’sinin “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin bilemedikleri sorularda öğretmenlerin öğrencilere ipuçları vermesi öğrencilerin doğruyu bulmalarını sağlamak açısından oldukça önemlidir.

7.5. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Yorumlar

Tablo 57

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma		
		E	H	T
7. . Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?	Tevfik İleri AİHL	f 4	0	4
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Keçiören AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Mamak AİHL	f 4	0	4
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Etimesgut AİHL	f 2	0	2
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Beypazarı AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Çubuk AİHL	f 2	0	2
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Haymana AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f 4	0	4
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Gölbaşı AİHL	f 4	1	5
		% 80,0%	20,0%	100,0%
	Toplam	f 29	1	30
		% 96,7%	3,3%	100,0%

Yedinci soruya “Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinden Gölbaşı Anadolu İmam Hatip Lisesinden bir Arapça öğretmeni hariç, yirmi dokuz Arapça öğretmenin “Evet” seçeneğini seçtiği gözlemlenmiştir.

Tablo 58

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			Okuma		
			E	H	T
8. Hata olması o cümleyi ya da metni anlamanızı zorlaştırır mı?	Tevfik İleri AİHL	f	2	2	4
		%	50,0%	50,0%	100,0%
	Keçiören AİHL	f	1	2	3
		%	33,3%	66,7%	100,0%
	Mamak AİHL	f	3	1	4
		%	75,0%	25,0%	100,0%
	Etimesgut AİHL	f	1	1	2
		%	50,0%	50,0%	100,0%
	Beypazarı AİHL	f	1	2	3
		%	33,3%	66,7%	100,0%
	Çubuk AİHL	f	1	1	2
		%	50,0%	50,0%	100,0%
	Haymana AİHL	f	1	2	3
		%	33,3%	66,7%	100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f	3	1	4
		%	75,0%	25,0%	100,0%
	Gölbaşı AİHL	f	3	2	5
		%	60,0%	40,0%	100,0%
Toplam	f	16	14	30	
	%	53,3%	46,7%	100,0%	

Sekizinci soruya “Hata olması o cümleyi ya da metni anlamanızı zorlaştırır mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on altısının “Evet” ve on dördünün ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sorunun cevabından kesin bir sonuç çıkamamış ve neredeyse yarı yarıya bir sonuç elde edilmiştir. Dile hâkim olan bir öğretmenin hatayı görse bile metni anlayamaması istenilen ya da beklenen bir sonuç değildir.

Tablo 59

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma		
		E	H	T
9. Öğrencinin hatasını hemen düzeltirseniz sizce derse karşı şevki kırılır mı?	Tevfik İleri AİHL	f 2 50,0%	2 50,0%	4 100,0%
	Keçiören AİHL	f 1 33,3%	2 66,7%	3 100,0%
	Mamak AİHL	f 3 75,0%	1 25,0%	4 100,0%
	Etimesgut AİHL	f 0 0,0%	2 100,0%	2 100,0%
	Beypazarı AİHL	f 2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
	Çubuk AİHL	f 1 50,0%	1 50,0%	2 100,0%
	Haymana AİHL	f 1 33,3%	2 66,7%	3 100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f 2 50,0%	2 50,0%	4 100,0%
	Gölbaşı AİHL	f 4 80,0%	1 20,0%	5 100,0%
	Toplam	f 16 53,3%	14 46,7%	30 100,0%

Dokuzuncu soruya “Öğrencinin hatasını hemen düzeltirseniz sizce derse karşı şevki kırılır mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on altısının “Evet”, on dördünün ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bir önceki anket sorusunda olduğu gibi neredeyse yarı yarıya bir sonuç elde edilmiştir. Öğrencinin hatası düzeltilirken öğretmenin kullandığı üslup oldukça önemlidir. Öğretmen sert bir üslup kullanırsa öğrencinin derse karşı şevki kırılabilir.

Tablo 60

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		Okuma		
		E	H	T
10. Hata yaptığında öğrencinizin hatasını hemen düzeltir misiniz?	Tevfik İleri AİHL	f 3 75,0%	1 25,0%	4 100,0%
	Keçiören AİHL	f 2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
	Mamak AİHL	f 2 50,0%	2 50,0%	4 100,0%
	Etimesgut AİHL	f 2 100,0%	0 0,0%	2 100,0%
	Beypazarı AİHL	f 2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
	Çubuk AİHL	f 2 100,0%	0 0,0%	2 100,0%
	Haymana AİHL	f 2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f 3 75,0%	1 25,0%	4 100,0%
	Gölbaşı AİHL	f 5 100,0%	0 0,0%	5 100,0%
	Toplam	f 23 76,7%	7 23,3%	30 100,0%

Onuncu soruya “Hata yaptığında öğrencinizin hatasını hemen düzeltir misiniz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden yirmi üçünün “Evet” ve yedisinin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Mamak Anadolu İmam hatip Lisesi Arapça öğretmenlerinden ikisinin “Evet”, ikisinin de “Hayır” seçeneğini seçtiği görülmektedir. Hatanın, hata yapıldığı anda düzeltilmesi bir daha aynı hatanın tekrarlanmaması için oldukça önemli bir hata düzeltme strateji ve tekniğidir. Öğretmen, öğrencinin kendi hatasını keşfetmesine ve düzeltilmesine imkân tanınmalıdır; eğer öğrenci tarafından hata düzeltileniyorsa bizzat öğretmen tarafından hata düzeltilmelidir.

Tablo 61

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA		
		E	H	T
11. Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?	Tevfik İleri AİHL	f 2	2	4
		% 50,0%	50,0%	100,0%
	Keçiören AİHL	f 2	1	3
		% 66,7%	33,3%	100,0%
	Mamak AİHL	f 3	1	4
		% 75,0%	25,0%	100,0%
	Etimesgut AİHL	f 2	0	2
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Beypazarı AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Çubuk AİHL	f 1	1	2
		% 50,0%	50,0%	100,0%
	Haymana AİHL	f 2	1	3
		% 66,7%	33,3%	100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f 4	0	4
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Gölbaşı AİHL	f 4	1	5
		% 80,0%	20,0%	100,0%
Toplam		f 23	7	30
		% 76,7%	23,3%	100,0%

On birinci soruya “Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden yirmi üçünün “Evet”, yedisinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenlerinden ikisinin “Evet”; ikisinin ise “Hayır” seçeneğini seçtiği görülmektedir. Hata düzeltme strateji ve teknikleri açısından yapılan hatanın üzerinden uzun bir süre geçmeden düzeltilmesi oldukça önemlidir.

Tablo 62

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

OKUMA					
		E	H	T	
12. Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?	Tevfik İleri AİHL	f %	4 100,0%	0 ,0%	4 100,0%
	Keçiören AİHL	f %	0 ,0%	3 100,0%	3 100,0%
	Mamak AİHL	f %	2 50,0%	2 50,0%	4 100,0%
	Etimesgut AİHL	f %	0 ,0%	2 100,0%	2 100,0%
	Beypazarı AİHL	f %	2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
	Çubuk AİHL	f %	1 50,0%	1 50,0%	2 100,0%
	Haymana AİHL	f %	1 33,3%	2 66,7%	3 100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f %	2 50,0%	2 50,0%	4 100,0%
	Gölbaşı AİHL	f %	1 20,0%	4 80,0%	5 100,0%
	Toplam	f %	13 43,3%	17 56,7%	30 100,0%

On ikinci soruya “Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on üçünün “Evet”, on yedisinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Keçiören Anadolu İmam Hatip Lisesinin üç Arapça öğretmenin de “Hayır” seçeneğini seçtikleri görülmektedir. Bir Arapça öğretmenin hatalı olduğunu bilse bile derse devam etmemesi öğrenci zihninde öğretmenin Arapça bilgisine dair bir şüphe yaratıp, öğrencinin dersten uzaklaşmasına sebep olabilir. Herkes yabancı bir dil konuşurken hata yapabilir. Önemli olan hatanın fark edilmesi ve düzeltilmesidir.

Tablo 63

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA		
		E	H	T
13. Öğrencilerin hatalarını anında gösterirseniz bir daha aynı hatayı yaparlarmı?	Tevfik İleri AİHL	f % 2 50,0%	2 50,0%	4 100,0%
	Keçiören AİHL	f % 2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
	Mamak AİHL	f % 2 50,0%	2 50,0%	4 100,0%
	Etimesgut AİHL	f % 2 100,0%	0 ,0%	2 100,0%
	Beypazarı AİHL	f % 2 66,7%	1 33,3%	3 100,0%
	Çubuk AİHL	f % 1 50,0%	1 50,0%	2 100,0%
	Haymana AİHL	f % 1 33,3%	2 66,7%	3 100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f % 3 75,0%	1 25,0%	4 100,0%
	Gölbaşı AİHL	f % 5 100,0%	0 ,0%	5 100,0%
	Toplam	f % 20 66,7%	10 33,3%	30 100,0%

On üçüncü soruya “Öğrencilerin hatalarını anında gösterirseniz bir daha aynı hatayı yaparlar mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden yirmisinin “Evet”, onunun ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Mamak ve Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenlerinden ikisinin “Evet”; ikisinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri görülmektedir. Genellikle öğrenciler hataları düzeltildiğinde aynı hatayı yapabilmektedirler; fakat bir süre geçtikten sonra hata tekrarlanmayacaktır.

Tablo 64

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA			
			E	H	T
14. Öğrenciye hatalarını hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsanız sizce daha iyi olur mu?	Tevfik İleri AİHL	f	3	1	4
		%	75,0%	25,0%	100,0%
	Keçiören AİHL	f	3	0	3
		%	100,0%	,0%	100,0%
	Mamak AİHL	f	4	0	4
		%	100,0%	,0%	100,0%
	Etimesgut AİHL	f	2	0	2
		%	100,0%	,0%	100,0%
	Beypazarı AİHL	f	3	0	3
		%	100,0%	,0%	100,0%
	Çubuk AİHL	f	1	1	2
		%	50,0%	50,0%	100,0%
	Haymana AİHL	f	2	1	3
		%	66,7%	33,3%	100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f	4	0	4
		%	100,0%	,0%	100,0%
	Gölbaşı AİHL	f	5	0	5
		%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam		f	27	3	30
		%	90,0%	10,0%	100,0%

On dördüncü soruya “Öğrenciye hatalarını hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsanız sizce daha iyi olur mu?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden yirmi yedisinin “Evet”, üçünün ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Çubuk Anadolu İmam Hatip Lisesi öğretmenlerinden birinin “Evet” diğerinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri görülmektedir. Öğrencilere İpuçları verilerek hatalarını kendilerinin keşfetmelerine fırsat tanınmalıdır.

Tablo 65

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

OKUMA				
		E	H	T
15. Öğrenciye ipucu vermek yerine hatalarını hemen düzeltirseniz sizce daha mı iyi olur?	Tevfik İleri AİHL	f %	0 100,0%	4 100,0%
	Keçiören AİHL	f %	2 66,7%	1 33,3%
	Mamak AİHL	f %	2 50,0%	2 50,0%
	Etimesgut AİHL	f %	0 0%	2 100,0%
	Beypazarı AİHL	f %	2 66,7%	1 33,3%
	Çubuk AİHL	f %	1 50,0%	1 50,0%
	Haymana AİHL	f %	1 33,3%	2 66,7%
	Ş.Koçhisar AİHL	f %	1 25,0%	3 75,0%
	Gölbaşı AİHL	f %	2 40,0%	3 60,0%
	Toplam	f %	11 36,7%	19 63,3%
				30 100,0%

On beşinci soruya “Öğrenciye ipucu vermek yerine hatalarını hemen düzeltirseniz sizce daha mı iyi olur?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on birinin “Evet”, on dokuzunun ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Tabloya bakınca Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenleri hariç diğer okullarda bir görüş ayrılığı olduğu görülmektedir. Ankete katılan Arapça öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu aynı fikri taşımaları da öğrencilere hatalarını keşfetmeleri için ipuçları verilmelidir.

Tablo 66

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

OKUMA				
		E	H	T
16. Öğrencilerin hatalarını düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyor musunuz?	Tevfik İleri AİHL	f %	4 100,0%	0 0%
	Keçiören AİHL	f %	3 100,0%	0 0%
	Mamak AİHL	f %	3 75,0%	1 25,0%
	Etimesgut AİHL	f %	2 100,0%	0 0%
	Beypazarı AİHL	f %	3 100,0%	0 0%
	Çubuk AİHL	f %	1 50,0%	1 50,0%
	Haymana AİHL	f %	3 100,0%	0 0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f %	4 100,0%	0 0%
	Gölbaşı AİHL	f %	5 100,0%	0 0%
	Toplam	f %	28 93,3%	2 6,7%
				30 100,0%

On altıncı soruya “Öğrencilerin hatalarını düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyor musunuz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden yirmi sekizinin “Evet”, ikisinin ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Mamak ve Çubuk Anadolu İmam Hatip Liselerinden iki Arapça öğretmenin “Hayır” seçeneğini seçtikleri görülmektedir. Öğretmenlerin öğrencilere doğru ve tam bir geri dönüt vermesi oldukça önemlidir.

Tablo 67

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA		
		E	H	T
17. Öğrencilerin dersteki tutumu derse karşı isteğinizi arttırır mı?	Tevfik İleri AİHL	f 4	0	4
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Keçiören AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Mamak AİHL	f 3	1	4
		% 75,0%	25,0%	100,0%
	Etimesgut AİHL	f 2	0	2
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Beypazarı AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Çubuk AİHL	f 2	0	2
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Haymana AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f 4	0	4
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Gölbaşı AİHL	f 5	0	5
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Toplam	f 29	1	30
		% 96,7%	3,3%	100,0%

On yedinci soruya “Öğrencilerin dersteki tutumu derse karşı isteğinizi arttırır mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden Mamak Anadolu İmam Hatip Lisesi öğretmenlerinden biri hariç, yirmi dokuzunun “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrenciler için öğretmenin dersteki tutumu ne kadar önemliyse; bir öğretmen için de öğrencilerin dersteki tutumu oldukça önemlidir.

Tablo 68

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA		
		E	H	T
18. Sizin derste Jest, mimik ve hareketlerinizi vb. kullanmanız öğrencilerin derse karşı ilgisini artırır mı?	Tevfik İleri AİHL	f 4	0	4
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Keçiören AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Mamak AİHL	f 3	1	4
		% 75,0%	25,0%	100,0%
	Etimesgut AİHL	f 2	0	2
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Beypazarı AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Çubuk AİHL	f 2	0	2
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Haymana AİHL	f 3	0	3
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f 3	1	4
		% 75,0%	25,0%	100,0%
	Gölbaşı AİHL	f 5	0	5
		% 100,0%	,0%	100,0%
	Toplam	f 28	2	30
		% 93,3%	6,7%	100,0%

On sekizinci soruya “Sizin derste Jest, mimik ve hareketlerinizi vb. kullanmanız öğrencilerin derse karşı ilgisini artırır mı?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden Mamak ve Ş. Koçhisar Anadolu İmam Hatip Lisesi iki Arapça öğretmeni hariç, yirmi sekizinin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin derste jest, mimik ve hareketlerini doğru kullanması öğrenciler açısından oldukça önemlidir.

Tablo 69

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
19. Sizce Arapça bir cümle ya da metinde hata yapıldığında hangisinin yapılması yararlı olur?	Tevfik İleri AİHL	f 0 % ,0%	4 100,0	0 ,0%	0 0%	4 100,0
	Keçiören AİHL	f 1 % 33,3%	1 33,3%	1 33,3%	0 0%	3 100,0
	Mamak AİHL	f 1 % 25,0%	3 75,0%	0 ,0%	0 0%	4 100,0
	Etimesgut AİHL	f 0 % ,0%	2 100,0	0 ,0%	0 0%	2 100,0
	Beypazarı AİHL	f 1 % 33,3%	1 33,3%	1 33,3%	0 02%	3 100,0
	Çubuk AİHL	f 2 % 100,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 0%	2 100,0
	Haymana AİHL	f 0 % ,0%	3 100,0%	0 ,0%	0 0%	3 100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 1 % 25,0%	1 25,0%	2 50,0%	0 0%	4 100,0
	Gölbaşı AİHL	f 1 % 20,0%	4 80,0%	0 ,0%	0 0%	5 100,0
	Toplam	f 7 % 23,3%	19 63,3%	4 13,3%	0 0%	30 100,0

On dokuzuncu soruya “Sizce Arapça bir cümle ya da metinde hata yapıldığında hangisinin yapılması yararlı olur?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on dokuzunun “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Tefvik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenlerinden dördünün de görüş birliği içinde oldukları ve bu seçeneği seçtikleri görülmektedir.

Tablo 70

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
20. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin dersi anlaması zorlaşır?	Tevfik İleri AİHL	f 0 % ,0%	0 % ,0%	1 25,0%	3 75,0%	4 100,0
	Keçiören AİHL	f 1 % 33,3%	0 % ,0%	0 % ,0%	2 66,7%	3 100,0
	Mamak AİHL	f 0 % ,0%	2 50,0%	0 % ,0%	2 50,0%	4 100,0
	Etimesgut AİHL	f 1 % 50,0%	0 % ,0%	0 % ,0%	1 50,0%	2 100,0
	Beypazarı AİHL	f 0 % ,0%	0 % ,0%	0 % ,0%	3 100,0%	3 100,0
	Çubuk AİHL	f 1 % 50,0%	0 % ,0%	0 % ,0%	1 50,0%	2 100,0
	Haymana AİHL	f 1 % 33,3%	0 % ,0%	1 33,3%	1 33,3%	3 100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 0 % ,0%	0 % ,0%	2 50,0%	2 50,0%	4 100,0
	Gölbaşı AİHL	f 1 % 20,0%	0 % ,0%	1 20,0%	3 60,0%	5 100,0
	Toplam	f 5 % 16,7%	2 6,7%	5 16,7%	18 60,0%	30 100,0

Yirminci soruya “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin dersi anlaması zorlaşır?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on sekizinin “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu soruya yönelik anket yapılan okullardaki Arapça öğretmenlerinden Beypazarı Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenleri hariç, ortak bir görüşün olmadığı da görülmektedir. Hatayı düzeltmemenin hatayı kalıcı hale getireceği doğrudur.

Tablo 71

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzeltilğinde	İpuçları vererek düzeltilğinde	Daha sonra düzeltilğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
21. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı şevki kırılır?	Tevfik İleri AİHL	f 1	1	0	2	4
		% 25,0%	25,0%	,0%	50,0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 2	0	0	1	3
		% 66,7%	,0%	,0%	33,3%	100,0
	Mamak AİHL	f 1	2	0	1	4
		% 25,0%	50,0%	,0%	25,0%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 2	0	0	0	2
		% 100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 1	0	1	1	3
		% 33,3%	,0%	33,3%	33,3%	100,0
	Çubuk AİHL	f 1	0	0	1	2
		% 50,0%	,0%	,0%	50,0%	100,0
	Haymana AİHL	f 1	1	1	0	3
		% 33,3%	33,3%	33,3%	,0%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 3	0	0	1	4
		% 75,0%	,0%	,0%	25,0%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 1	1	1	2	5
		% 20,0%	20,0%	20,0%	40,0%	100,0
Toplam	f 13	5	3	9	30	
	% 43,3%	16,7%	10,0%	30,0%	100,0	

Yirmi birinci soruya “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı şevki kırılır?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on üçünün “Anında düzelttiğinde” ve dokuzunun ise “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sorunun cevabından da anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinden Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi öğretmenleri hariç ortak bir görüşün olmadığı görülmektedir. Hatayı düzeltmemek ve öğrenciye hatasını düzeltme fırsatı vermeden hatayı düzeltmek doğru bir hata düzeltme strateji ve tekniği değildir.

Tablo 72

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
22 Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?	Tevfik İleri AİHL	f 2	2	0	0	4
		% 50,0%	50,0%	,0%	0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 2	0	1	0	3
		% 66,7%	,0%	33,3%	0%	100,0
	Mamak AİHL	f 0	4	0	0	4
		% ,0%	100,0%	,0%	0%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 0	2	0	0	2
		% ,0%	100,0%	,0%	0%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 1	2	0	0	3
		% 33,3%	66,7%	,0%	0%	100,0
	Çubuk AİHL	f 2	0	0	0	2
		% 100,0%	,0%	,0%	%	100,0
	Haymana AİHL	f 1	2	0	0	3
		% 33,3%	66,7%	,0%	0%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 2	1	1	0	4
		% 50,0%	25,0%	25,0%	0%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 2	3	0	0	5
		% 40,0%	60,0%	,0%	0%	100,0
	Toplam	f 12	16	2	0	30
		% 40,0%	53,3%	6,7%	0%	100,0

Yirmi ikinci soruya “Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on altısının “İpuçları vererek düzelttiğinde”, on ikisinin ise “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sorunun cevabından da anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinden Mamak ve Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenleri hariç, bir görüş birliğinin olmadığı görülmektedir. Hata yapılırken hata üzerinde uzun süre durulmamalıdır. Öğretmen öğrenciye hatasını düzelterek ipuçları vermelidir. Hata öğrenci tarafından düzeltilemiyorsa bizzat öğretmen tarafından düzeltilmeli ve hata düzeltilir düzeltilmez derse kalınan yerden devam edilmelidir.

Tablo 73

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
23. Sizce aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?	Tevfik İleri AİHL	f 3	1	0	0	4
		% 75,0%	25,0%	,0%	0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 1	1	1	0	3
		% 33,3%	33,3%	33,3%	0%	100,0
	Mamak AİHL	f 1	3	0	0	4
		% 25,0%	75,0%	,0%	0%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 0	2	0	0	2
		% ,0%	100,0%	,0%	0%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 2	1	0	0	3
		% 66,7%	33,3%	,0%	0%	100,0
	Çubuk AİHL	f 0	1	1	0	2
		% ,0%	50,0%	50,0%	0%	100,0
	Haymana AİHL	f 2	1	0	0	3
		% 66,7%	33,3%	,0%	0%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 1	3	0	0	4
		% 25,0%	75,0%	,0%	0%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 2	2	1	0	5
		% 40,0%	40,0%	20,0%	0%	100,0
	Toplam	f 12	15	3	0	30
		% 40,0%	50,0%	10,0%	0%	100,0

Yirmi üçüncü soruya “Sizce aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on beşinin “İpuçları vererek düzelttiğinde”, on ikisinin ise “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sorunun cevabından da anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinden Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenleri hariç, ortak bir görüşün olmadığı görülmektedir. Her iki yöntem de hata düzeltme strateji ve teknikleri açısından oldukça önemlidir. Fakat bu iki yöntemden ipuçları vererek öğrenciye kendi hatasını bulmasında yardımcı olmak daha öncelikli olmalıdır.

Tablo 74

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzeltiltiğinde	İpuçları vererek düzeltiltiğinde	Daha sonra düzeltiltiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
24. Sizce hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt ne zaman verilmelidir?	Tevfik İleri AİHL	f 4	0	0	0	4
		% 100,0%	,0%	,0%	0%	100,0%
	Keçiören AİHL	f 2	0	1	0	3
		% 66,7%	,0%	33,3%	0%	100,0%
	Mamak AİHL	f 1	3	0	0	4
		% 25,0%	75,0%	,0%	0%	100,0%
	Etimesgut AİHL	f 0	2	0	0	2
		% ,0%	100,0%	,0%	0%	100,0%
	Beypazarı AİHL	f 1	2	0	0	3
		% 33,3%	66,7%	,0%	0%	100,0%
	Çubuk AİHL	f 1	1	0	0	2
		% 50,0%	50,0%	,0%	0%	100,0%
	Haymana AİHL	f 2	1	0	0	3
		% 66,7%	33,3%	,0%	0%	100,0%
	Ş.Koçhisar AİHL	f 2	1	1	0	4
		% 50,0%	25,0%	25,0%	0%	100,0%
	Gölbaşı AİHL	f 1	2	2	0	5
		% 20,0%	40,0%	40,0%	0%	100,0%
Toplam	f 14	12	4	0	30	
	% 46,7%	40,0%	13,3%	0%	100,0%	

Yirmi dördüncü soruya “Sizce hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt ne zaman verilmelidir?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden on dördünün “Anında düzelttiğinde”, on ikisinin ise “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmektedir. Bu sorunun cevabından da anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinden Tevfik İleri ve Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenleri hariç ortak bir görüşün olmadığı görülmektedir. Tevfik İleri Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenleri “Anında düzelttiğinde”, Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenleri ise “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçmişlerdir. Doğru ve tam bir geri dönüt öğrenciye ipuçları verildikten sonra verilmelidir.

Tablo 75

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
25. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı isteği artar?	Tevfik İleri AİHL	f 1	3	0	0	4
		% 25,0%	75,0%	,0%	0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 0	3	0	0	3
		% ,0%	100,0%	,0%	0%	100,0
	Mamak AİHL	f 1	3	0	0	4
		% 25,0%	75,0%	,0%	0%	100,0
	Etmesgut AİHL	f 0	2	0	0	2
		% ,0%	100,0%	,0%	0%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 0	2	1	0	3
		% ,0%	66,7%	33,3%	0%	100,0
	Çubuk AİHL	f 0	2	0	0	2
		% ,0%	100,0%	,0%	0%	100,0
	Haymana AİHL	f 1	2	0	0	3
		% 33,3%	66,7%	,0%	0%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 1	3	0	0	4
		% 25,0%	75,0%	,0%	0%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 1	4	0	0	5
		% 20,0%	80,0%	,0%	0%	100,0
	Toplam	f 5	24	1	0	30
		% 16,7%	80,0%	3,3%	0%	100,0

Yirmi beşinci soruya “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı isteği artar?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden yirmi dördünün “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Tabloya göre Keçiören ve Etimesgut Anadolu İmam Hatip Lisesi Arapça öğretmenleri hariç, diğer okullardaki Arapça öğretmenleri bir görüş birliği sağlayamamıştır. Anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin de genel olarak seçtiği gibi ipuçları vermek öğrencilerin doğruyu bulmalarına yardımcı olacaktır.

Tablo 76

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Çalıştıkları Okullara Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
26. Sizin Jest, mimik ve hareketlerle vb. hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerini kullandığınızda öğrencilerin derse karşı ilgisi artar?	Tevfik İleri AİHL	f 2	2	0	0	4
		% 50,0%	50,0%	0%	0%	100,0
	Keçiören AİHL	f 1	2	0	0	3
		% 33,3%	66,7%	0%	0%	100,0
	Mamak AİHL	f 1	3	0	0	4
		% 25,0%	75,0%	0%	0%	100,0
	Etimesgut AİHL	f 0	2	0	0	2
		% ,0%	100,0%	0%	0%	100,0
	Beypazarı AİHL	f 1	2	0	0	3
		% 33,3%	66,7%	0%	0%	100,0
	Çubuk AİHL	f 2	0	0	0	2
		% 100,0%	,0%	0%	0%	100,0
	Haymana AİHL	f 1	2	0	0	3
		% 33,3%	66,7%	0%	0%	100,0
	Ş.Koçhisar AİHL	f 0	4	0	0	4
		% ,0%	100,0%	0%	0%	100,0
	Gölbaşı AİHL	f 2	3	0	0	5
		% 40,0%	60,0%	0%	0%	100,0
	Toplam	f 10	20	0	0	30
		% 33,3%	66,7%	0%	0%	100,0

Yirmi altıncı soruya “Sizin Jest, mimik ve hareketlerle vb. hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerini kullandığınızda öğrencilerin derse karşı ilgisi artar?” verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki otuz Arapça öğretmeninden yirmisinin “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sorunun cevabından da anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinden Etimesgut ve Ş. Koçhisar Anadolu İmam Hatip Lisesi öğretmenleri hariç, ortak bir görüşlerinin olmadığı görülmektedir.

Tüm okullar bazında genel bir değerlendirme yapılacak olursa, tablolardan ilçelerde çalışan Arapça öğretmenlerinin hata farkındalığının il merkezinde bulunan seçkin Anadolu İmam Hatip Liselerinde çalışan Arapça öğretmenleri ile neredeyse aynı durumda olduğu hatta ilçelerde çalışan Arapça öğretmenlerinin hata farkındalığının tablolara göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bulundukları sosyal çevrenin akademik başarıları üzerinde etkisi olduğu göz ardı edilmeyecek bir gerçektir. Arapça öğretmenlerinin tutumu da öğrenci başarısına orantılı olarak değişebilmektedir; fakat derse istekle giren ve Arapça bilgisi iyi bir Arapça öğretmeni öğrenciyi olumlu yönde etkileyecektir.

7.6. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Yorumlar

Tablo 77

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

7. Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		11	0	11
	%		100,0%	,0%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		6	0	6
	%		100,0%	,0%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		11	1	12
	%		91,7%	8,3%	100,0%
Diğer	f		1	0	1
	%		100,0%	,0%	100,0%
Toplam	f		29	1	30
	%		96,7%	3,3%	100,0%

Tablo 78

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

8. Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		5	6	11
	%		45,5%	54,5%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		4	2	6
	%		66,7%	33,3%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		4	8	12
	%		33,3%	66,7%	100,0%
Diğer	f		0	1	1
	%		,0%	100,0%	100,0%
Toplam	f		13	17	30
	%		43,3%	56,7%	100,0%

Tablo 79

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

9. Öğrencinin hatasını hemen düzeltirseniz sizce derse karşı şevki kırılır mı?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		5	6	11
	%		45,5%	54,5%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		3	3	6
	%		50,0%	50,0%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		1	11	12
	%		8,3%	91,7%	100,0%
Diğer	f		1	0	1
	%		100,0%	,0%	100,0%
Toplam	f		10	20	30
	%		33,3%	66,7%	100,0%

Tablo 80

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

10. Hata yaptığında öğrencinizin hatasını hemen düzeltir misiniz?		Okuma		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim Fakültesi	f	10	1	11
	%	90,9%	9,1%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f	3	3	6
	%	50,0%	50,0%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f	10	2	12
	%	83,3%	16,7%	100,0%
Diğer	f	0	1	1
	%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam	f	23	7	30
	%	76,7%	23,3%	100,0%

Tablo 81

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

11. Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?		Okuma		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim Fakültesi	f	8	3	11
	%	72,7%	27,3%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f	5	1	6
	%	83,3%	16,7%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f	10	2	12
	%	83,3%	16,7%	100,0%
Diğer	f	0	1	1
	%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam	f	23	7	30
	%	76,7%	23,3%	100,0%

Tablo 82

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

12. Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?		Okuma		
		Evet	Hayır	Toplam
Eğitim Fakültesi	f	7	4	11
	%	63,6%	36,4%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f	3	3	6
	%	50,0%	50,0%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f	3	9	12
	%	25,0%	75,0%	100,0%
Diğer	f	0	1	1
	%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam	f	13	17	30
	%	43,3%	56,7%	100,0%

Tablo 83

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

13. Öğrencilerin hatalarını anında gösterirseniz bir daha aynı hatayı yaparlar mı?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		6	5	11
	%		54,5%	45,5%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		5	1	6
	%		83,3%	16,7%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		8	4	12
	%		66,7%	33,3%	100,0%
Diğer	f		1	0	1
	%		100,0%	,0%	100,0%
Toplam	f		20	10	30
	%		66,7%	33,3%	100,0%

Tablo 84

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

14. Öğrenciye hatalarını hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsanız sizce daha iyi olur mu?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		9	2	11
	%		81,8%	18,2%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		5	1	6
	%		83,3%	16,7%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		12	0	12
	%		100,0%	,0%	100,0%
Diğer	f		1	0	1
	%		100,0%	,0%	100,0%
Toplam	f		27	3	30
	%		90,0%	10,0%	100,0%

Tablo 85

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

15. Öğrenciye ipucu vermek yerine hatalarını hemen düzeltirseniz sizce daha mı iyi olur?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		3	8	11
	%		27,3%	72,7%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		4	2	6
	%		66,7%	33,3%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		4	8	12
	%		33,3%	66,7%	100,0%
Diğer	f		0	1	1
	%		,0%	100,0%	100,0%
Toplam	f		11	19	30
	%		36,7%	63,3%	100,0%

Tablo 86

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

16. Öğrencilerin hatalarını düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyor musunuz?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		10	1	11
	%		90,9%	9,1%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		5	1	6
	%		83,3%	16,7%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		12	0	12
	%		100,0%	,0%	100,0%
Diğer	f		1	0	1
	%		100,0%	,0%	100,0%
Toplam	f		28	2	30
	%		93,3%	6,7%	100,0%

Tablo 87

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

17. Öğrencilerin derste tutumu derse karşı isteğinizi arttırır mı?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		11	0	11
	%		100,0%	,0%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		5	1	6
	%		83,3%	16,7%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		12	0	12
	%		100,0%	,0%	100,0%
Diğer	f		1	0	1
	%		100,0%	,0%	100,0%
Toplam	f		29	1	30
	%		96,7%	3,3%	100,0%

Tablo 88

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

18. Sizin derste Jest, mimik ve hareketlerinizi vb. kullanmanız öğrencilerin derse karşı ilgisini arttırır mı?			Okuma		Toplam
			Evet	Hayır	
Eğitim Fakültesi	f		11	0	11
	%		100,0%	,0%	100,0%
Fen Edebiyat Fakültesi	f		5	1	6
	%		83,3%	16,7%	100,0%
İlahiyat Fakültesi	f		11	1	12
	%		91,7%	8,3%	100,0%
Diğer	f		1	0	1
	%		100,0%	,0%	100,0%
Toplam	f		28	2	30
	%		93,3%	6,7%	100,0%

Tablo 89

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

OKUMA						
			Anında düzeltiltiğinde	İpuçları vererek düzeltiltiğinde	Daha sonra düzeltiltiğinde	Düzeltilmediğinde
19. Sizce Arapça bir cümle ya da metinde hata yapıldığında hangisinin yapılması yararlı olur?	Eğitim Fakültesi	f	2	8	1	0
		%	18,2%	72,7%	9,1%	0%
	Fen Edebiyat Fakültesi	f	3	2	1	0
		%	50,0%	33,3%	16,7%	0%
	İlahiyat Fakültesi	f	2	9	1	0
		%	16,7%	75,0%	8,3%	0%
	Diğer	f	0	0	1	0
		%	,0%	,0%	100,0%	0%
	Toplam	f	7	19	4	0
		%	23,3%	63,3%	13,3%	0%

Tablo 90

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

OKUMA						
			Anında düzeltiltiğinde	İpuçları vererek düzeltiltiğinde	Daha sonra düzeltiltiğinde	Düzeltilmediğinde
20. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin dersi anlaması zorlaşır?	Eğitim Fakültesi	f	2	0	1	8
		%	18,2%	,0%	9,1%	72,7%
	Fen Edebiyat Fakültesi	f	0	0	1	5
		%	,0%	,0%	16,7%	83,3%
	İlahiyat Fakültesi	f	2	2	3	5
		%	16,7%	16,7%	25,0%	41,7%
	Diğer	f	1	0	0	0
		%	100,0%	,0%	,0%	,0%
	Toplam	f	5	2	5	18
		%	16,7%	6,7%	16,7%	60,0%

Tablo 91

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA					
			Anında düzeltiltiğinde	İpuçları vererek düzeltiltiğinde	Daha sonra düzeltiltiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
21. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı şevki kırılır?	Eğitim Fakültesi	f	5	2	0	4	11
		%	45,5%	18,2%	,0%	36,4%	100,0%
	Fen Edebiyat Fakültesi	f	2	0	2	2	6
		%	33,3%	,0%	33,3%	33,3%	100,0%
	İlahiyat Fakültesi	f	5	3	1	3	12
		%	41,7%	25,0%	8,3%	25,0%	100,0%
	Diğer	f	1	0	0	0	1
		%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Toplam	f	13	5	3	9	30
		%	43,3%	16,7%	10,0%	30,0%	100,0%

Tablo 92

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA					
			Anında düzeltiltiğinde	İpuçları vererek düzeltiltiğinde	Daha sonra düzeltiltiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
22. Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?	Eğitim Fakültesi	f	5	6	0	0	11
		%	45,5%	54,5%	,0%	0%	100,0%
	Fen Edebiyat Fakültesi	f	3	2	1	0	6
		%	50,0%	33,3%	16,7%	0%	100,0%
	İlahiyat Fakültesi	f	4	8	0	0	12
		%	33,3%	66,7%	,0%	0%	100,0%
	Diğer	f	0	0	1	0	1
		%	,0%	,0%	100,0%	0%	100,0%
Toplam		f	12	16	2	0	30
		%	40,0%	53,3%	6,7%	0%	100,0%

Tablo 93

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			OKUMA				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
23. Sizce aynı hata hangisi yapıldığın da bir daha tekrarlanmaz?	Eğitim Fakültesi	f	5	4	2	0	11
		%	45,5%	36,4%	18,2%	0%	100,0%
	Fen Edebiyat Fakültesi	f	3	3	0	0	6
		%	50,0%	50,0%	,0%	0%	100,0%
	İlahiyat Fakültesi	f	4	8	0	0	12
		%	33,3%	66,7%	,0%	0%	100,0%
	Diğer	f	0	0	1	0	1
		%	,0%	,0%	100,0%	0%	100,0%
	Toplam	f	12	15	3	0	30
		%	40,0%	50,0%	10,0%	0%	100,0%

Tablo 94

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

			OKUMA				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde	Toplam
24. Sizce hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt ne zaman verilmelidir?	Eğitim Fakültesi	f	5	4	2	0	11
		%	45,5%	36,4%	18,2%	0%	100,0%
	Fen Edebiyat Fakültesi	f	4	1	1	0	6
		%	66,7%	16,7%	16,7%	0%	100,0%
	İlahiyat Fakültesi	f	5	7	0	0	12
		%	41,7%	58,3%	,0%	0%	100,0%
	Diğer	f	0	0	1	0	1
		%	,0%	,0%	100,0%	0%	100,0%
	Toplam	f	14	12	4	0	30
		%	46,7%	40,0%	13,3%	0%	100,0%

Tablo 95

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde
25. Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı isteği artar?	Eğitim Fakültesi	f	1	9	1	0
		%	9,1%	81,8%	9,1%	0%
	Fen Edebiyat Fakültesi	f	2	4	0	0
		%	33,3%	66,7%	,0%	0%
	İlahiyat Fakültesi	f	2	10	0	0
		%	16,7%	83,3%	,0%	0%
	Diğer	f	0	1	0	0
		%	,0%	100,0%	,0%	0%
Toplam		f	5	24	1	0
		%	16,7%	80,0%	3,3%	0%

Tablo 96

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakültelere Göre Aşağıdaki Sorulara Verdikleri Cevapların Yüzdelik Dilimleri

		OKUMA				
			Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde
26. Sizin Jest, mimik ve hareketlerle vb. hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerini kullandığınızda öğrencilerin derse karşı ilgisi artar?	Eğitim Fakültesi	f	4	7	0	0
		%	36,4%	63,6%	0%	0%
	Fen Edebiyat Fakültesi	f	3	3	0	0
		%	50,0%	50,0%	0%	0%
	İlahiyat Fakültesi	f	3	9	0	0
		%	25,0%	75,0%	0%	0%
	Diğer	f	0	1	0	0
		%	,0%	100,0%	0%	0%
Toplam		f	10	20	0	0
		%	33,3%	66,7%	0%	0%

Öğretmen anketini genel olarak değerlendirecek olursak ankete katılan Arapça öğretmenlerinin on beşinin erkek, on beşinin ise bayan olduğu; ayrıca Eğitim ve İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin sayısının diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere göre fazla olduğu gözlemlenmektedir. Tablo istatistiklerinden Arapça öğretmenlerimizin yarısının hizmet içi eğitimlere katıldıkları ve Arapça yayınları çok sık olmasa da takip ettikleri anlaşılmaktadır. Sonuçlara göre Eğitim ve Fen Edebiyat Fakültesi mezunu öğretmenlerin hata farkındalığının da diğer fakültelerden mezun olan Arapça öğretmenlerine göre yüksek olduğu anlaşılmaktadır. “Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?” sorusuna verilen yanıtta Arapça öğretmenlerinin genel itibarı ile “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. “Hata olması o cümleyi ya da metni

anlamanızı zorlaştırır mı?” sorusuna verilen yanıtta genel itibari ile Arapça öğretmenlerinin “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sonuçtan hataların öğretmenlerin metni genel itibari ile anlamalarını etkilemediği sonucu çıkarılmaktadır. Tablo istatistiklerine göre ankete katılan tüm Arapça öğretmenlerinin, öğrencilerin hatalarını düzelttikleri anlaşılmaktadır. “Öğrencinin hatasını hemen düzeltirseniz sizce derse karşı şevki kırılır mı?” sorusuna verilen yanıtta Eğitim Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin evet ve hayır seçeneği arasında çok büyük bir fark bulunmamakla beraber “Hayır” seçeneğini seçtikleri, İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise büyük bir çoğunluğunun “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin hatalarını düzeltirken öğretmenlerin öğrencilere karşı kullandığı üslup oldukça önemlidir. “Hata yaptığında öğrencinizin hatasını hemen düzeltir misiniz?” sorusuna verilen yanıtta Eğitim Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin hata düzeltme hususunda daha istikrarlı oldukları anlaşılmaktadır. “Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi” sorusuna verilen yanıtta genel olarak Arapça öğretmenlerinden yirmi üçünün “Evet”, on yedisinin ise “Hayır” seçeneğini seçtiği gözlemlenmiştir. Bu Arapça öğretmenlerinden Eğitim Fakültesi mezunu sekiz Arapça öğretmenin “Evet”, üçünün ise “Hayır” seçeneğini; on iki İlahiyat Fakültesi Arapça öğretmenin onunun “Evet”, ikisinin ise “Hayır” seçeneğini seçtiği gözlemlenmiştir. “Hatalı olduğunuzu bilerseniz bile okumaya devam eder misiniz?” sorusuna verilen yanıtta ankete katılan İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinden üçünün “Evet”, dokuzunun ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Bu sonuçtaki etken, İlahiyat Fakültelerinde yürütülen Arapça eğitim programının Dilbilgisi Çeviri yöntemiyle yürütülmesinden; Eğitim Fakültelerinde ise daha çok İletişimsel Yaklaşım ağırlıklı olmasından kaynaklandığı sonucu çıkarılabilmektedir. “Öğrencilerin hatalarını anında gösterirseniz bir daha aynı hatayı yaparlar mı?” sorusuna verilen yanıtta Eğitim Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinden altısının “Evet”, beşinin “Hayır” seçeneğini; Fen Edebiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinden beşinin “Evet”, birinin “Hayır” seçeneğini; İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinden sekizinin “Evet”, dördünün ise “Hayır” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrenciler düzeltilen okuma hatalarını hatalı şekilde tekrarlasalar da bir süre sonra bu hatayı yapmamaları beklenmektedir. “Öğrenciye hatalarını hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsanız sizce daha iyi olur mu?” genel itibari ile ankete katılan bütün Arapça öğretmenlerinin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmektedir. “Öğrenciye ipucu vermek yerine hatalarını hemen düzeltirseniz sizce daha mı iyi olur?” sorusuna verilen yanıtta ankete katılan Eğitim ve İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin genel itibari ile “Hayır” seçeneğini, Fen Edebiyat Fakültesi

mezunu Arapça öğretmenlerinin ise “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin kendi hatalarını keşfetmelerine fırsat tanınması bakımından öğretmenlerin dil öğretimi esnasında ipucu vermeleri oldukça önemlidir. “Öğrencilerin hatalarını düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtta genel itibari ile tüm Arapça öğretmenlerinin “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin, öğrencilerin kafalarında hata ile ilgili herhangi bir soru işareti kalmaması için öğrencilere doğru ve tam bir geri dönüt vermeleri oldukça önemlidir. “Öğrencilerin derste karşı isteginizi artırır mı?” sorusuna verilen yanıtta Arapça öğretmenlerinin genel olarak “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Dersi dinlemeye istekli öğrenci öğretmeni, ders anlatmaya istekli öğretmen de öğrenciyi olumlu etkileyecektir. “Sizin derste Jest, mimik ve hareketlerinizi vb. kullanmanız öğrencilerin derse karşı ilgisini artırır mı?” sorusuna verilen yanıtta anket uygulanan okullardaki Arapça öğretmenlerinin genel olarak “Evet” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin derste jest, mimik ve hareketleriyle aktif olmasının öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlayan bir etken olduğu anlaşılmaktadır. “Sizce Arapça bir cümle ya da metinde hata yapıldığında hangisinin yapılması yararlı olur?” sorusuna verilen yanıtta genel itibari ile Eğitim ve İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini, Fen Edebiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin hatalarını kendilerinin keşfetmeleri ve düzeltmelerini sağlamak bakımından ipuçları vererek düzeltme oldukça önemlidir. Fen Edebiyat ve İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenleri öğretmenlik meslek derslerini, diğer bir tabirle formasyon derslerini Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmenler gibi dört yıla yayılmış geniş bir süre içerisinde değil; sıkıştırılmış bir zaman diliminde ya da sonradan almaktadırlar. Bu eğitimi sıkıştırılmış bir sürede ya da sonradan alan Arapça öğretmenleri, öğretim yöntem ve tekniklerine Eğitim Fakültesinden mezun olmuş Arapça öğretmenleri kadar hâkim olamamaktadırlar. “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse anlaması zorlaşır?” sorusuna verilen yanıtta genel itibari ile ankete katılan bütün Arapça öğretmenlerinin “Düzeltilmediğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Hataları düzeltmemek öğrencilerde hataları kalıcı hale getireceğinden öğrencilerin hatalarının düzeltilmesi oldukça önemlidir. “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı şevki kırılır?” sorusuna verilen yanıtta ankete katılan Eğitim ve İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin genel olarak “Anında düzeltildiğinde”, “Düzeltilmediğinde” ve “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneklerini; Fen Edebiyat fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise bu üç şıkkı eşit

oranda seçtikleri gözlemlenmektedir. Hatayı düzeltmemek, öğrencilere ipucu vermeden, hatalarını kendilerinin anlamalarına fırsat tanımadan, hatayı anında düzeltmek hata düzeltme strateji ve teknikleri bakımından uygun bir yöntem değildir. “Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?” sorusuna verilen yanıtta ankete katılan Eğitim ve İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin genel olarak “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini, ardından da “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri; Fen Edebiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise ilk önce “Anında düzelttiğinde” seçeneğini ardından da “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Hata yapıldıktan sonra öğrenciye hatasını düzelterek yeterli süre verilmelidir. Bu süre ne çok uzun ne de çok kısa olmalıdır. Öğrenci hatasını kendi keşfedip düzeltemiyorsa öğretmen o noktada devreye girmelidir. Öğretmen öğrencilerin kafalarında soru işareti kalmayacak şekilde hatayı anlatmalı ve hatanın düzeltilmesini sağlamalıdır. “Sizce aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?” sorusuna verilen yanıtta ankete katılan Eğitim Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin “Anında düzelttiğinde” ardından da “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneklerini; İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise “İpuçları vererek düzelttiğinde” ardından da “Anında düzelttiğinde” seçeneklerini ve Fen Edebiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise bu iki seçeneği eşit oranda seçtikleri gözlemlenmiştir. Hataları ipuçları vererek düzeltmek ve öğrencilere yeteri kadar süre tanıdıktan sonra hatayı anında düzeltmek oldukça önemlidir. “Sizce hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüş ne zaman verilmelidir?” sorusuna Eğitim Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin “Anında düzelttiğinde” ardından da “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneklerini; İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise “İpuçları vererek düzelttiğinde” ardından da “Anında düzelttiğinde” seçeneklerini ve Fen Edebiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise “Anında düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öncelikle hatanın ipuçları ile öğrenciye hatırlatılması gereklidir. “Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı isteği artar?” sorusuna ankete katılan Arapça öğretmenlerinin genel olarak “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini seçtikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin kendi hatalarını ilk önce kendilerinin keşfetmesi derse karşı olumlu bir tutum geliştirmeleri bakımından oldukça önemlidir. “Sizin Jest, mimik ve hareketlerle vb. hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerini kullandığınızda öğrencilerin derse karşı ilgisi artar?” sorusuna ankete katılan Eğitim ve İlahiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneğini, Fen Edebiyat Fakültesi mezunu Arapça öğretmenlerinin ise “Anında düzelttiğinde” ve “İpuçları vererek düzelttiğinde” seçeneklerini eşit oranda seçtikleri gözlemlenmiştir.

BÖLÜM VIII

SONUÇ VE TARTIŞMA

Okuma hatalarının düzeltilmesinin başlı başına ne kadar zor bir süreç olduğu anket sonuçlarından anlaşılmaktadır.

Anadolu İmam Hatip Liselerinde Arapça dersini işlerken okuma hatalarını düzeltme strateji ve teknikleriyle uygulamalar öğretmenlerden öğretmene, okuldan okula hatta ilçeden ilçeye değişebilmektedir. Anket, Ankara ilinin çeşitli ilçelerinden sosyal ve ekonomik durumu farklı birçok Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencisi ve onların okullarında hizmet veren Arapça öğretmenleri üzerinde uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre Ankara ilinin merkez semtlerinde bulunan söz konusu liselerdeki öğrencilerin hata farkındalığının Ankara ilinin merkeze uzak ilçelerindeki öğrencilerinden farklı olmadığı, buna karşılık hata farkındalığının uzak ilçelerdeki öğrenci sayısı az olan söz konusu liselerde daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ankara ilinin merkez semtlerindeki Anadolu İmam Hatip Liselerindeki öğrenci sayısının uzak ilçelerde bulunan söz konusu liselere göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca anket sonuçlarına göre merkez ilçelerdeki Anadolu İmam Hatip Liselerinde okuyan öğrencilerin uzak ilçelerde okuyan öğrencilerden daha başarılı olmadıkları gözlemlenmektedir. Araştırma esnasında Ankara merkezde görev yapan Arapça öğretmenlerinin, Ankara'nın uzak ilçelerinde görev yapan Arapça öğretmenlerine göre yaşça daha büyük olduğu da gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin yaşça genç olması demek derste genellikle daha dinamik ve yeniliklere açık olması demek olmakla beraber yaşça ileri olan öğretmenlerin Arapça alanındaki yenilikleri ve gelişmeleri takip etmedikleri söylenemez; fakat dil eğitimi esnasında öğretmenler daha aktif oldukları için yaşça genç öğretmenlerin yaşlı öğretmenlere göre daha aktif oldukları ve Arapça alanındaki yenilikleri ve gelişmeleri daha çok takip ettikleri anket sonuçlarına göre söylenebilir. Okuma hatalarının farkındalığı açısından Ankara ilinde anket uygulanan söz konusu liselerde hem ders başarısı yüksek hem de ders başarısı düşük olan 9 ve 10. sınıflarda anket uygulanmıştır. Ders başarısı düşük olan sınıflarda Arapça dersindeki başarının diğer derslerde olduğu gibi düşük olduğu; ders

başarısı yüksek olan sınıflarda ise Arapça dersi başarısının öğrencilerin diğer derslerinde olduğu gibi yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma esnasında Ankara ilinin uzak ilçelerindeki Anadolu İmam Hatip Liselerinde ders başarısı düşük olmasına rağmen Arapça dersindeki motivasyonu yüksek öğrenciler de gözlemlenmiştir. Ankara merkezde yer alan bir Anadolu İmam Hatip Lisesi ile Ankara ilinin uzak bir ilçesinde yer alan Anadolu İmam Hatip Lisesinin çevresel etkenlerinin de etkisini azımsamamak gerekmektedir. Büyük bir şehirde trafik ve stres altında eğitim alan bir öğrenci ile uzak bir ilçede temiz hava şartlarında ve olumsuz çevresel etkilerin büyükşehirlerden az olduğu ilçelerdeki öğrencilerin şartlarının aynı olmadığı sonucu çıkarılabilmektedir. Ayrıca araştırma esnasında Ankara merkezde yer alan Anadolu İmam Hatip Liseleri ile Ankara ilinin ilçelerinde yer alan söz konusu liselerin teknolojik donanım ve temizlik şartlarının proje okulu olan Anadolu İmam Hatip Liseleri hariç aynı olduğu gözlemlenmiştir.

“Okuma hataları anket sonuçları” Arapça öğretmenlerinin, öğrencilerin her hatasını eğer anlamı büyük oranda bozmuyorsa ya da iletişimi engellemiyorsa düzeltmemeleri gerektiğini; ayrıca öğrencileri hata yapma korkusu ile dersten soğutmamalarının çok önemli olduğunu göstermiştir. Arapça öğretmenlerinin, öğrencilerin okuma hatalarını düzeltmesi, Arapçayı en iyi şekilde öğretmeleri için şüphesiz gereklidir; fakat Arapça öğretmenlerinin en önemli görevi öğrencilere Arap dilini hata yapma korkusu olmaksızın öğretmek ve sevdirmek olmalıdır.

Öğretmenin ders işleyiş tarzının öğrenci üzerindeki etkisi tartışılmazdır. Arapça öğretmenleri dersi iletişimsel yaklaşım ile işlemeli öğrenciler üzerinde otorite kurmak için öğrencileri Arapça dersinden soğutmamalı ve hata düzeltme stratejilerini yanlış uygulayarak öğrencilerin derse karşı şevklerini kırmamalıdır. Öğretmenler öğrencilerine karşı her zaman olumlu yaklaşmalı, dersi en iyi ve en doğru şekilde işlemeye özen göstermelidirler. Arap dilinin hem yapısı hem yazılışı Türkçeden farklı olduğu için bu dilin öğretilmesi oldukça zordur. Bu alanda eğitim verecek öğretmenlerin çok iyi seçilmesi gerekmektedir. Arapça dersine alanında bilgili, becerikli ve mesleki açıdan donanımlı öğretmenlerin girmesi oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akçay, C. (2001). Arapça yazılı anlatım öğretiminde hata çözümlemesi ve değerlendirmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 3(1), 279-291.
- Akçay, C. (2011). Arapların türkçe öğrenirken yaptıkları biçimsel ve sözdizimsel yanlışlar ve sebepleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 15(46), 421-433.
- Aksan, D. (2000). *Her yönüyle dil*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Aksan, D. (2006). *Anlambilim*. Ankara: Engin.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök.
- Allwright, D. & Bailey, K. (1991). *Focus on the language classroom*. Cambridge: Cambridge.
- Arslan, A. (2013). Okuma becerileri ile ilgili makalelerde cinsiyet değişkeni. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 251-265.
- Bölükbaş, F. (2011). Arap Öğrencilerin türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 1357-1367.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Demirel, Ö. (1990). *Yabancı dil öğretimi (ilkeler, yöntemler, teknikler)*. Ankara: Usem.
- Demirel, Ö. (1999). *İlkoğretim okullarında Türkçe öğretimi*. İstanbul: MEB.
- Demirel, Ö. (2011). *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Develi, H., Yıldız, C., Balcı, M., Gültekin, İ. & Melanlioğlu, D. (Eds). (2017). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi*. İstanbul: Kesit.
- Doğan, C. (1989). *Arapça öğretim metot ve teknikleri*. Ankara.
- Doğan, C. (2011). *Arapça öğrenim ve öğretim kılavuzu*. İstanbul: Ensar.

- Durmuş, M. & Okur, A. (Eds). (2013). *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı*. Ankara: Grafiker.
- Dündar, H. & Akyol, H. (2014). Okuma ve anlama problemlerinin tespiti ve giderilmesine ilişkin örnek olay çalışması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39, 171.
- ed-Duleymî, T. & el-Vâilî, S. (2009). *İtticâhât hadîse fî tadrîsi 'l-luğati 'l-Arabiyye*. Ürdün.
- es-Sûfî, A.(2015). *Fennu 'l-kirâe ehemmiyyetuhâ musteveyâtuhâ mehârâtuhâ envâ 'uhâ*. Dâr el-fîkr.
- eş-Şa'lân, R. (2009). *Esâlib ameliyye li-ilâci 'l-ahtâi 'l-implâiyye İnde's-Siğâr ve 'l-Kibâr*. Kuveyt.
- Ferris, D. (2012). *Treatment of error*. Michigan: Michigan.
- Gültekin. İ. & Gündüz, F. (2016). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yöntem ve uygulamalar*. Ankara: Yunus Emre Enstitüsü
- Gündüz, O. & Şimşek, T. (2013). *Uygulamalı okuma eğitimi*. Ankara: Grafiker.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8, 15.
- Kaçar, H. (2012). Arapça öğretiminde ideal bir okuma- anlama becerisi üzerine. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*.
- Karasar, N.(2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Kılınç, A. & Şahin, A. (Eds). (2012). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem.
- Ligthbrown, P. & Spanda, N. (2008). *How languages are learned*. Oxford University.
- Littlewood, W. (1986). *Foreign and second language learning*. Cambridge: Cambridge.
- Mesbah. B. (2007). *Etkin yabancı dil öğretimi*. Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi, 660-666.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2009). *Millî Eğitim Bakanlığı yabancı dil eğitimi ve öğretimi yönetmeliği*. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_1.html, sayfasından erişilmiştir.
- Mucâhid, A. (1985). *Ad-delâle-llugaviyyeh indel-arab*. Ürdün.
- Mucâvir, M. (1974). *Tadrîsu 'l-luğati 'l-Arabiyye bi 'l-merhaleti 'l-ibtidâiyyeususuhû ve tatbîkâtuhû*. Kuveyt: Dâr el-ilm.

- Oruç, Ş. (2016). Ana Dili, İkinci Dil, İki Dillilik, Yabancı Dil. *International Journal of Social Science*, 45, 279-290.
- Özgen, T. (2010). *İkinci dil öğreniminde ana dil sözdiziminden kaynaklanan sözdizimsel hataların analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Özüdoğru, M. & Dilman, H. (2014). *Anadil edinimi ve yabancı dil öğrenim kuramları*. Ankara: Anı.
- Razi, S. (2007). *Okuma becerisi öğretimi ve değerlendirilmesi*. İstanbul: Kriter.
- Russel, D.H. (1949). *Reading and child development", reading in the elementary school, forty eighty yearbook, the national society for the study of education, Part II*, Chicago: Chicago University.
- Sâlim, M. A. (2015). *el-Kırâe evvelen, Dâr ul-fikr*.
- Sever, S. (1990). Bilgi toplumu olma aşamasında ülkemizde kitap ve okuma olgusu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23, 2.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara:Anı.
- Subaşı, D. (2010). Tömer’de yabancı dil olarak türkçe öğrenen arap öğrencilerin kompozisyonlarında hata analizi. *Dil Dergisi*, (148), 7-16.
- Şahin, Y. (2013). *Farklı boyutlarıyla yabancı dil öğrenimi ve öğretimi*. Konya: Eğitim.
- Temizkan, M. (2008). *Bilişsel okuma stratejilerinin türkçe derslerinde bilgiye dayalı metinleri okuduğunu anlama üzerindeki etkisi*. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, 2.
- Türnüklü, A. (2001). Eğitimbilim alanında aynı araştırma sorusunu yanıtlamak için farklı araştırma tekniklerinin birlikte kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 26(120), 8-13.
- Ülper, H. (2010). *Okuma ve anlamlandırma becerilerinin kazandırılması*. Ankara: Nobel.
- Yılmaz, M. (2008). Kelime tekrar tekniğinin akıcı okuma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2).

EKLER

EK-1. Öğrenci Anketi

ARAPÇA HATA DÜZELTME STRATEJİLERİ ÖĞRENCİ ANKETİ

Sevgili Öğrenciler:

Bu anketle, Arapça dersinin işlenişinde sizlerin yapmış olduğunuz hataları öğretmenlerinizin düzeltme durumu ve sizin yapılan hataları fark etme düzeyiniz belirlenmeye çalışılacaktır. Sizlerin katkıları Arapça öğretimi açısından büyük önem arz etmektedir.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Buket SARIKAYA

1.BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

- 1.OKULUNUZ :
2.SINIFINIZ :
3.CİNSİYETİNİZ :

2.BÖLÜM:

4. Öğretmeniniz hangi ders materyallerini kullandığında derse ilginiz artar?

Bilgisayar

cd

Projeksiyon

Resim, poster

Video

Evet	Hayır
()	()
()	()
()	()
()	()
()	()

	Aşağıda temel dört dil becerisinde yapılabilecek hataları (gramer, hareke, cümle dizilişi, mahreç vb.) içeren ifadeler yer almaktadır. Hataları fark etme durumunuzu belirtiniz. Her bir dil becerisi için ayrı işaretleyiniz (x)	OKUMA	
		Evet	Hayır
5.	Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?	()	()
6.	Hata olması o cümleyi ya da metni anlamınızı zorlaştırır mı?	()	()
7.	Öğretmen hatanızı hemen düzeltirse derse karşı şevkiniz kırılır mı?	()	()
8.	Hata yaptığınızda öğretmeniniz hatanızı hemen düzeltir mi?	()	()
9.	Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?	()	()
10.	Hatalı olduğunuzu bilerseniz okumaya devam eder misiniz?	()	()
11.	Öğretmen hatalarınızı anında gösterirse bir daha aynı hatayı yapar mısınız?	()	()
12.	Öğretmen hatanızı hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsa sizce daha iyi olur mu?	()	()
13.	Öğretmen ipucu vermek yerine hatanızı hemen düzeltse sizce daha mı iyi olur mu?	()	()
14.	Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyorlar mı?	()	()
15.	Öğretmenin derste tutumu derse karşı isteğinizi artırır mı?	()	()
16.	Öğretmen derste jest, mimik ve hareketleriyle vb. derse karşı olan ilginizi artırır mı?	()	()

EK-1. (devam). Öğrenci Anketi

		OKUMA			
Aşağıda temel dört dil becerisinde yapılabilecek hataları (gramer, hareke, cümle dizilişi, mahreç vb.) içeren ifadeler yer almaktadır. Öğretmeninizin hata yaptığınızda hatanızı düzeltme biçimini (x) işareti koyarak belirtiniz.		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde
17.	Arapça bir cümle ya da metinde hata yaptığınızda öğretmeninizin hangisini yapması sizin için yararlı olur?	()	()	()	()
18.	Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında metni anlamanız zorlaşır?	()	()	()	()
19.	Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullanırsa derse karşı şevkiniz kırılır?	()	()	()	()
20.	Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmeli?	()	()	()	()
21.	Aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?	()	()	()	()
22.	Öğretmenler hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönütü ne zaman vermelidir?	()	()	()	()
23.	Öğretmeniniz hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı isteğiniz artar?	()	()	()	()
24.	Öğretmen jest, mimik ve hareketleriyle vb.hangi hata düzeltme biçimini kullandığında derse karşı ilginiz artar?	()	()	()	()

EK-2. Öğretmen Anketi

ARAPÇA HATA DÜZELTME STRATEJİLERİ ÖĞRETMEN ANKETİ

Saygıdeğer Öğretmenler:

Bu anketle, Arapça dersinin işlenişinde öğrencilerin yapmış oldukları hataları düzeltme durumunuz ve sizin yapılan hataları fark etme düzeyiniz belirlenmeye çalışılacaktır. Sizlerin katkıları Arapça öğretimi açısından büyük önem arz etmektedir.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Buket SARIKAYA

1.BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

- 1) Cinsiyetiniz ☐ Bayan ☐ Bay
- 2) Okulunuz.....
- 3) Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?
 - a) 1-5 yıl
 - b) 6 -10 yıl
 - c) 11 – 15 yıl
 - d) 16 – 20 yıl
 - e) 21 yıl ve üzeri
- 4) Mezun olduğunuz fakülte
 - a) Eğitim Fakültesi
 - b) Fen Edebiyat Fakültesi
 - c) İlahiyat Fakültesi
 - e) Diğer
- 5) Arapça mesleki bilgi ve becerinizi geliştirmek için hizmet içi eğitime katıldınız mı?
 - a) Hiç katılmadım.
 - b) Bir defa katıldım.
 - c) İki defa katıldım.
 - d) Üç defa katıldım.
 - e) Dört ve üzeri katıldım.
- 6) Öğretmenlikle ilgili (Arapça) Yayınları takip ediyor musunuz?
 - a) Her zaman takip ediyorum
 - b) Bazen takip ediyorum.
 - c) Hiç takip etmiyorum.

EK-2. (devam). Öğretmen Anketi

2.BÖLÜM:

Aşağıda temel dört dil becerisinde yapılabilecek hataları (gramer, hareke, cümle dizilişi, mahreç vb.) içeren ifadeler yer almaktadır. Hataları fark etme durumunuzu belirtiniz. Her bir dil becerisi için ayrı işaretleyiniz (x)		OKUMA	
		Evet	Hayır
7.	Arapça bir cümle ya da metinde hata olduğunu fark eder misiniz?	()	()
8.	Hata olması o cümleyi ya da metni anlamamanızı zorlaştırır mı?	()	()
9.	Öğrencinin hatasını hemen düzeltirseniz sizce derse karşı şevki kırılır mı?	()	()
10.	Hata yaptığında öğrencinizin hatasını hemen düzeltir misiniz?	()	()
11.	Sizce yapılan hata hemen düzeltilmeli mi?	()	()
12.	Hatalı olduğunuzu bilseniz bile okumaya devam eder misiniz?	()	()
13.	Öğrencilerin hatalarını anında gösterirseniz bir daha aynı hatayı yaparlar mı?	()	()
14.	Öğrenciye hatalarını hemen söylemek yerine ipuçları ile hatırlatırsanız sizce daha iyi olur mu?	()	()
15.	Öğrenciye ipucu vermek yerine hatalarını hemen düzeltirseniz sizce daha mı iyi olur?	()	()
16.	Öğrencilerin hatalarını düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt veriyor musunuz?	()	()
17.	Öğrencilerin derste ki tutumu derse karşı isteğinizi artırır mı?	()	()
18.	Sizin derste Jest, mimik ve hareketlerinizi vb. kullanmanız öğrencilerin derse karşı ilgisini artırır mı?	()	()

OKUMA

Aşağıda temel dört dil becerisinde yapılabilecek hataları (gramer, hareke, cümle dizilişi, mahreç vb.) içeren ifadeler yer almaktadır. hata yapıldığında hatanızı düzeltme biçiminizi (x) işareti koyarak belirtiniz.		Anında düzelttiğinde	İpuçları vererek düzelttiğinde	Daha sonra düzelttiğinde	Düzeltilmediğinde
19.	Sizce Arapça bir cümle ya da metinde hata yapıldığında hangisinin yapılması yararlı olur?	()	()	()	()
20.	Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin dersi anlaması zorlaşır?	()	()	()	()
21.	Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı şevki kırılır?	()	()	()	()
22.	Hata yapıldıktan sonra derse ne zaman devam edilmelidir?	()	()	()	()
23.	Sizce aynı hata hangisi yapıldığında bir daha tekrarlanmaz?	()	()	()	()
24.	Sizce hata düzeltirken doğru ve tam bir geri dönüt ne zaman verilmelidir?	()	()	()	()
25.	Sizce hangi hata düzeltme biçimi kullanılırsa öğrencilerin derse karşı isteği artar?	()	()	()	()
26.	Sizin Jest, mimik ve hareketlerle vb. hangi hata düzeltme strateji ve tekniklerini kullandığınızda öğrencilerin derse karşı ilgisi artar?	()	()	()	()

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

